

Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Grodziec

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	2
1.1	Cele i ogólne założenia badania.....	4
1.2	Problematyka badania.....	5
2.	METODOLOGIA BADANIA	8
2.1	Opis metody i próby badawczej.....	8
2.2	Narzędzia badawcze	10
3.	BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	11
3.1	Struktura badanej próby.....	12
3.2	Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	15
3.3	Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	23
3.4	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	26
3.5	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	32
3.6	Problem uzależnień behawioralnych	38
3.7	Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców	43
4.	BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY	46
4.1	Struktura badanej próby.....	46
4.2	Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży	48
4.3	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	54
4.4	Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	61
4.5	Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży	63
4.6	Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	67
4.7	Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży	75
5.	BADANIE SPRZEDAWCÓW	81
5.1	Struktura badanej próby.....	81
5.2	Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców	83
6.	WNIOSKI.....	92
6.1	Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców	92
6.2	Problemy społeczne wśród uczniów	94
6.3	Problemy społeczne według sprzedawców alkoholu.....	96
7.	REKOMENDACJE.....	97
8.	PODSUMOWANIE	103

1. WPROWADZENIE

Problemy i zagrożenia społeczne występują w każdej społeczności lokalnej. Są one elementem naszej rzeczywistości i każdy bezpośrednio lub pośrednio zetknął się ze skutkami tych zjawisk. Mimo to, wspomniane zagrożenia nie skupiają naszej uwagi w takim stopniu jak przykładowo terroryzm, klęski żywiołowe czy też awarie infrastruktury krytycznej. Jest to między innymi związane z charakterem i powszechnością zagrożeń społecznych, które towarzyszą nam na co dzień, a ich negatywne skutki zauważalne są często po dłuższym okresie czasu.

W związku z tym nie są to zjawiska tak spektakularne i medialne, aby relacjonować je „na żywo” lub analizować na pierwszych stronach gazet. Są to jednak istotne zagrożenia, które negatywnie oddziałują na jednostkę, rodzinę, społeczeństwo i powodują dysfunkcję całych grup społecznych. Z tego względu problemy społeczne należy monitorować na bieżąco i dążyć do ich ograniczenia lub wyeliminowania z życia wspólnoty, choć to ostatnie wydaje się niezmiernie trudne.

Problemy społeczne określane są jako „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Jerzy Kwaśniewski pod pojęciem problemów społecznych rozumie takie „zachowania ludzkie i zjawiska społeczne, które ze względu na swój charakter, skutki czy intensywność występowania postrzegane są i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domagające się rozwiązania”².

Z powyższych definicji wynika jednoznacznie, że problemy społeczne to zdarzenia oraz zachowania ludzkie, które ze względu na swoją skalę i charakter stanowią zagrożenie dla funkcjonowania i rozwoju członków danej wspólnoty.

Zagrożenia społeczne definiowane są jako zjawiska godzące bezpośrednio w jednostkę, jej biologiczne oraz egzystencjalne podstawy istnienia. Są to wszystkie przypadki odnoszące się

¹ K. Frysztacki, *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009, s. 20

² J. Kwaśniewski, *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych* [w:] J. Kwaśniewski (red.), *Badania problemów społecznych 2*, Warszawa 2006, s. 7

do niebezpieczeństwa utraty życia i zdrowia, tożsamości narodowej i etnicznej poszczególnych społeczności oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego. Analizowane zagrożenia „w znaczący sposób wpływają na jakość i standard życia ludzi, a tym samym na poziom rozwoju cywilizacyjnego danego państwa, czy szerzej pewnych obszarów geograficznych”³.

Zjawiska godzą nie tylko w jednostkę, ale mogą powodować także dysfunkcję całych grup społecznych, w tym również wspólnot samorządowych. Ich spektrum jest bardzo szerokie. W literaturze przedmiotu do najważniejszych zalicza się m.in. bezrobocie, ubóstwo, deficyt mieszkań, bezdomność, patologie społeczne (alkoholizm, narkomanię, przestępczość), AIDS czy też korupcję i nepotyzm. Wymienione zagrożenia zakłócają funkcjonowanie i rozwój nie tylko społeczności lokalnych, ale mogą stanowić także problem o charakterze globalnym. Ważnym elementem w zakresie zabezpieczenia bezpieczeństwa, a tym samym praktycznemu przeciwdziałaniu zagrożeniom i występującemu lokalnie ryzyku, jest budowa lokalnych programów prewencyjnych, które powinny zawierać następujące elementy:

- określenie występujących na danym obszarze problemów społecznych,
- zdefiniowanie grup dotkniętych problemami społecznymi,
- określenie celów podejmowanych działań prewencyjnych, głównych i częściowych,
- określenie zadań, obszarów, na których będą realizowane działania,
- określenie podmiotów zainteresowanych współpracą przy realizacji, form i metod działań oraz terminów ich realizacji,
- opracowanie założeń ewaluacyjnych,
- oszacowanie kosztów poszczególnych działań oraz całego programu,
- wskazanie osoby odpowiedzialnej za opracowanie dokumentu programu prewencyjnego.

Wprowadzanie w życie dobrze skonstruowanych programów prewencyjnych o charakterze lokalnym przyczyni się do podniesienia poczucia bezpieczeństwa wśród członków społeczności lokalnej.

³ M. Leszczyński, *Bezpieczeństwo społeczne Polaków wobec wyzwań XXI wieku*, Warszawa 2011, s. 62

1.1 Cele i ogólne założenia badania

Niniejsza diagnoza ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w okresie październik - listopad 2022 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z: nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi, a także przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Grodziec wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy,
- dzieci i młodzież szkolna,
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców,
- zidentyfikowania problemu przemocy w rodzinie,
- zidentyfikowanie problemu przemocy rówieśniczej i szkolnej wśród uczniów z Gminy Grodziec,
- zidentyfikowanie skali problemów uzależnień behawioralnych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców Gminy Grodziec,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

1.2 Problematyka badania

Niniejsza diagnoza omawia następujące problemy społeczne:

Problem alkoholowy (alkoholizm) – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”⁴. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.

Problem narkotykowy (narkomania) – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”⁵. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala zjawiska wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Gminy Grodziec.

Problem nikotynowy (nikotynizm) – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie Gminy Grodziec, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy.

Zjawisko przemocy – może przyjmować różnorodne formy. Są to w szczególności:

- **przemoc fizyczna** – zwrócona przeciwko fizyczności człowieka, niosąca ryzyko uszkodzenia ciała poprzez takie zachowania jak np.: popychanie, potrząsanie, bicie, policzkowanie, kopanie, duszenie, rzucanie w kogoś przedmiotami, przypalanie, topienie;

⁴ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050)

- **przemoc psychiczna** – zmierzająca do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości; obejmuje wszystkie działania (z wyjątkiem użycia siły fizycznej), służące obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości oraz zahamowania procesu osobistego rozwoju, takie jak np. szantaż emocjonalny, manipulacja, śledzenie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów, nagabywanie;
- **przemoc seksualna** – polega na zmuszaniu ofiary do jakiejkolwiek formy aktywności seksualnej, a także na zachowaniach sprowadzających ją do roli obiektu seksualnego poprzez np. niechciane dotykanie, szczypnięcia, klepanie, żarty i gesty upokarzające seksualną naturę drugiej osoby;
- **przemoc ekonomiczna** – obejmuje działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami bądź dostępu do dóbr wspólnych; może polegać np. na odbieraniu pieniędzy, kontrolowaniu wydatków, zmuszaniu do proszenia o pieniądze czy uniemożliwianiu podjęcia pracy.
- **zaniedbanie** - polega na nie zaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych osoby.

Zjawisko przemocy w rodzinie – przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”⁶. Niniejsza diagnoza ukazuje skalę, przyczyny oraz rodzaj problemu.

Cechy przemocy w rodzinie:

- **INTENCJONALNOŚĆ** – zamierzone działanie, mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie osoby doznającej przemocy w rodzinie,
- **NIERÓWNOWAGA SIŁ** – zdecydowane przewaga jednej ze stron w relacji (fizyczna również, ale przede wszystkim psychiczna),

⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249).

- **POWODOWANIE CIERPIENIA I BÓLU** – narażanie zdrowia i życia na poważne szkody. Doświadczanie cierpienia i bólu powoduje, że ofiara traci zdolność do samoobrony,
- **NARUSZANIE PRAW I DÓBR OSOBISTYCH** – sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa (np. do stanowienia o sobie, nietykalności cielesnej, godności itp.).

Zjawisko przemocy rówieśniczej – Dan Olweus, pionier badań nad zjawiskiem przemocy szkolnej definiuje przemoc jako „agresywne zachowanie, w którym sprawca używa swego ciała lub przedmiotu (włączając broń) do zranienia lub skrzywdzenia innej osoby”. Z kolei WHO określa przemoc jako „użycie z rozmysłem siły lub groźenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”⁷. Nowym problemem, który pojawia się już coraz częściej wśród Polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy. Poniższa tabela przedstawia różne sposoby rozumienia cech charakterystycznych dla systematycznej przemocy rówieśniczej w szkole i jej cyfrowego odpowiednika.

Kryterium wyróżniające	Tradycyjny bullying	Cyberbullying
Powtarzalność	Wynika z wielokrotnego działania sprawców.	Może wynikać z cech samego materiału zamieszczonego w Internecie, który jest albo wielokrotnie kopiowany, albo długotrwale obecny; w obu tych przypadkach ofiara doświadcza powtarzalnej wiktymizacji.
Nierównowaga sił	Wynika z przewagi ilościowej, fizycznej lub psychologicznej sprawcy bądź sprawców.	Może wynikać z większych kompetencji sprawców w zakresie obsługi nowych technologii komunikacyjnych.
Intencjonalność	Jest operacjonalizowana najczęściej jako świadoma chęć skrzywdzenia ofiary.	Część badań wskazuje, że ze względu na cechy komunikacji zapośredniczonej (m.in. redukcja sygnałów niewerbalnych) niektórzy sprawcy nieświadomie krzywdzą ofiary.

Tabela 1 Dręczenie szkolne i cyberbullying. Różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu.

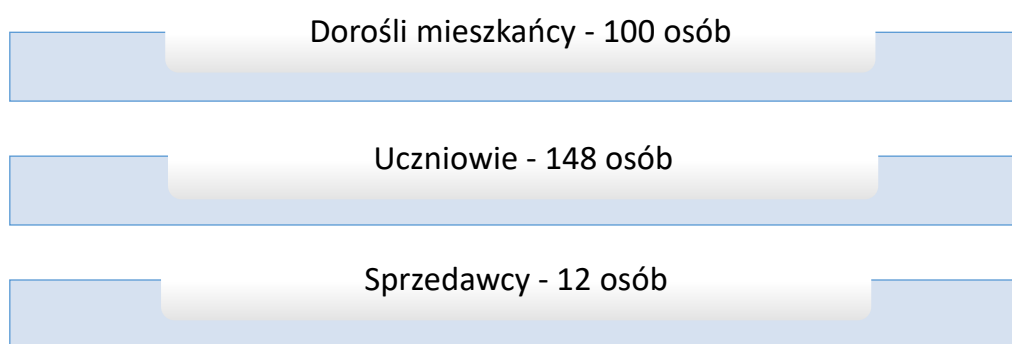
⁷ Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007r.

Uzależnienia behawioralne – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów. Mianem uzależnień behawioralnych określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a związanych z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności. W niniejszym badaniu zwrócono uwagę przede wszystkim na uzależnienia związane z komputerem i Internetem, fonoholizmem, zakupoholizmem, pracoholizmem oraz hazardem. Jest to coraz bardziej popularny rodzaj uzależnień, w związku z tym niniejsza diagnoza porusza również te kwestie.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1 Opis metody i próby badawczej

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Grodziec oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy, a także uzależnień behawioralnych. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej, która została przedstawiona poniżej:

Rysunek 1 Schemat próby badawczej:

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzane w 2022 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 260 osoby. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy Grodziec oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Grodziec za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej) oraz PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Grodziec. Uzupełnione ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół podstawowych na przeprowadzenie badań w ich placówkach.

Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Grodziec, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Grodziec.

2.2 Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

- 1. Część adresowo-tytułową** - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta.
- 2. Część merytoryczną** - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień.
- 3. Część metryczkową** - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

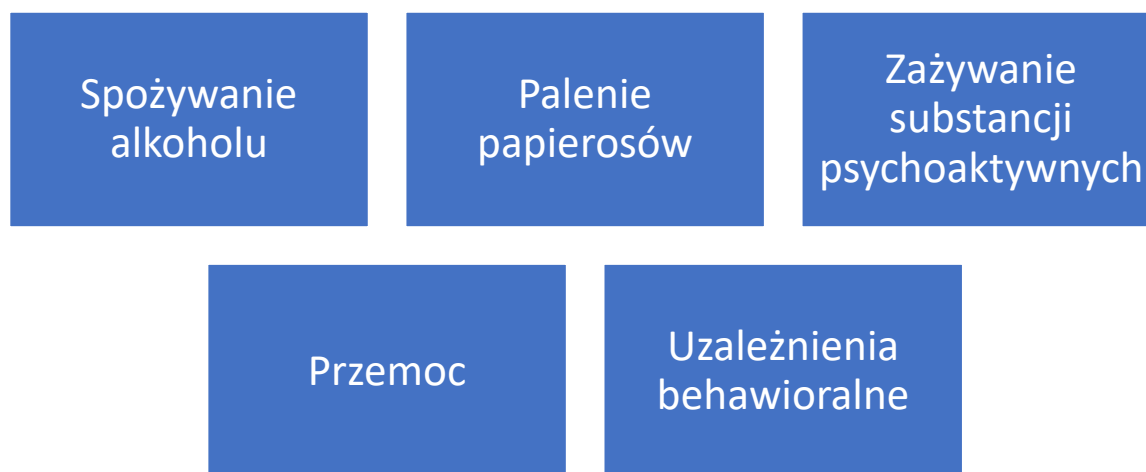
Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy lub ilościowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców badania ankietowe dotyczyły przede wszystkim ich ogólnej wiedzy i opinii na temat zjawiska uzależnień i przemocy, doświadczeń osobistych oraz spostrzeżeń wpływających z obserwacji najbliższego otoczenia.

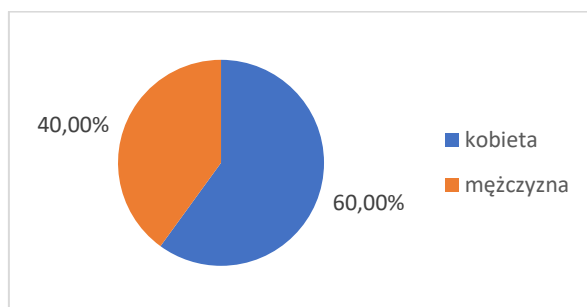
W kwestionariuszu badawczym znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych i innych problemów społecznych oraz działań Gminy Grodziec w zakresie rozwiązywania problemów. Badanie zostało podzielone na bloki dotyczące następujących problemów:

Rysunek 2 Obszar tematyczny zawarty w kwestionariuszu ankiety dla dorosłych mieszkańców.

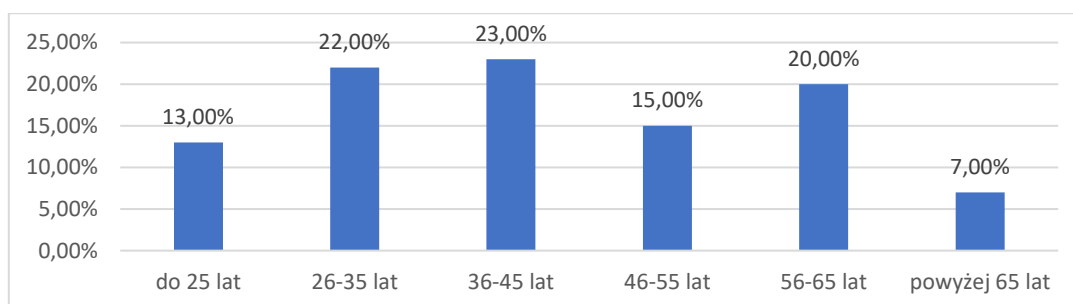
3.1 Struktura badanej próby

W niniejszym badaniu wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców Gminy Grodziec. Analizując próbę badawczą ze względu na płeć można zauważyć, iż większość badanej próby tworzą kobiety, tj. 60,00%. W badaniu udział również wzięło 40,00% mężczyzn.

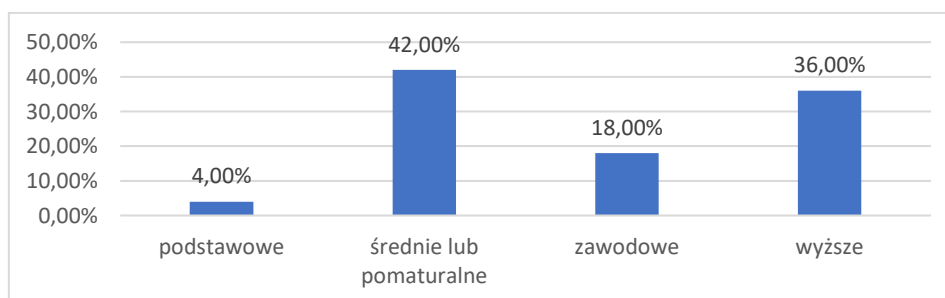
Wykres 1 Płeć.

Wśród ankietowanych mieszkańców najliczniejszą grupę tworzą osoby w wieku 36–45 lat (23,00%), w wieku 26–35 lat (22,00%) oraz w wieku 56–65 lat (20,00%). Ankietowani w wieku od 46-55 lat stanowią 15,00% badanej społeczności, a 13,00% respondentów znajduje się w grupie do 25 lat. Natomiast 7,00% próby stanowią osoby powyżej 60 lat.

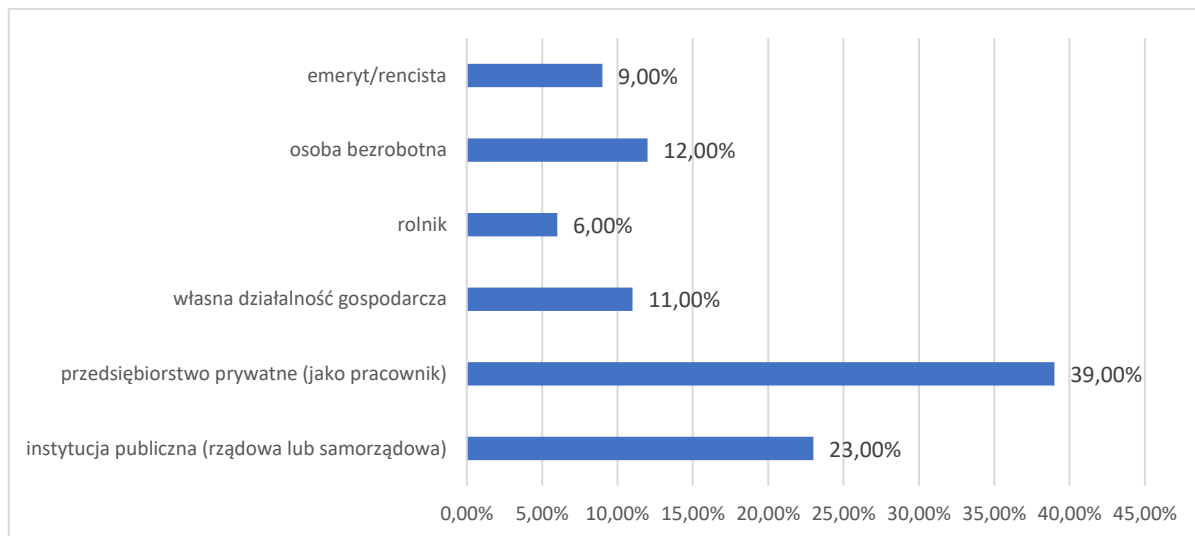
Wykres 2 Wiek.

Analizując badaną społeczność ze względu na wykształcenie można zauważyć, iż wykształceniem średnim lub pomaturalnym legitymuje się 42,00% badanych, 36,00% osób posiada wykształcenie wyższe. Następnie wykształcenie zawodowe posiada 18,00% ankietowanych, a wykształcenie podstawowe 4,00% respondentów.

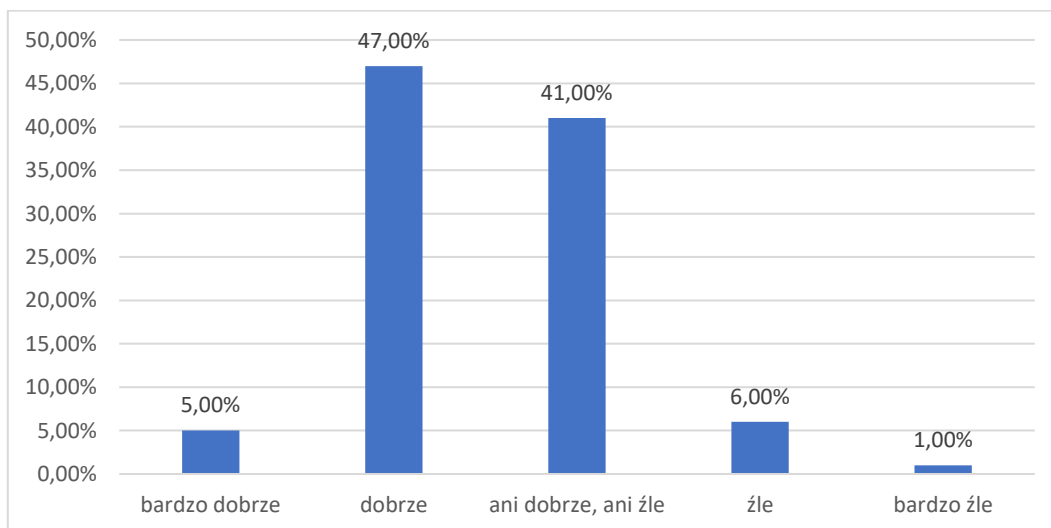
Wykres 3 Wykształcenie.

Najliczniejsza grupa ankietowanych osób pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy – takiej odpowiedzi udzieliło 39,00% osób. Natomiast 23,00% osób pracuje w instytucjach publicznych, 11,00% osób prowadzi swoją działalność gospodarczą oraz 12,00% jest bez pracy. Na emeryturze lub rencie jest 9,00% osób, a 6,00% to rolnicy.

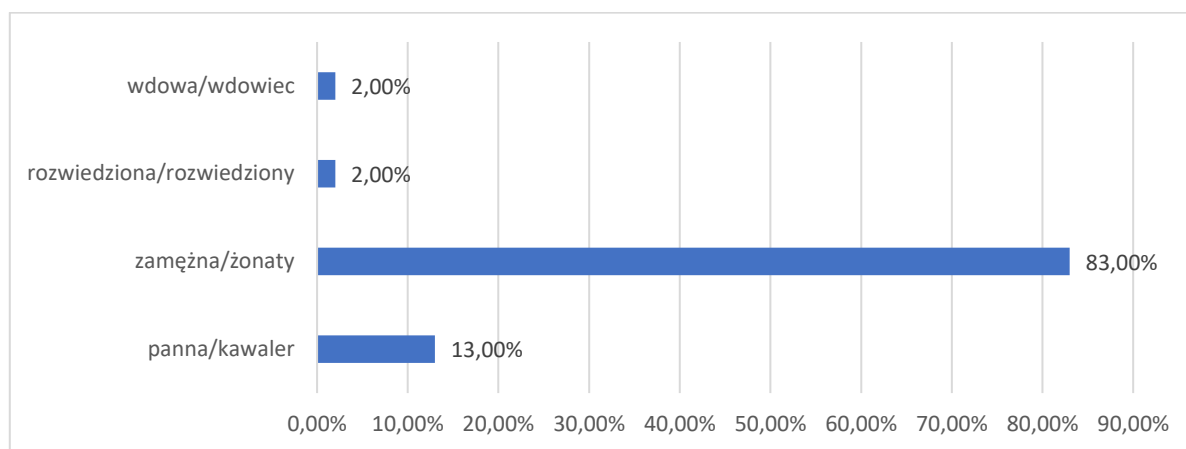
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

Większość osób uważa, że ich sytuacja materialna jest dobra – taką opinię wyraża 47,00% ankietowanych. Bardzo dobrze sytuację finansową ocenia 5,00% osób. W opinii 41,00% respondentów, ich sytuacja finansowa jest ani dobra ani zła, zaś 6,00% osób twierdzi, iż jest ona zła, bądź bardzo zła- 1,00%.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Osoby zamężne lub żonate stanowiły ponad połowę próby badawczej, tj. 83,00%. Natomiast 13,00% ankietowanych to osoby stanu wolnego, po 2,00% badanych to wdowy/wdowcy bądź są to osoby rozwiedzione.

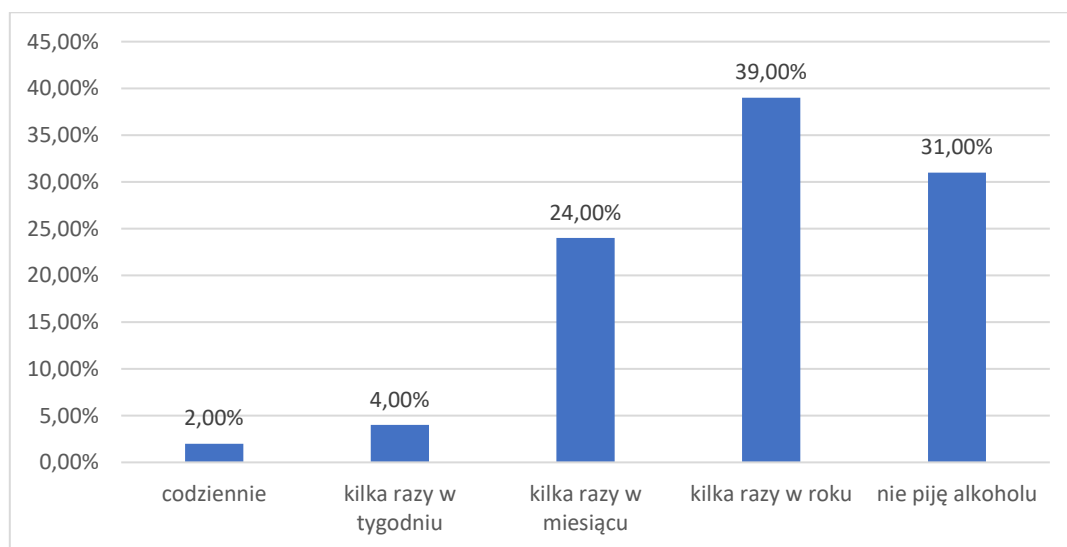

Wykres 6 Stan cywilny.

3.2 Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm jest często przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom z tym związanym, konieczne jest sprawdzenie skali problemu wśród dorosłych osób oraz na tej podstawie zaprojektowanie działań profilaktycznych.

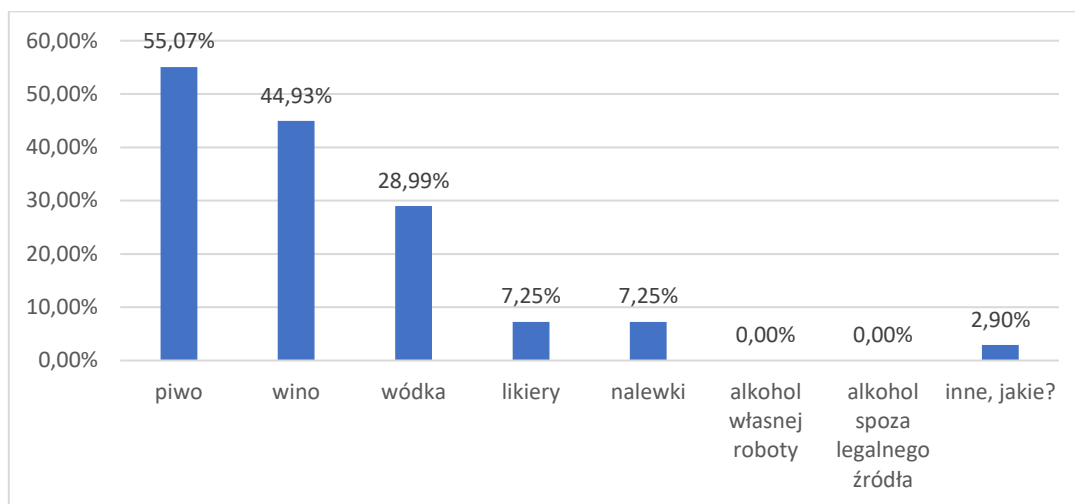
Pierwsza część pytań, skierowanych do dorosłych mieszkańców Gminy Grodziec dotyczyła spożywania alkoholu, celem rozpoznania skali picia napojów alkoholowych oraz uzależnień. Dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. 4,00% sięga po niego kilka razy w tygodniu, 24,00% respondentów robi to kilka razy w miesiącu, z kolei 39,00% - kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 31,00% mieszkańców. Natomiast codziennie alkohol spożywa jedynie 2,00% ankietowanych.

Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

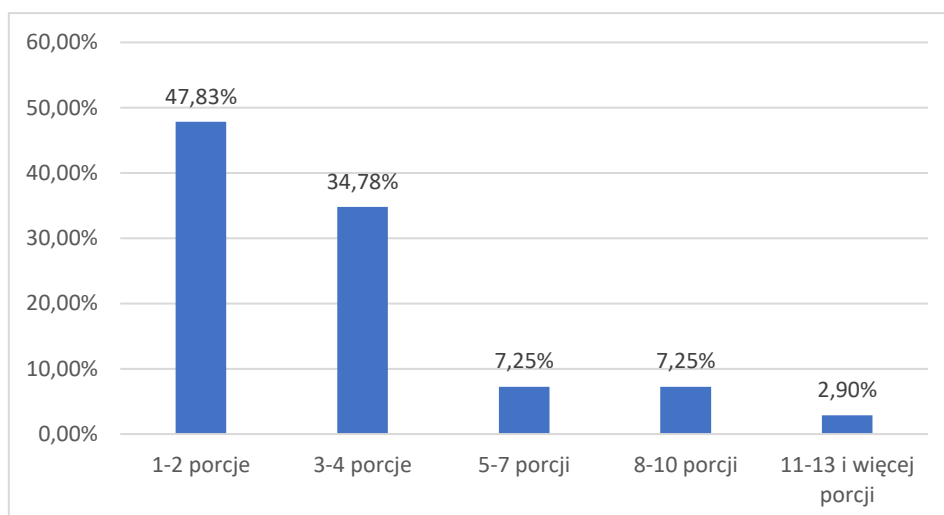
Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Następne pytanie dotyczyło rodzaju alkoholu, który mieszkańcy Gminy Grodziec wypijają najczęściej. Większość ankietowanych wskazało na piwo (55,07%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców są: wino (44,93%), wódka (28,99%) oraz nalewki lub likiery (po 7,25%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,90%) ankietowani wymienili piwo bezalkoholowe bądź drinki z whisky.

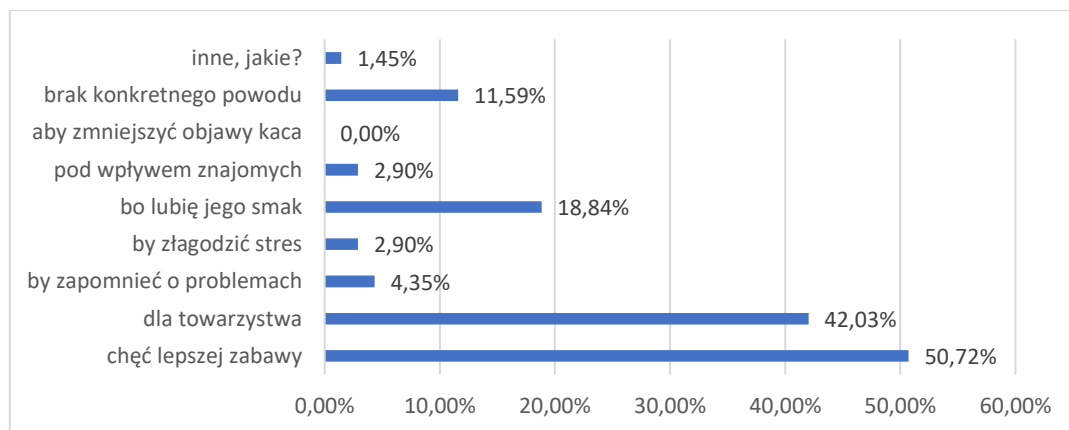
Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Większość ankietowanych deklaruje, iż jednorazowo wypija 1 – 2 porcje alkoholu – taką odpowiedź wskazało 47,83% osób. 34,78% ankietowanych wypija jednorazowo 3 – 4 porcje, po 7,25% osób wypija 5 – 7 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, bądź od 8 – 10 porcji oraz kolejne 2,90% ankietowanych 11 – 13 i więcej porcji.

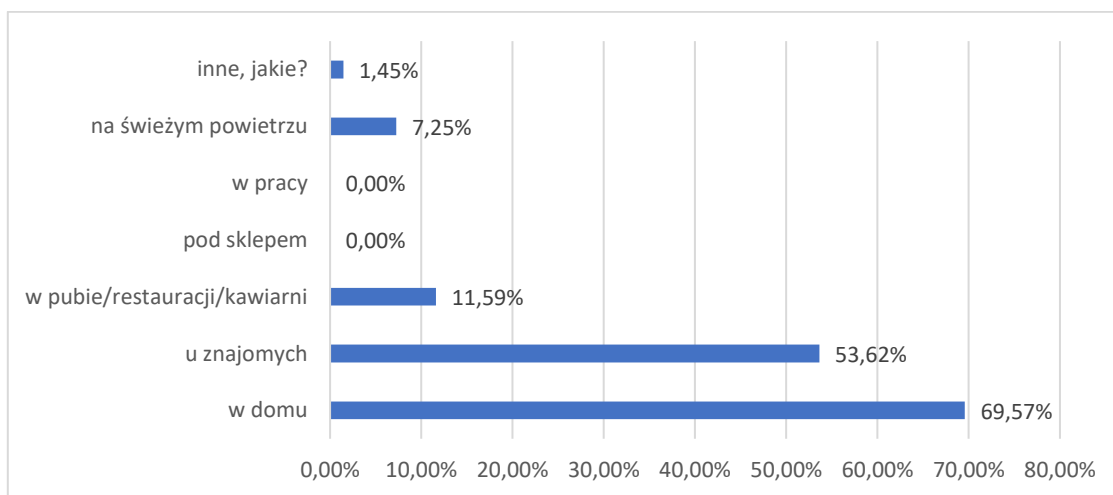
Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie przyczyn sięgania po napoje alkoholowe. Większość respondentów jako powód podaje chęć lepszej zabawy (50,72%). Znaczny odsetek ankietowanych wskazał również: towarzystwo (42,03%), walory smakowe (18,84%) oraz z braku konkretnego powodu (11,59%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (1,45%) ankietowani napisali: „aby się napić”.

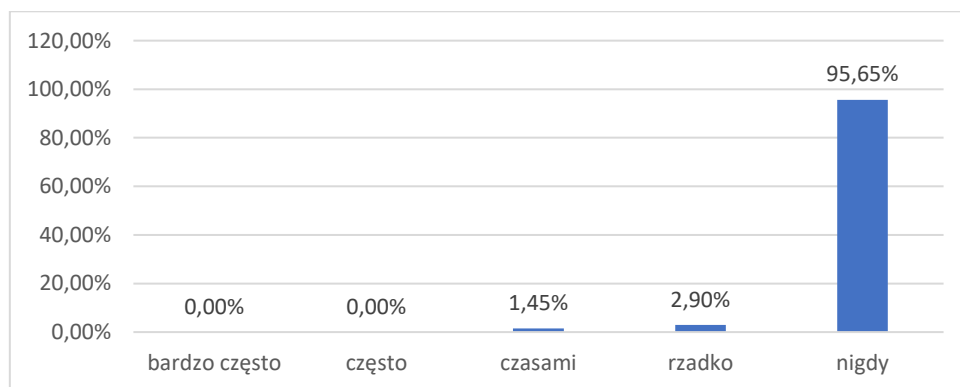
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (69,57%) oraz u znajomych (53,62%). W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 11,59% osób, a 7,25% na świeżym powietrzu. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (1,45%) ankietowani nie napisali konkretnych przykładów.

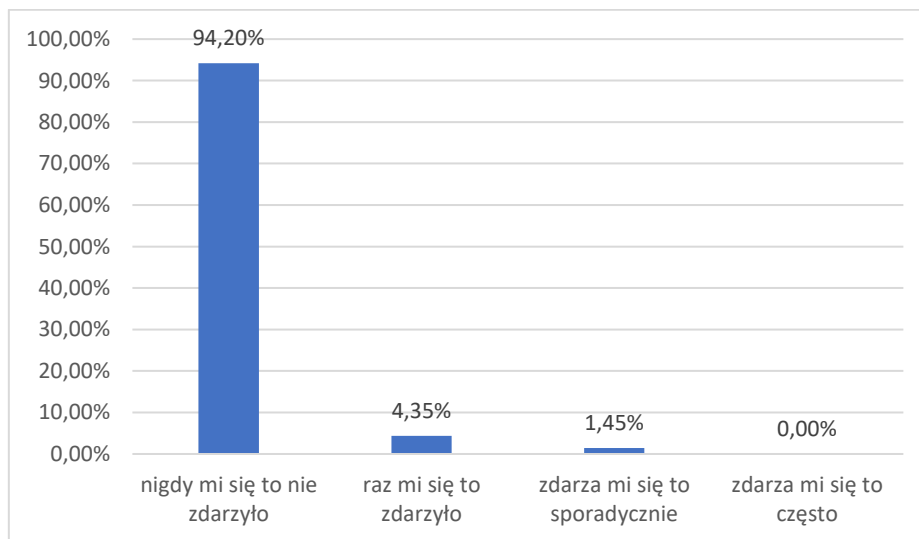
Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Następnie respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Ankietowanym zdarzało się wykonywać obowiązki zawodowe znajdując się pod wpływem alkoholu. 2,90% badanych określiło, iż zdarzało się to u nich rzadko, 1,45% wskazało na odpowiedź „czasami”. Natomiast znaczna część ankietowanych mieszkańców (95,65%) nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości.

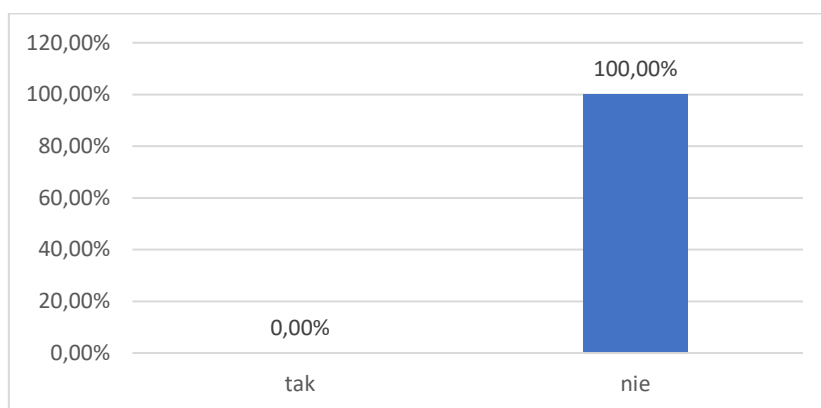
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Większość respondentów nigdy nie kierowała pojazdem pod wpływem alkoholu (94,20%). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że 4,35% osób przyznało, iż wspomniana sytuacja zdarzyła się jednorazowo bądź sporadycznie (1,45%).

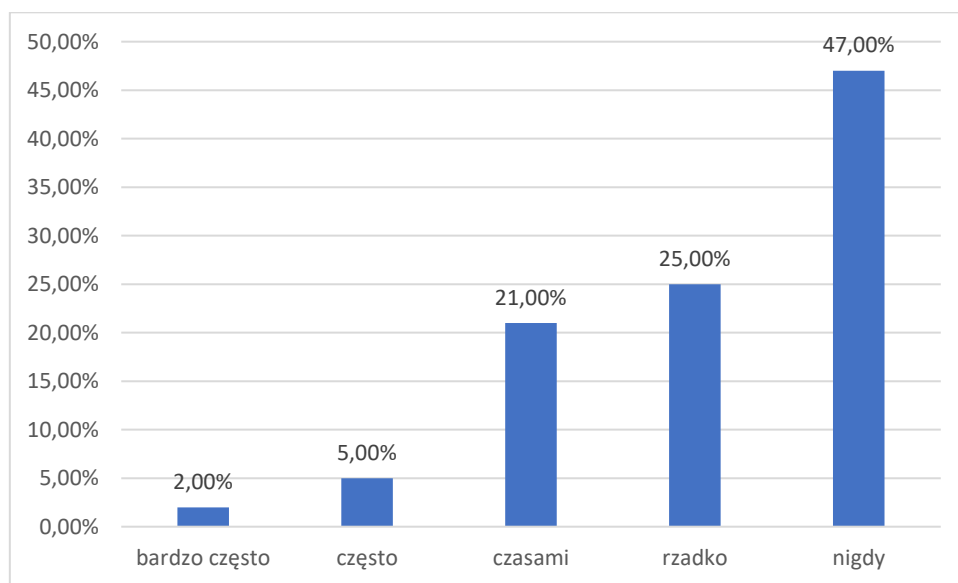
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Jednak, jak wskazują respondenci, 100,00% ankietowanych nie zostało nigdy zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

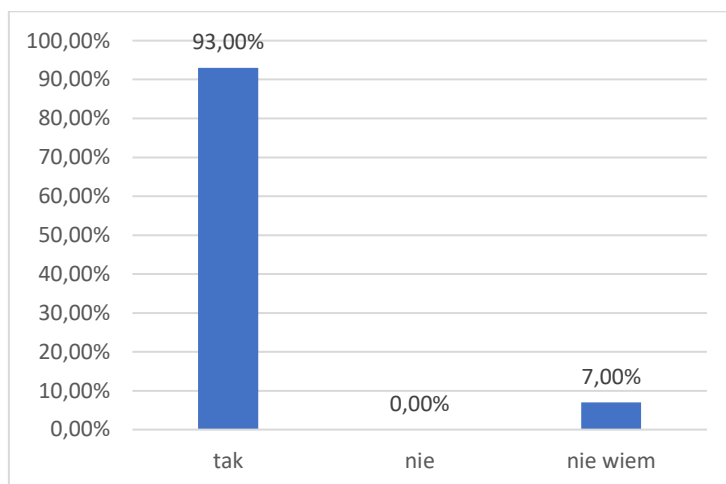
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Warto zwrócić uwagę na to, że łącznie 53,00% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. W przypadku 25,00% miało to miejsce rzadko, 21,00% ankietowanych widziało taką sytuację czasami, 5,00% osób często, a 2,00% - bardzo często. Dane te pokazują, że problem jazdy pod wpływem alkoholu występuje na terenie Gminy Grodziec.

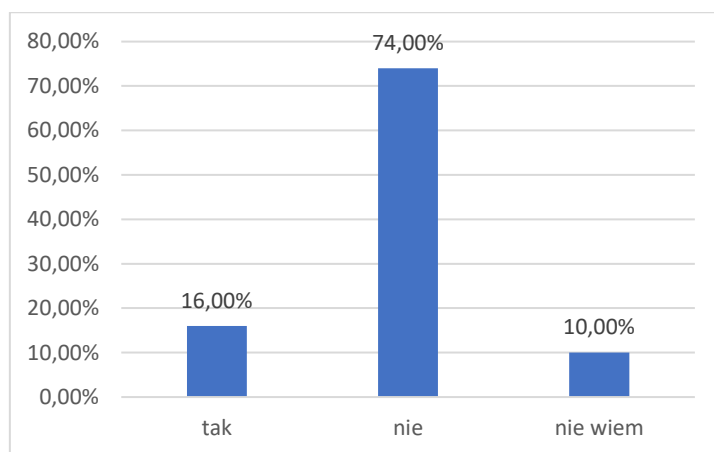
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Na niniejsze pytanie odpowiadali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu. W celu sprawdzenia wiedzy mieszkańców Gminy Grodziec na temat konsekwencji spożywania alkoholu, zostali oni poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy picie napojów alkoholowych w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Pozytywny jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco (93,00%). Dodatkowo 7,00% ankietowanych nie ma wiedzy na ten temat.

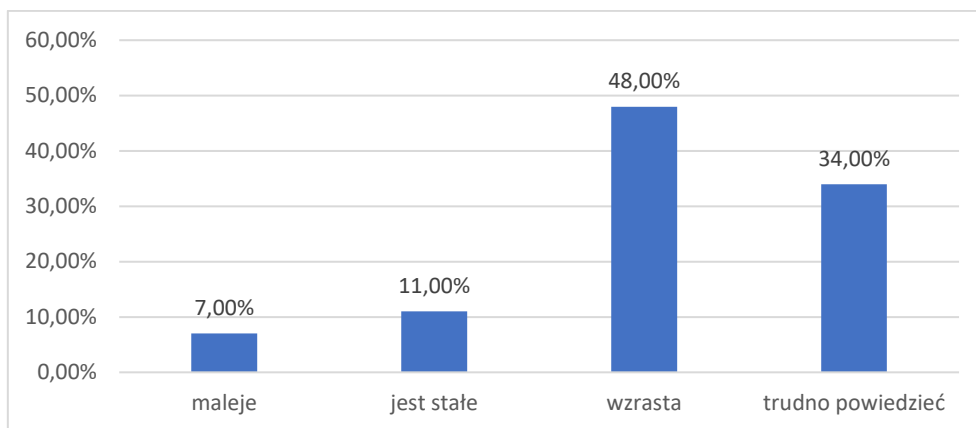
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Respondenci mieli również określić, czy zauważyli kiedykolwiek na terenie ich miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. 74,00% osób deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takich sytuacji, a 10,00% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Niepokojący jest fakt, że 16,00% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety pijące napoje alkoholowe, co wskazywać może na występowanie na terenie gminy problemów w tym zakresie.

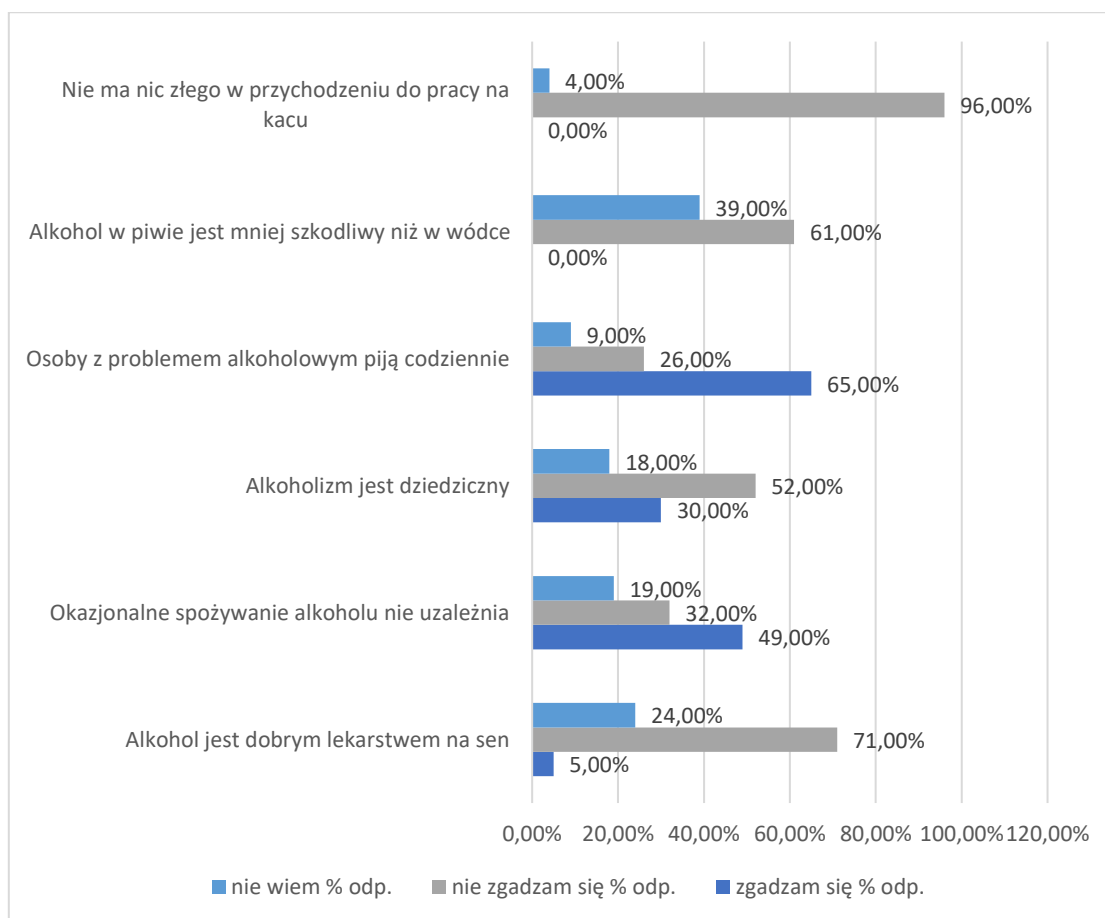
Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Według 7,00% ankietowanych mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich gminy maleje, a w opinii 11,00% jest stałe. Natomiast 48,00% ankietowanych uważa, iż spożywanie alkoholu przez mieszkańców wzrasta, a 34,00% badanych nie potrafiło tego określić.

Wykres 18 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

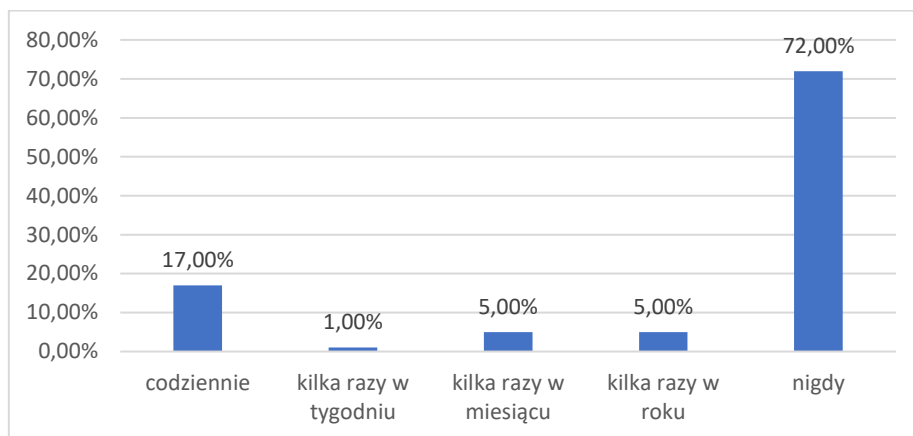
Na koniec niniejszego działu ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. To pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy respondentów dotyczącej konsekwencji sięgania po napoje alkoholowe. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 96,00% osób nie zgodziło się z opinią, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu**. 61,00% osób nie zgadza się ze stwierdzeniem, iż **alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce**. Znaczny odsetek respondentów twierdzi, że **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie** (65,00%), a 26,00% ankietowanych nie zgadza się z tą opinią. Dodatkowo 30,00% Badanych uważa, że **alkoholizm jest dziedziczny**, natomiast 52,00% uważa, że alkoholizm nie jest dziedziczny. Warto zwrócić również uwagę na fakt, iż 49,00% ankietowanych sądzi, iż **okazjonalne picie alkoholu nie uzależnia**. Z tą opinią nie zgodziło się 32,00% osób. Ponad połowa respondentów sądzi, iż **alkohol nie jest dobrym lekarstwem na sen** (71,00%), a 5,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Dane pokazują, iż mieszkańcy posiadają wiedzę na temat konsekwencji spożywania napojów alkoholowych, jednak część badanych zgadza się z stereotypami funkcjonującymi na temat alkoholu (np. iż alkohol jest dobrym lekarstwem na sen).

Wykres 19 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

3.3 Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

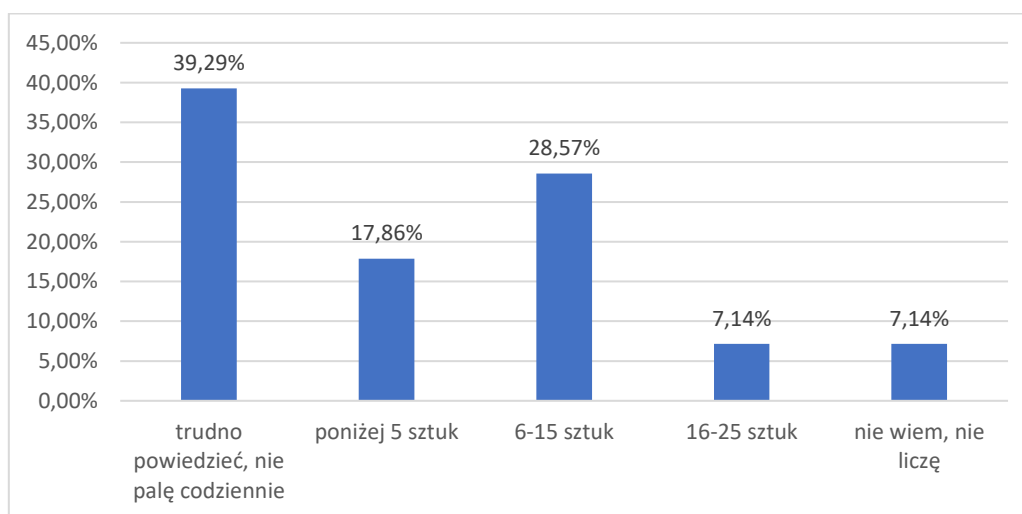
Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie skali zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Grodziec. Spośród wszystkich badanych osób, 28,00% przyznaje, że pali papierosy, przy czym 17,00% sięga po nie codziennie, po 5,00% osób pali kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu, a 1,00% pali kilka razy w tygodniu.

Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

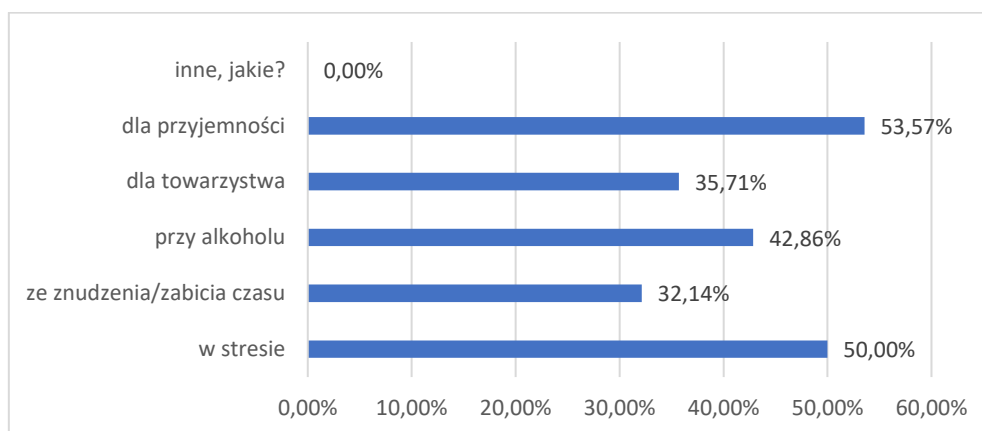
Na kolejne trzy pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

Wśród palących papierosy mieszkańców, 39,29% osób nie ma wiedzy, na temat ilości wypalanych papierosów ponieważ nie pali codziennie, 28,57% respondentów deklaruje, iż sięga po papierosa między 6, a 15 razy w ciągu dnia bądź pali poniżej 5 sztuk (17,86%). Po 7,14% mieszkańców pali między 16, a 25 sztuk, bądź nie liczą wypalanych papierosów.

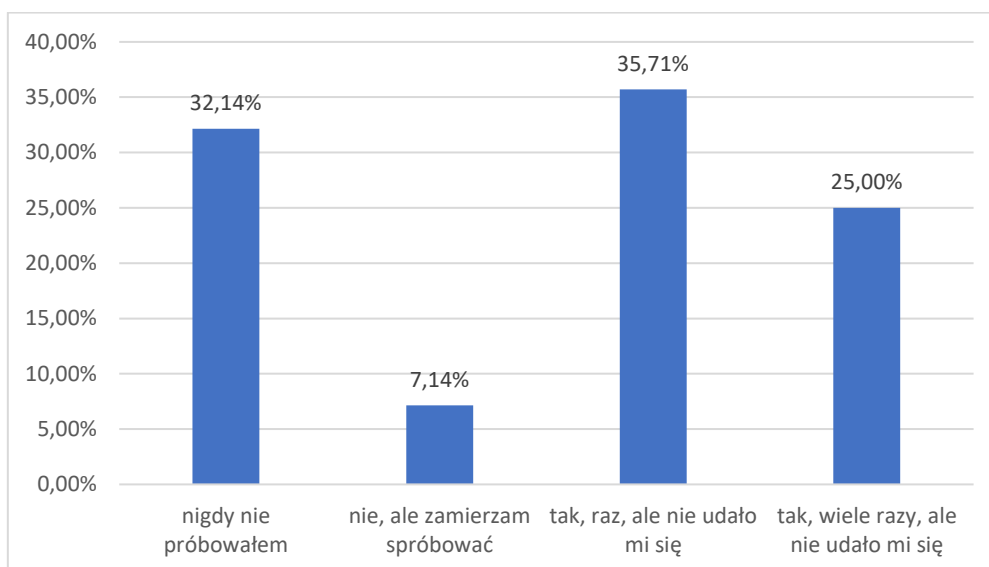
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Kolejne pytanie miało na celu określenie przyczyn sięgania po wyroby tytoniowe przez mieszkańców Gminy Grodziec. Najwięcej mieszkańców przyznaje, że pali papierosy dla przyjemności (53,57%), w stresie (50,00%), a także przy alkoholu (42,86%).

Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

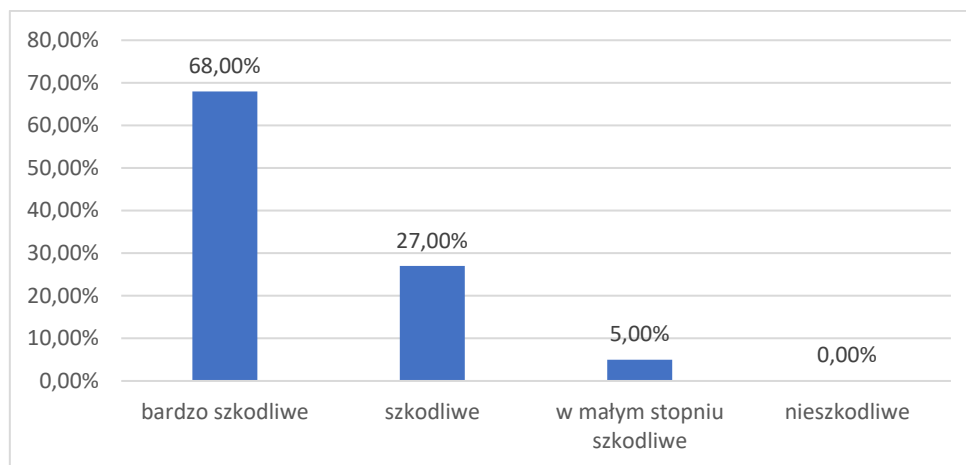
Respondenci, którzy palą papierosy zostali zapytani również o to, czy kiedykolwiek próbowali rzucić palenie. 32,14% mieszkańców nigdy nie podejmowało takiej próby, bądź przyznali, że mają zamiar zerwać z nałogiem (7,14%). 35,71% badanych próbowało raz, ale nieskutecznie oraz 25,00% podejmowało próbę wiele razy również bezskutecznie. Dane pokazują, iż duży odsetek ankietowanych chce zerwać z nałogiem, ale nie potrafi tego zrobić.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Kolejne pytanie dotyczyło opinii wszystkich ankietowanych (nie tylko tych, którzy palą papierosy) na temat palenia wyrobów nikotynowych.

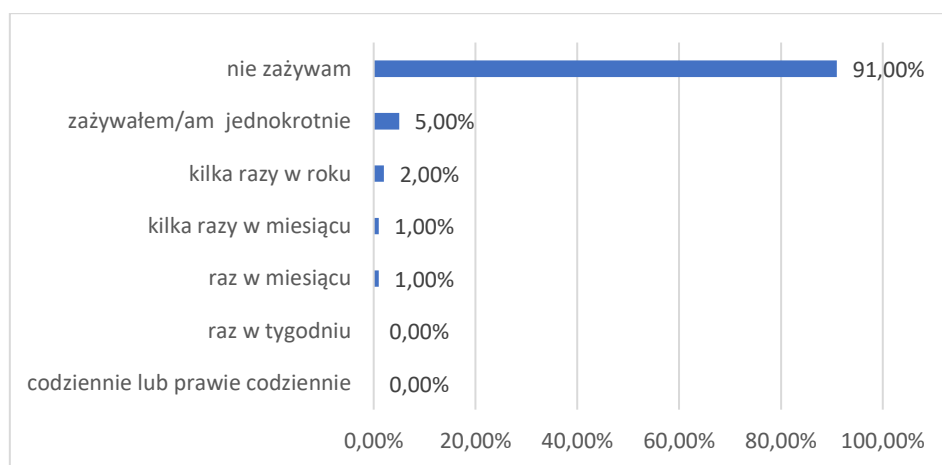
W ocenie ponad połowy mieszkańców (68,00%) palenie papierosów jest bardzo szkodliwe, a 27,00% osób uważa je za szkodliwe. Wskazuje to na fakt, iż większość mieszkańców zdaje sobie sprawę z negatywnych konsekwencji zdrowotnych tego uzależnienia.

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

3.4 Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

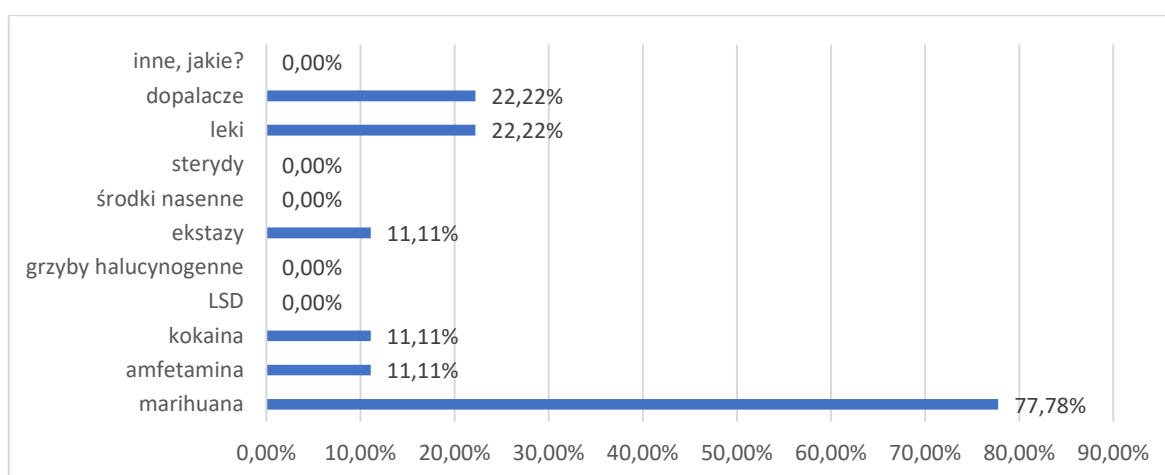
Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. W celu sprawdzenia skali problemu w Gminie Grodziec respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. 9,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 5,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, 2,00% osób sięga po nie kilka razy w roku, a po 1,00% wskazuje na odpowiedzi: „kilka razy w miesiącu” oraz „raz w miesiącu”.

Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

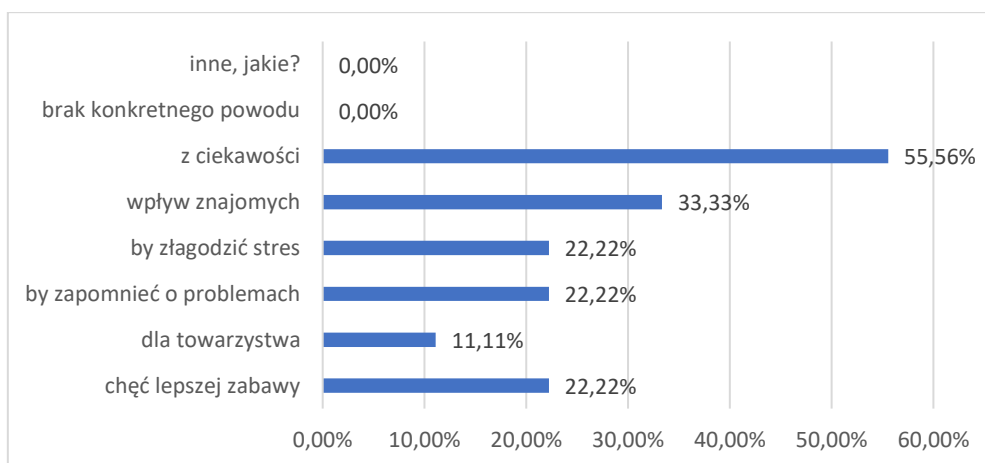
Na kolejne pytania dotyczące sięgania po substancje psychoaktywne odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

W celu pogłębienia wiedzy dotyczącej zażywania substancji psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców, ankietowanych poproszono o wskazanie, jakie środki psychoaktywne stosowali. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po marihuanę (77,78%) bądź: dopalacze lub leki (po 22,22%), a także ekstazy, kokainę oraz amfetaminę (po 11,11%).

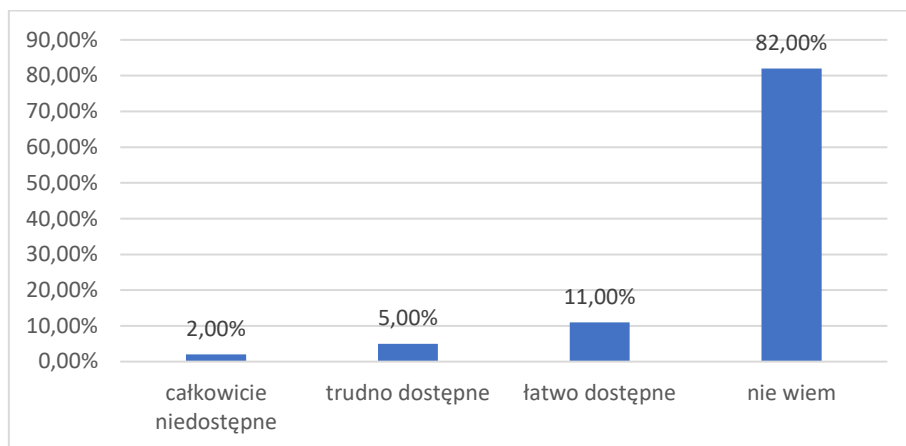
Wykres 26 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie przyczyn sięgania po nie. Najczęściej ankietowani wskazywali na: ciekawość (55,56%), wpływ znajomych (33,33%), a także po 22,22%: chęć lepszej zabawy, by złagodzić stres oraz by zapomnieć o problemach.

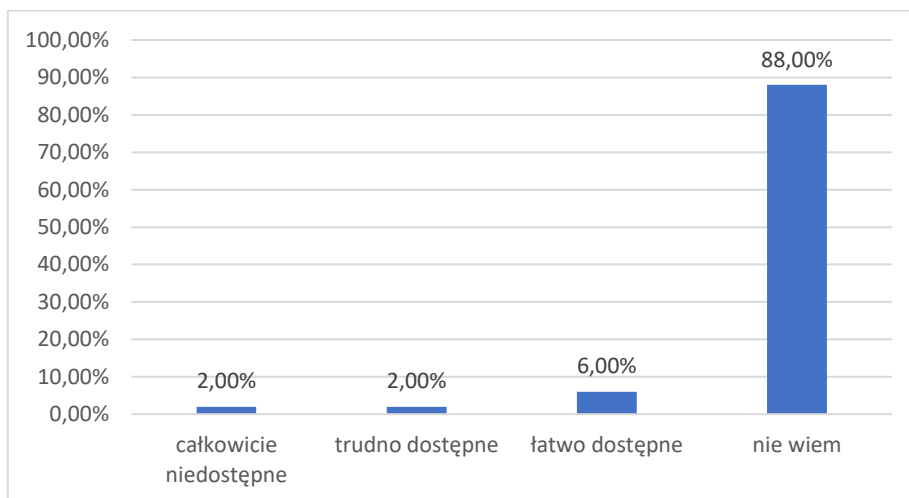
Wykres 27 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Celem diagnozy problemu narkotykowego w Gminie Grodziec, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Wszystkich ankietowanych biorących udział w badaniu poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 11,00% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania, jest łatwo pozyskać. Większość badanych nie ma wiedzy na ten temat (82,00%), w opinii 5,00% są one trudno dostępne, a według 2,00% osób są one całkowicie niedostępne.

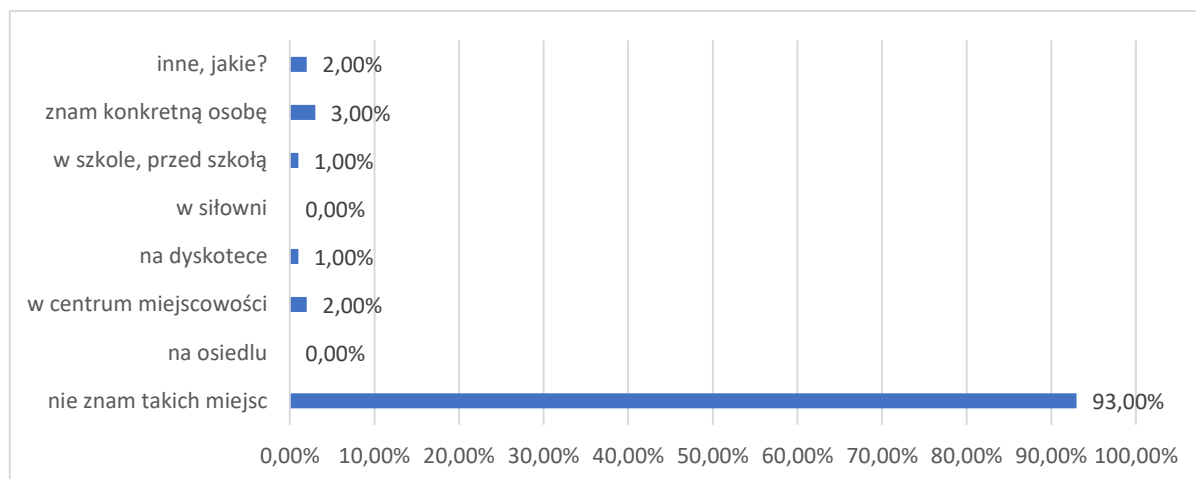
Wykres 28 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania dopalaczy. Wyniki wskazują na to, że mieszkańcy mają nieco mniejszą wiedzę na temat dostępności dopalaczy niż narkotyków. 88,00% mieszkańców nie wie, jaka jest możliwość pozyskania takich substancji, po 2,00% uważa, że są one trudno dostępne bądź całkowicie niedostępne. Natomiast w opinii 6,00% mieszkańców dopalacze na terenie ich miejscowości łatwo jest pozyskać.

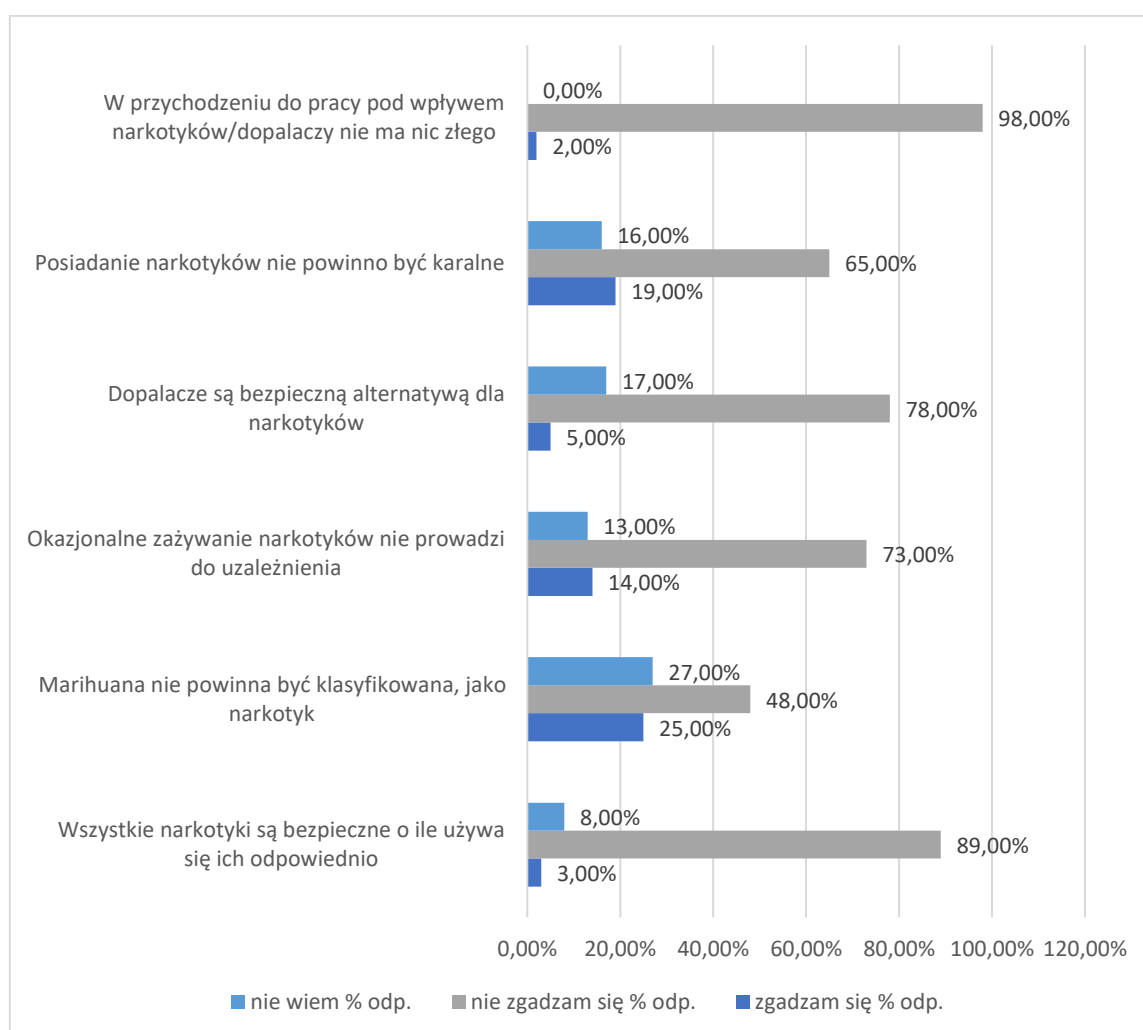
Wykres 29 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość miejsc na terenie ich miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Większość mieszkańców nie zna takich miejsc (93,00%), jednak 3,00% wskazało na znajomość konkretnej osoby. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,00%) ankietowany napisał: „na telefon dowożą”.

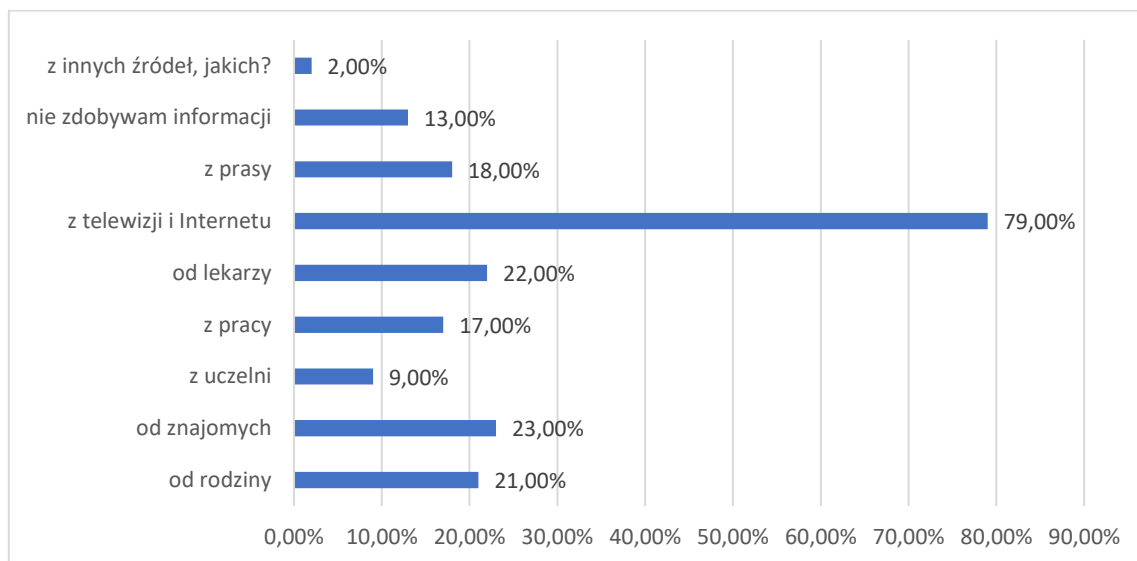
Wykres 30 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. Pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy ankietowanych dotyczącej substancji psychoaktywnych. Co istotne, zdecydowana większość ankietowanych twierdzi, iż **przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy jest czymś złym** (98,00%). Również znaczna część osób uważa, że **posiadanie narkotyków powinno być karalne** (65,00%). 78,00% badanych sądzi, iż **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. Dodatkowo 14,00% respondentów uważa, iż **okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnień**, a 73,00% osób nie zgodziło się z tą opinią. Jeśli chodzi o **stosunek do marihuany** to 25,00% osób uważa, że nie powinna być ona zaliczana do narkotyków. Nie zgadza się z tym 48,00% badanych. Co istotne, zdecydowana większość respondentów (89,00%) uważa, że **żadne narkotyki nie są bezpieczne, bez względu na to czy używa się ich odpowiednio**. Dane pokazują, iż ankietowani posiadają wiedzę dotyczącą stosowania substancji psychoaktywnych i ich wpływu na zdrowie.

Wykres 31 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

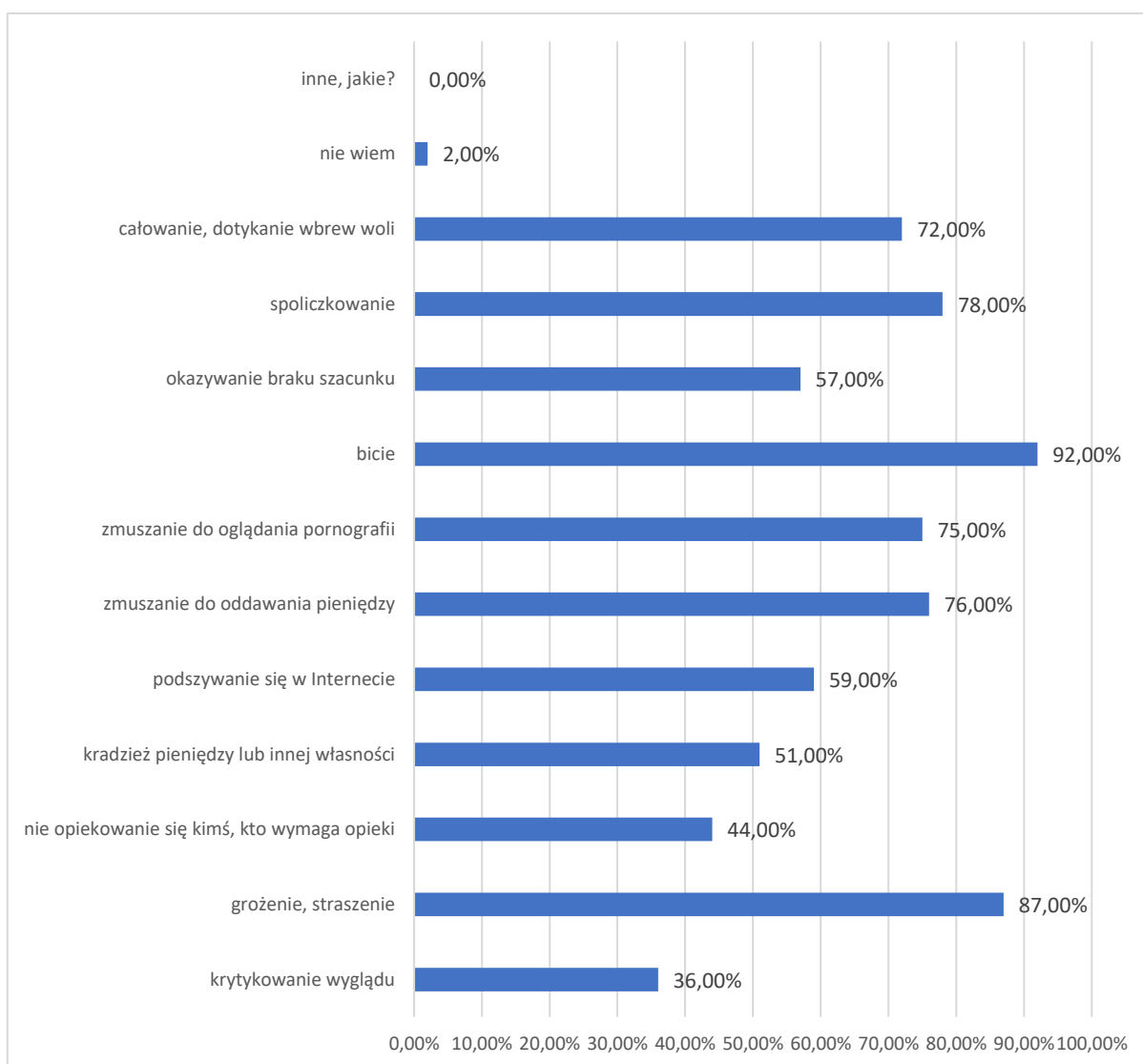
Najwięcej badanych mieszkańców czerpie informacje na temat konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych z telewizji i Internetu (79,00%). W dalszej kolejności badani wskazywali na: od znajomych (23,00%), od lekarzy (22,00%), od rodziny (21,00%), czy też z pracy (17,00%). Istotną informacją jest fakt, iż 13,00% osób w ogóle nie czerpie wiedzy na ten temat, co może wskazywać, iż nie interesują się tą tematyką. Dodatkowo w odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (2,00%) ankietowani napisali: „opracowania medyczne” oraz „szkolenia”.

Wykres 32 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

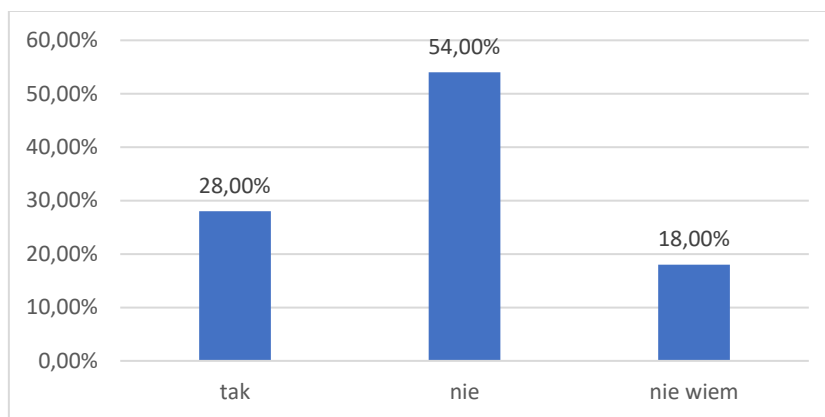
3.5 Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym problemem społecznym omawianym w niniejszej diagnozie, był problem przemocy. Celem niniejszego rozdziału było sprawdzenia wiedzy dorosłych mieszkańców dotyczące przemocy oraz sprawdzenia skali zjawiska w Gminie Grodziec. Ankietowanych poproszono o wskazanie zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (92,00%), grożenie, straszenie (87,00%), spoliczkowanie (78,00%), czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (76,00%).

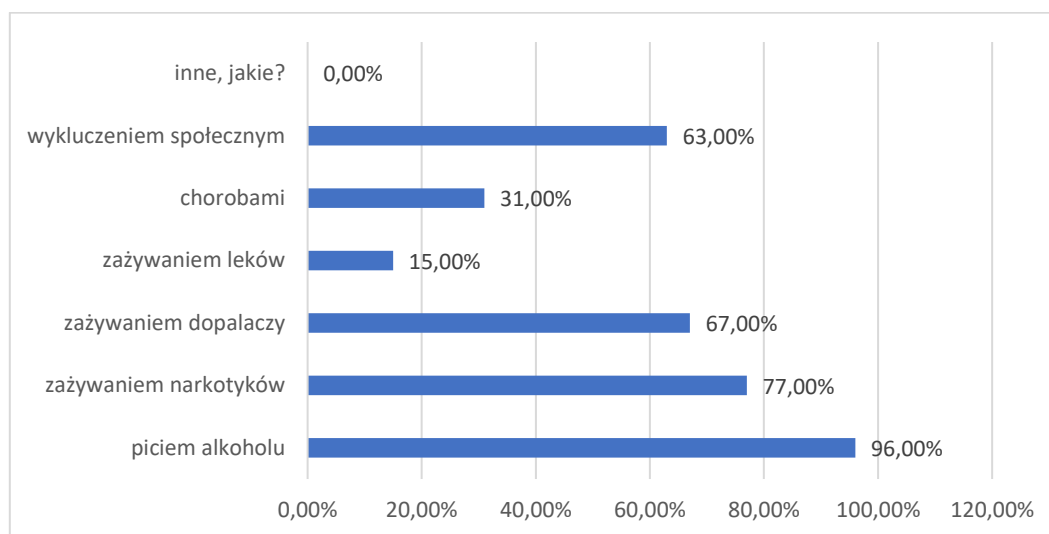
Wykres 33 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość osób ze swojego otoczenia, które zostały doświadczone przemocą domową. 28,00% ankietowanych przyznało, że znają takie osoby, a 54,00% twierdzi odwrotnie. 18,00% osób nie ma takich informacji.

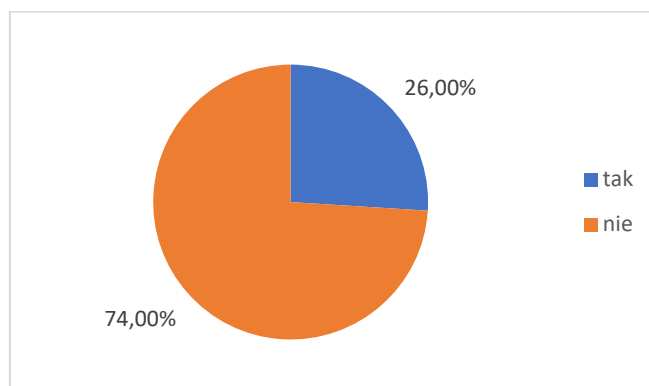
Wykres 34 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazuje 96,00% osób. W dalszej kolejności badani wskazują na: zażywanie narkotyków (77,00%), zażywanie dopalaczy (67,00%), czy też wykluczenie społeczne (63,00%).

Wykres 35 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

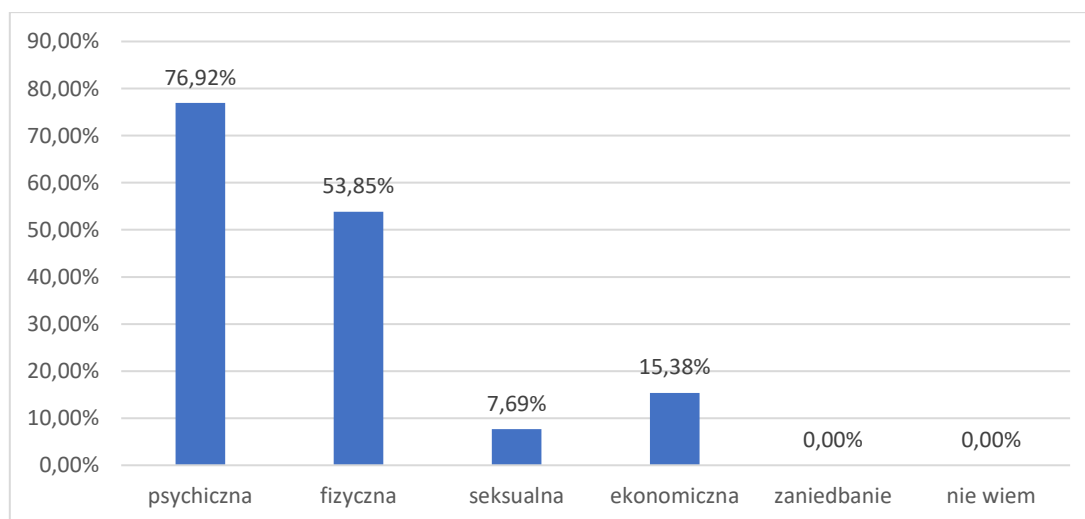
Następnie ankietowanych zapytano, czy osobiście zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 26,00% osób.

Wykres 36 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

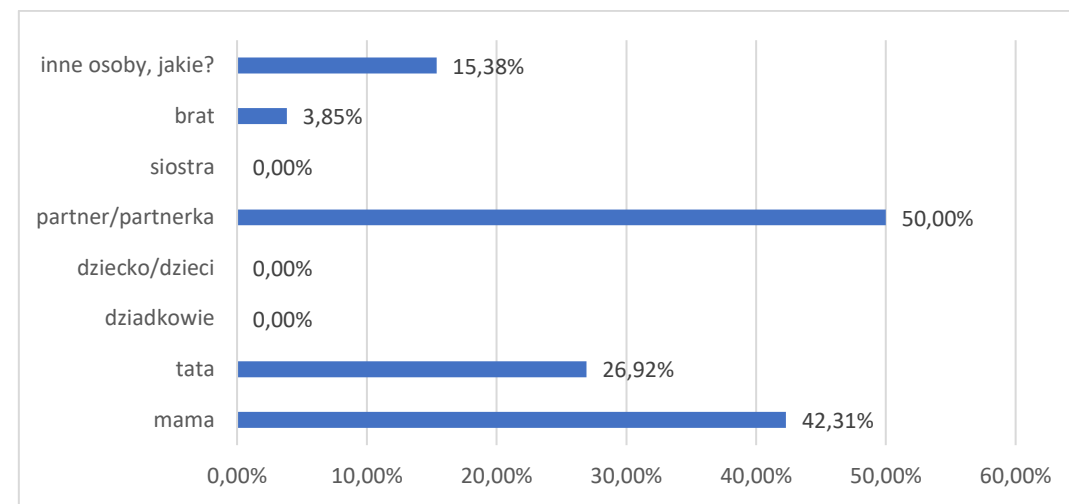
Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Respondenci, którzy doświadczyli przemocy, przyznali, iż była to głównie przemoc psychiczna – 76,92% i fizyczna – 53,85%. Natomiast 15,38% badanych doświadczyło przemocy ekonomicznej, a 7,69% przemocy seksualnej.

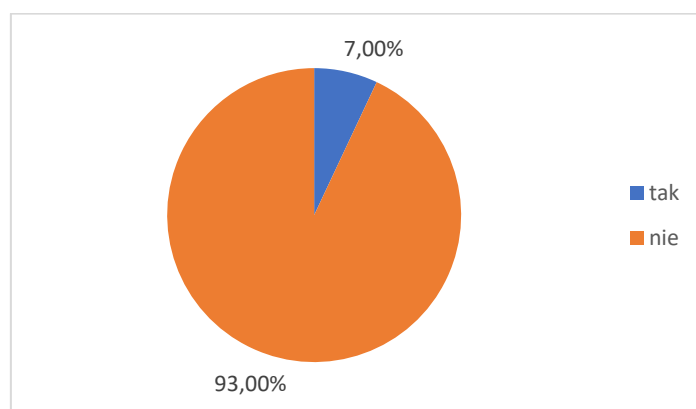
Wykres 37 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów najczęściej są: partner/partnerka (50,00%), mama (42,31%), a także tata (26,92%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (15,38%) ankietowani wymienili: „mąż”, „znajomy”, „obce, nieznane osoby” oraz „nauczyciel”.

Wykres 38 Kto stosował wobec Pana/i przemoc? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

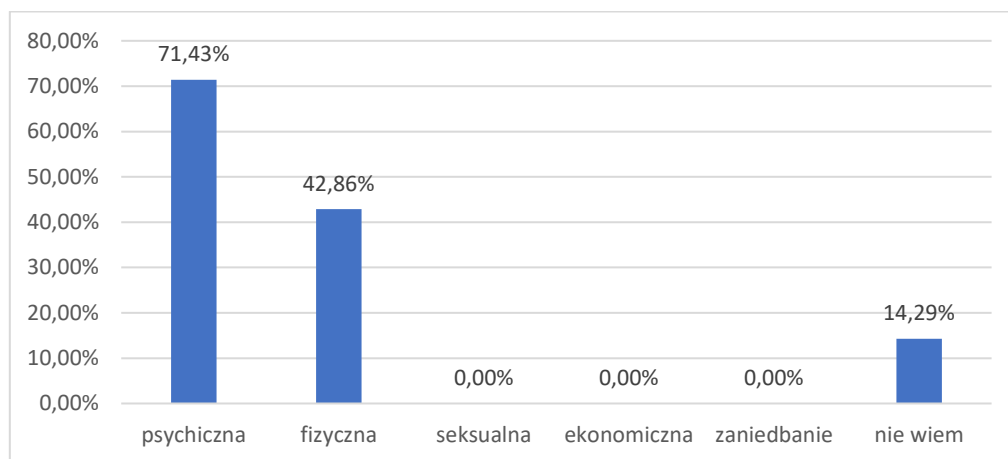
7,00% respondentów przyznaje, że stosowało przemoc wobec innych osób. Natomiast zdecydowana większość osób, tj. 93,00% nie stosowała nigdy przemocy wobec drugiej osoby.

Wykres 39 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

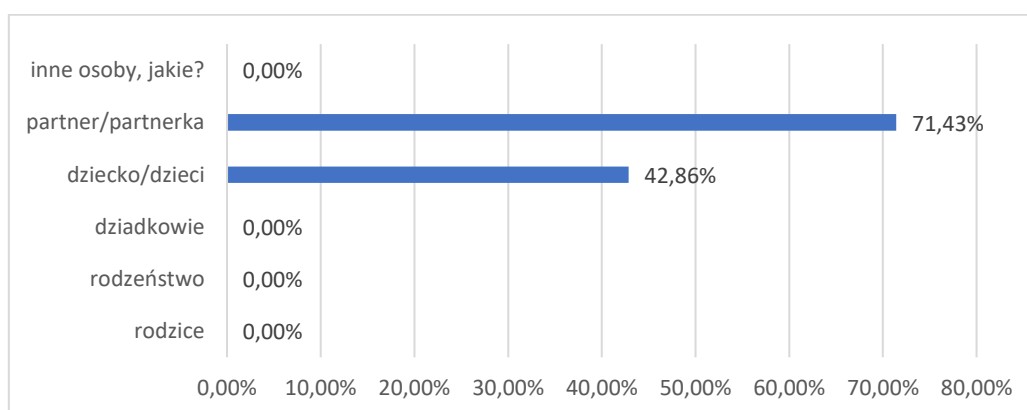
Na kolejne dwa pytania dotyczące stosowania przemocy odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Ankietowani, którym zdarzyło się stosować przemoc, stosowali głównie przemoc fizyczną (71,43%) oraz przemoc psychiczną (42,86%).

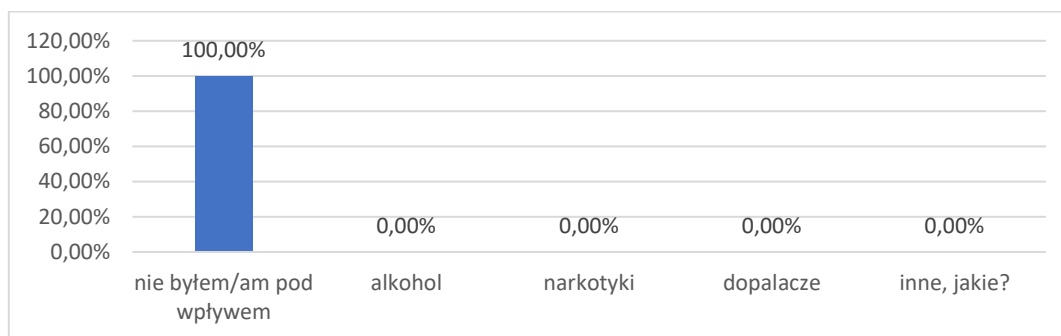
Wykres 40 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondenci stosowali przemoc wobec: partnera/partnerki (71,43%) oraz dzieci/dziecka (42,86%).

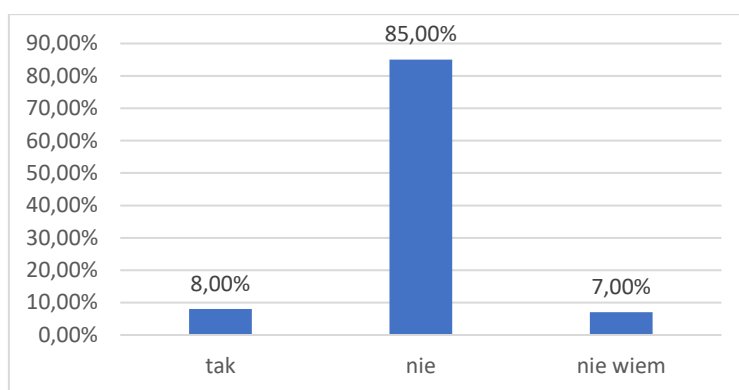
Wykres 41 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

100,00% respondentów stosujących przemoc nie było pod wpływem żadnych środków psychoaktywnych, gdy stosowali zachowania przemocowe.

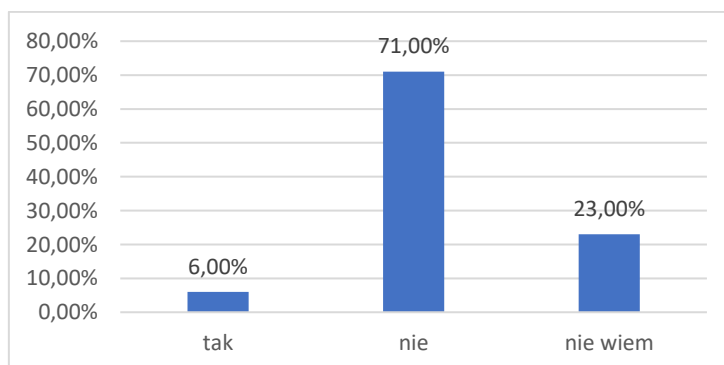
Wykres 42 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

85,00% mieszkańców uważa, iż nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, zaś 8,00% uważa odwrotnie. 7,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 43 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

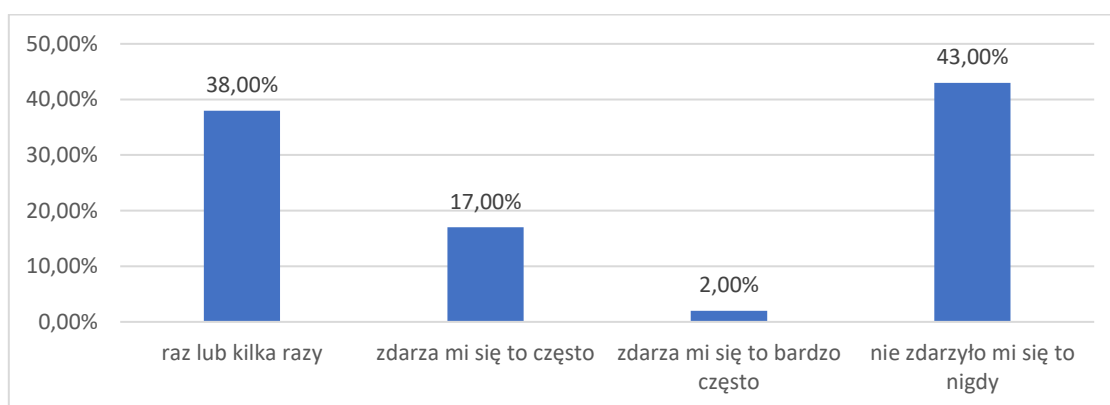
Większość osób (71,00%) uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Przeciwnego zdania było 6,00% ankietowanych mieszkańców, a 23,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa.

Wykres 44 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

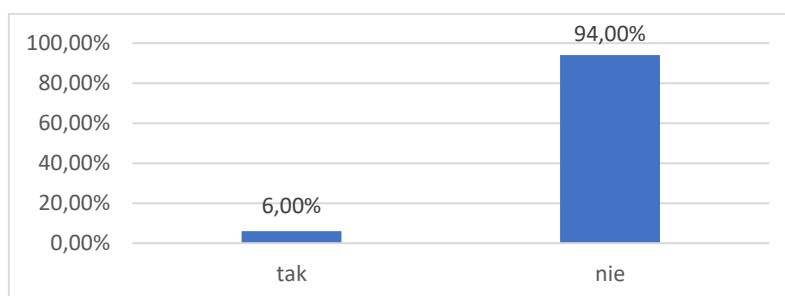
3.6 Problem uzależnień behawioralnych

Uzależnienia behawioralne (zwane także nałogami behawioralnymi) to pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń), które „krążą” wyłącznie wokół określonej czynności, np. myślimy o graniu w naszą ulubioną grę, nie możemy skupić się na codziennych obowiązkach, a gdy tylko mamy wolny czas, natychmiast włączamy komputer i gramy (lub robimy to w każdej wolnej chwili na smartfonie). Niniejszy blok pytań ma na celu sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat bezpiecznego korzystania z nowych mediów oraz sprawdzenia skali zjawiska uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy Grodziec. Na początek ankietowanych zapytano, czy kiedykolwiek samodzielnie się odchudzali lub przestrzegali diety w celu zmniejszenia wagi ciała. Większość mieszkańców przyznało, że nigdy im się to nie zdarzyło (43,00%), jednak 38,00% osób wskazało na odpowiedź „raz lub kilka razy”. Następnie 17,00% respondentów twierdzi, że często zdarza im się samodzielnie odchudzać, a 2,00% robi to bardzo często.

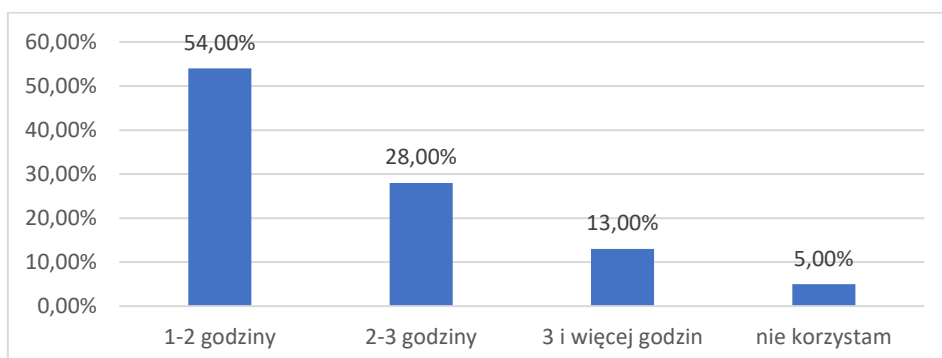
Wykres 45 Czy zdarzyło się Panu/i samodzielnie odchudzać, przestrzegać diety w celu zmniejszenia wagi ciała?

Następnie mieszkańcy zostali zapytani, czy kiedykolwiek stosowali środki lub odżywki służące budowaniu masy mięśniowej. Większość osób przyznaje, że nigdy im się to nie zdarzyło (94,00%), jednak 6,00% respondentów twierdzi odwrotnie.

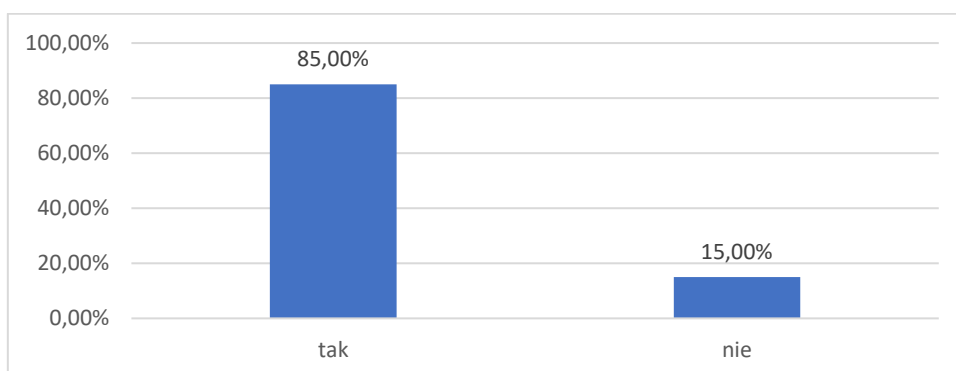
Wykres 46 Czy kiedykolwiek stosował/a Pan/i środki lub odżywki służące budowaniu masy mięśniowej?

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet w ciągu dnia od 1 do 2 godzin (54,00%), 28,00% osób robi to od 2 do 3 godzin dziennie, 13,00% respondentów korzysta od 3 i więcej godzin, zaś 5,00% mieszkańców twierdzi, że nie korzysta codziennie z Internetu.

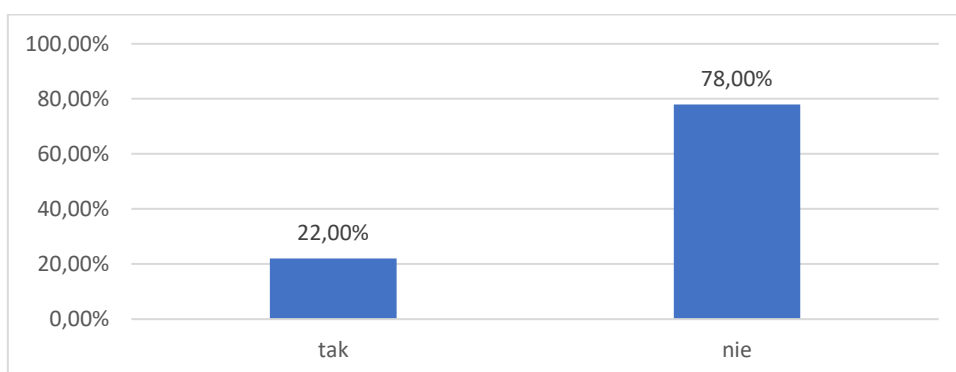
Wykres 47 Ile czasu spędza Pan/i przeglądając Internet w ciągu dnia?

Mieszkańców zapytano następnie, czy znają pojęcie cyberprzemocy. Większość ankietowych posiada wiedzę na temat tego, czym jest cyberprzemoc, jednak 15,00% twierdzi odwrotnie.

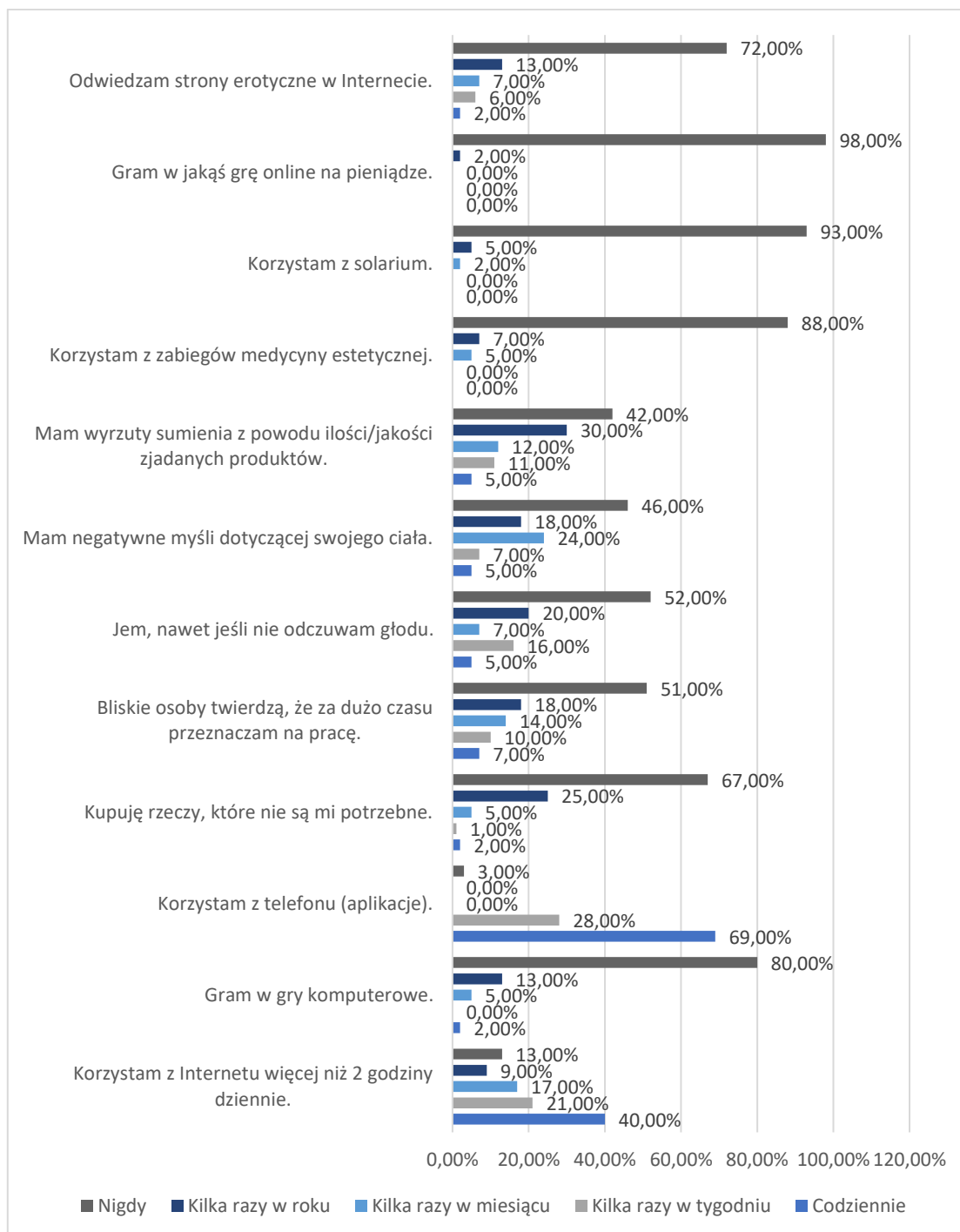
Wykres 48 Czy zna Pan/i pojęcie cyberprzemocy?

Większość ankietowanych nigdy nie doświadczyła cyberprzemocy w sieci (78,00%), jednak 22,00% osób doznało tego typu przemocy w świecie wirtualnym.

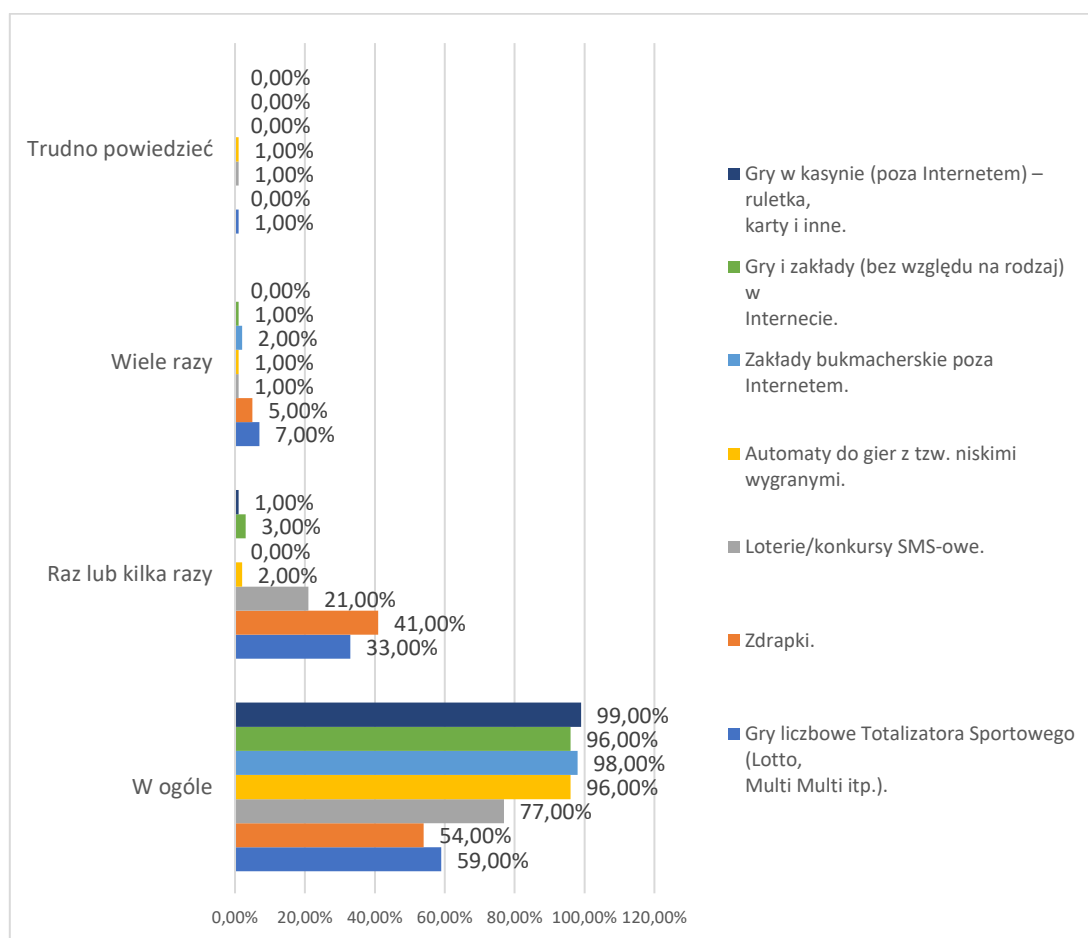
Wykres 49 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć cyberprzemocy w sieci? (np.: w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania, etc.)

Mieszkańcy zostali poproszeni o określenie częstotliwości występowania wymienionych w ankiecie zachowań. Większość osób nigdy nie odwiedza stron erotycznych w Internecie (72,00%), nie gra w gry online pieniądze oraz nie korzysta z solarium (po 98,00%), nie korzysta z zabiegów medycyny estetycznej (88,00%), czy też nie gra w gry komputerowe (80,00%).

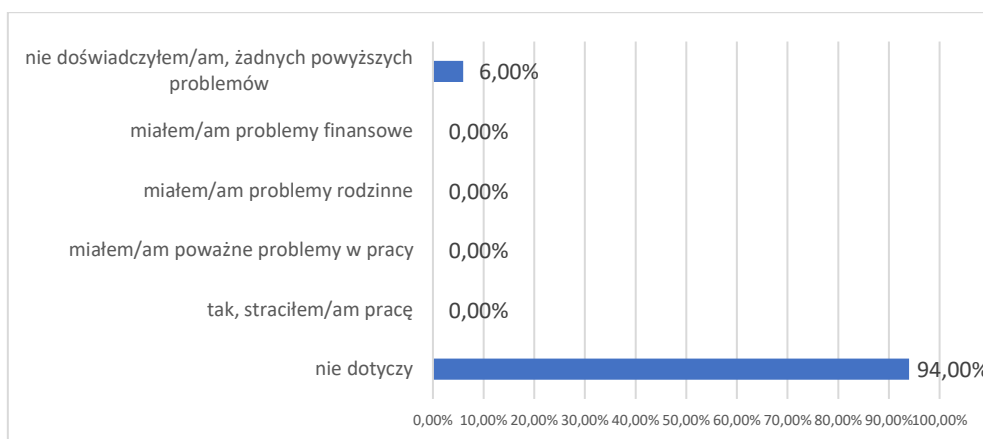
Wykres 50 Proszę określić częstotliwość występowania u siebie wybranych zachowań.

W skład uzależnień behawioralnych wchodzi również uzależnienie od hazardu. Mieszkańcy zostali zapytani, jak często w czasie ostatnich 12 miesięcy uczestniczyli w grach losowych lub loteriach, gdzie można wygrać pieniądze. Większość respondentów nigdy nie uczestniczyła w grach w kasynie (poza Internetem) tj. ruletka, karty itp. (99,00%), grach i zakładach w Internecie (96,00%), zakładach bukmacherskich (98,00%), loteriach, konkursach sms-owych (77,00%), czy też mieszkańcy nie grali nigdy na automatach do gier z tzw. niskimi wygranymi. Dodatkowo 54,00% osób zdrapywało tzw. „zdrapki” oraz 59,00% grało w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (Lotto, Multi-Multi itp.).

Wykres 51 Jak często w czasie ostatnich 12 miesięcy uczestniczył/a Pan/i w grach losowych lub loteriach, gdzie można wygrać pieniądze?

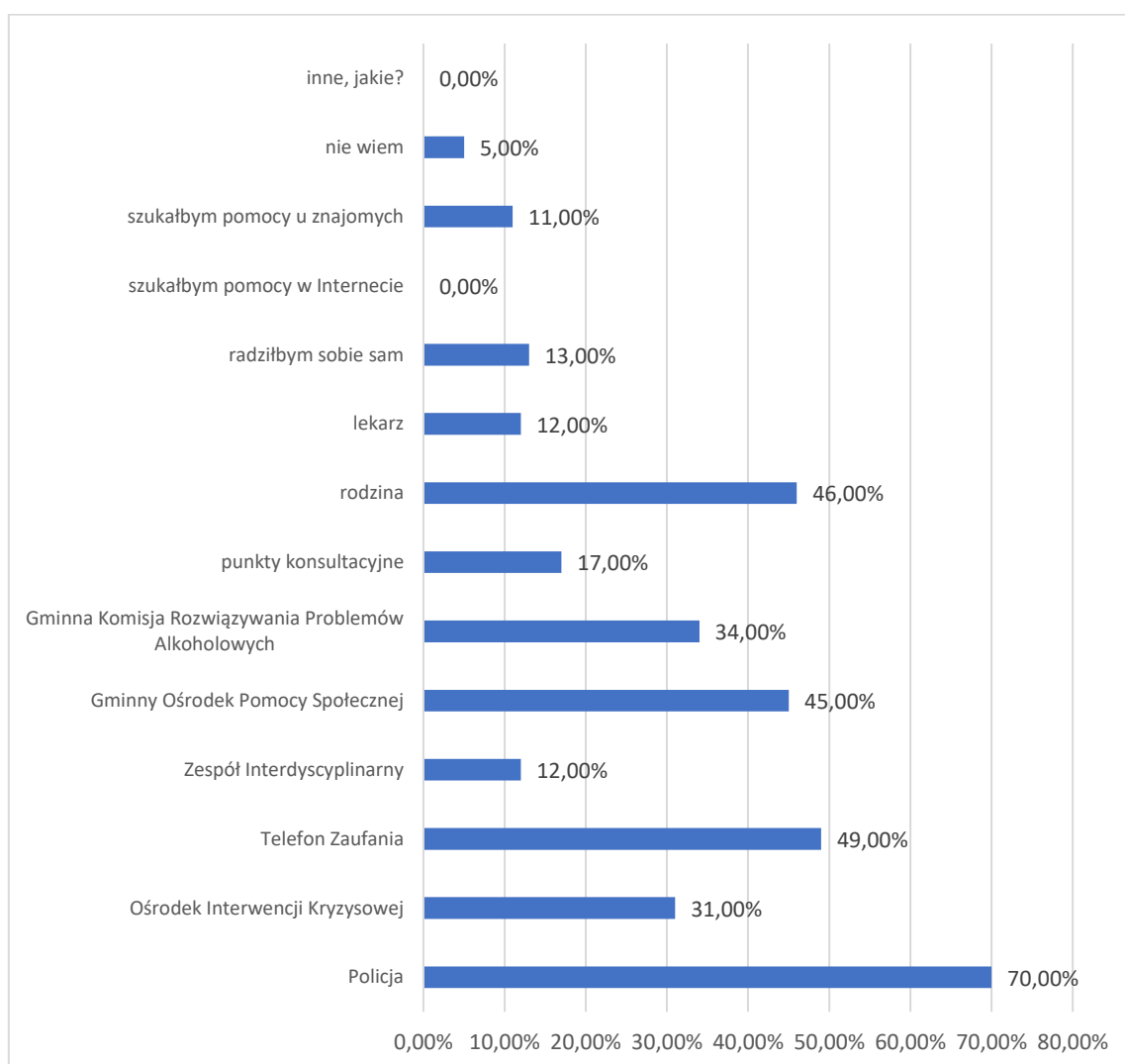
Mieszkańcy zostali zapytani, czy w związku z graniem w gry hazardowe na pieniądze doświadczyli kiedykolwiek któregoś z wymienionych w ankiecie problemów. Większość respondentów nigdy nie doświadczyło przykrych sytuacji związanych z graniem w gry hazardowe.

Wykres 52 Czy w związku z graniem w gry hazardowe na pieniądze doświadczył/a Pan/i któregoś z niżej wymienionych problemów? Można wybrać kilka odpowiedzi.

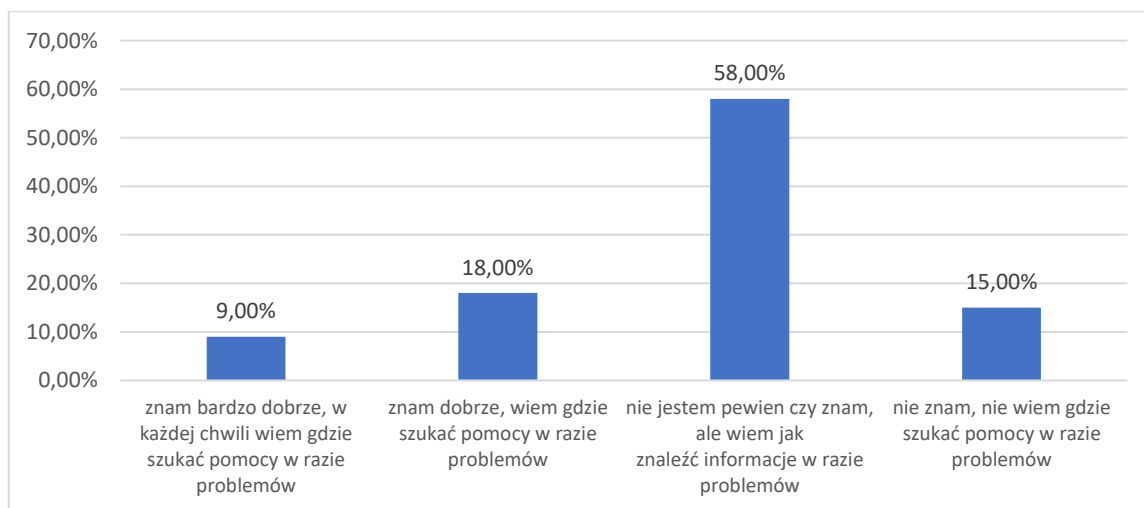
3.7 Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez gminę. Mieszkańców poproszono o wskazanie instytucji, w której ich zdaniem można uzyskać pomoc. W opinii większości respondentów w przypadku problemów można uzyskać pomoc: na Policji (70,00%), pod Telefonem Zaufania (49,00%), czy też u rodziny (46,00%). Natomiast 13,00% osób przyznało, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samodzielnie.

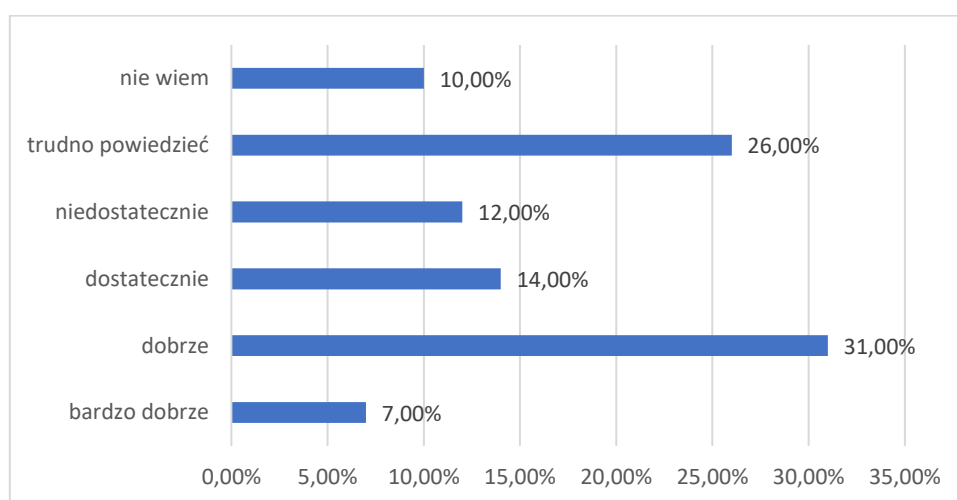
Wykres 53 Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ankietowanych zapytano również, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Niestety większość osób nie było pewnych, czy zna te dane, ale wiedzą, gdzie ich szukać – taką odpowiedź zaznaczyło 58,00% osób. 9,00% badanych zna bardzo dobrze dane kontaktowe i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. 18,00% osób zna dobrze i wie, gdzie szukać pomocy. Natomiast 15,00% osób nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.

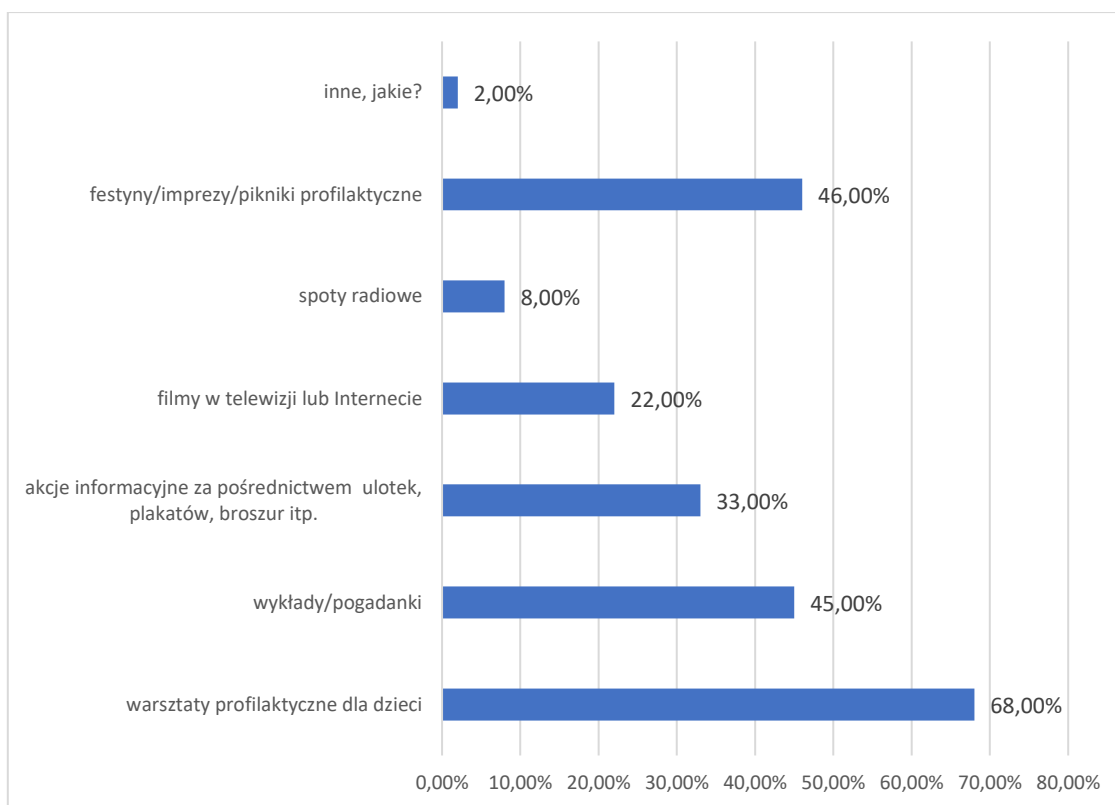
Wykres 54 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Mieszkańcy zostali zapytani, jak oceniają zaangażowanie władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Mieszkańcy wskazują kolejno następujące odpowiedzi: „dobrze” (31,00%), dostatecznie (14,00%), niedostatecznie (12,00%) oraz bardzo dobrze (7,00%). Dodatkowo 26,00% mieszkańcom trudno powiedzieć, a 10,00% nie ma wiedzy na ten temat.

Wykres 55 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

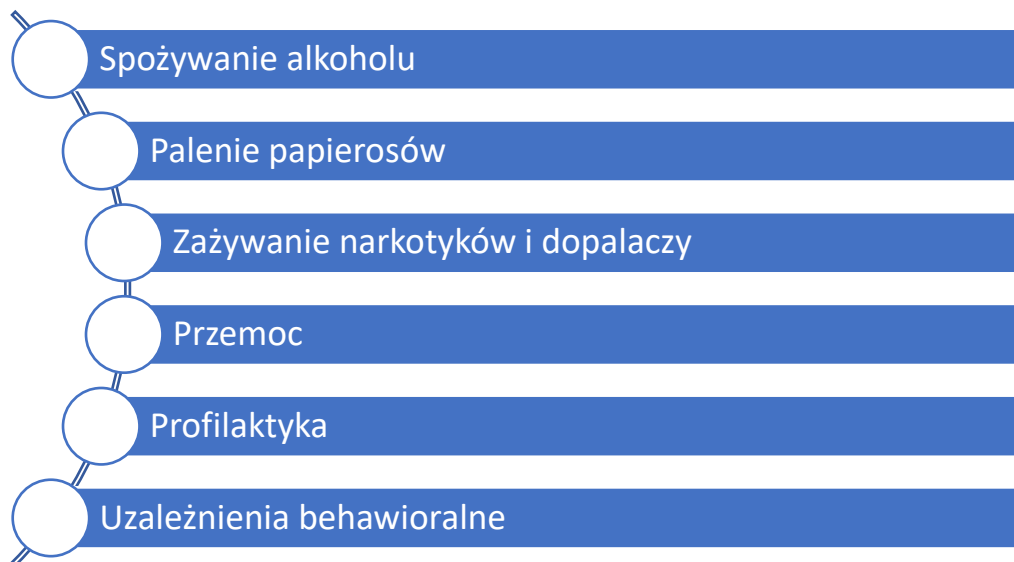
Zdaniem respondentów najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (68,00%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (46,00%), wykłady/pogadanki (45,00%) oraz akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (33,00%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,00%) ankietowani napisali: „rodzina”.

Wykres 56 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi. Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

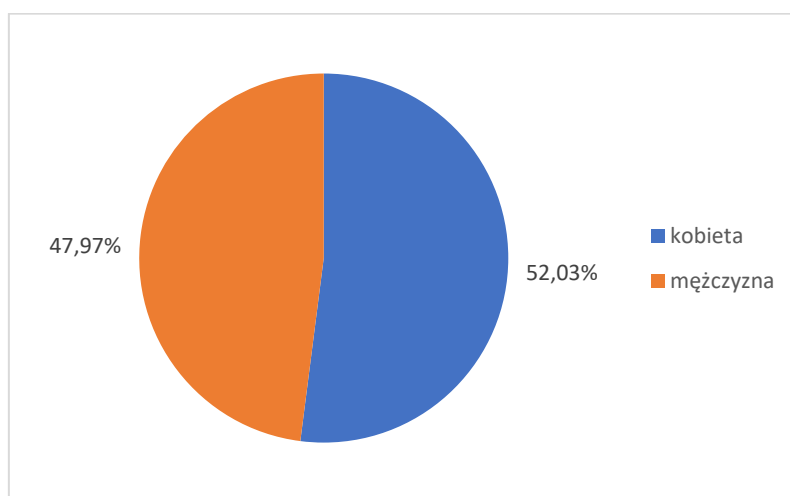
Uczniowie zostali przebadani za pomocą metody ankietowej przy użyciu kwestionariusza online. Badanie zostało podzielone na bloki poświęcone następującym problemom:

Rysunek 3 Obszar tematyczny zawarty w kwestionariuszu ankiety dla uczniów szkół.

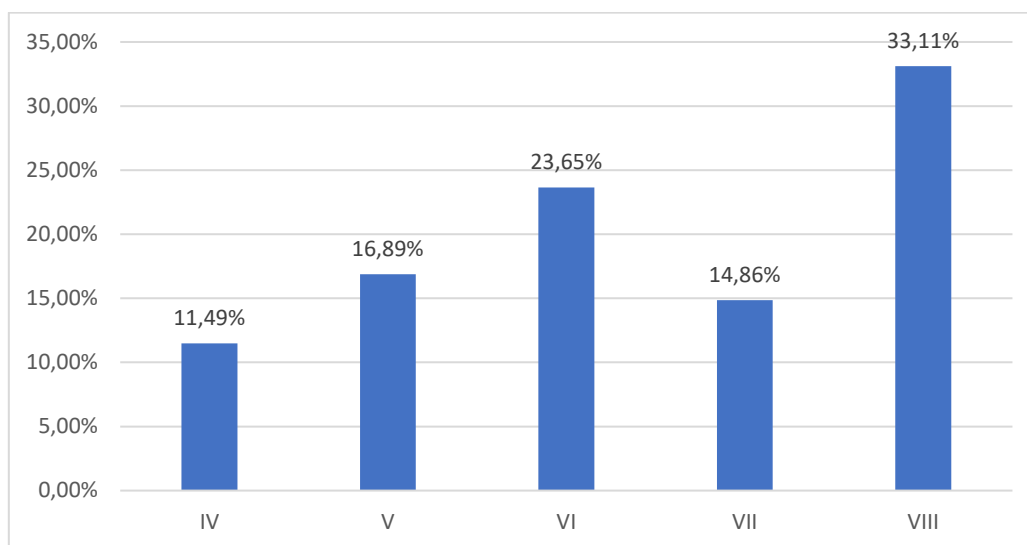
4.1 Struktura badanej próby

W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Grodziec wzięło udział 148 uczniów z czterech szkół podstawowych. Analizując badaną społeczność ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięło udział 47,97% chłopców i 52,03% dziewczynek.

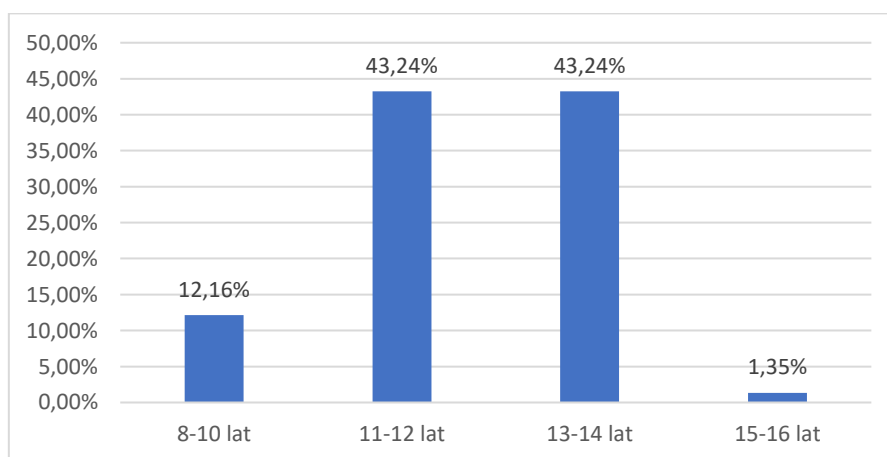
Wykres 57 Płeć.

Do klas VIII uczęszcza 33,11% badanych uczniów, 23,65% próby to uczniowie klas VI, kolejne 16,89% to uczniowie klas V, 14,86% to uczniowie klas VII, a 11,49% to ankietowani klasy IV.

Wykres 58 Klasa.

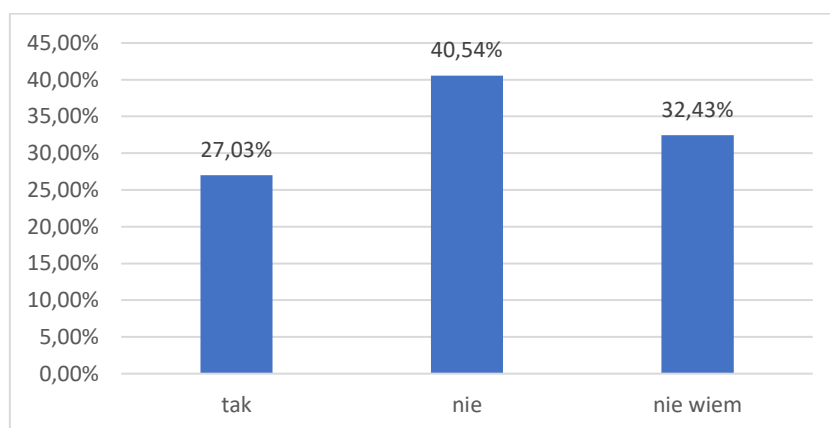
Charakteryzując badaną próbę ze względu na wiek można zauważyć, iż najliczniejszą jej część stanowili uczniowie w wieku 11-12 lat lub 13 – 14 lat (po 43,24%). 12,16% uczniów to osoby w wieku 8-10 lat, a najmniej liczną część społeczności stanowili uczniowie w wieku 15-16 lat tj. 1,35%.

Wykres 59 Wiek.

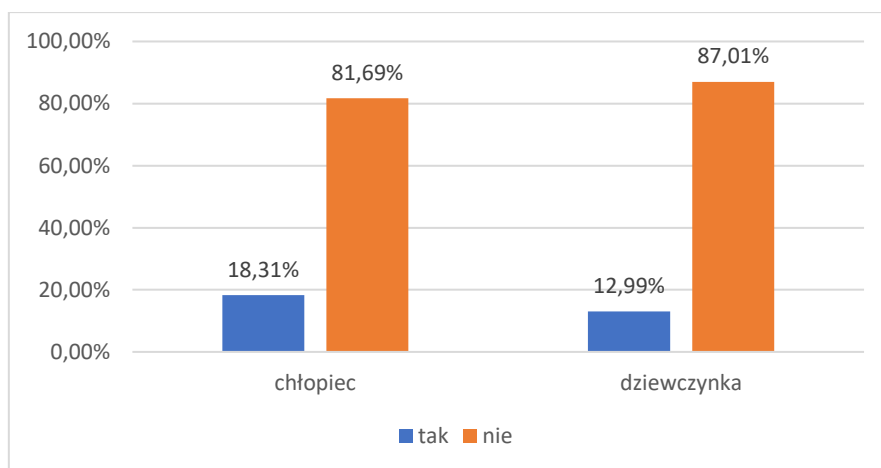
4.2 Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów Gminy Grodziec dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było nie tylko oszacowanie skali problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców, ale i sprawdzenie wiedzy ankietowanych związanej z tematyką uzależnień alkoholowych. Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 27,03% badanych uczniów, następnie 40,54% ankietowanych uważa, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu, zaś 32,43% młodych respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 60 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 18,31% uczniów oraz 12,99% uczennic⁸. Natomiast 81,69% chłopców i 87,01% dziewczynek nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.

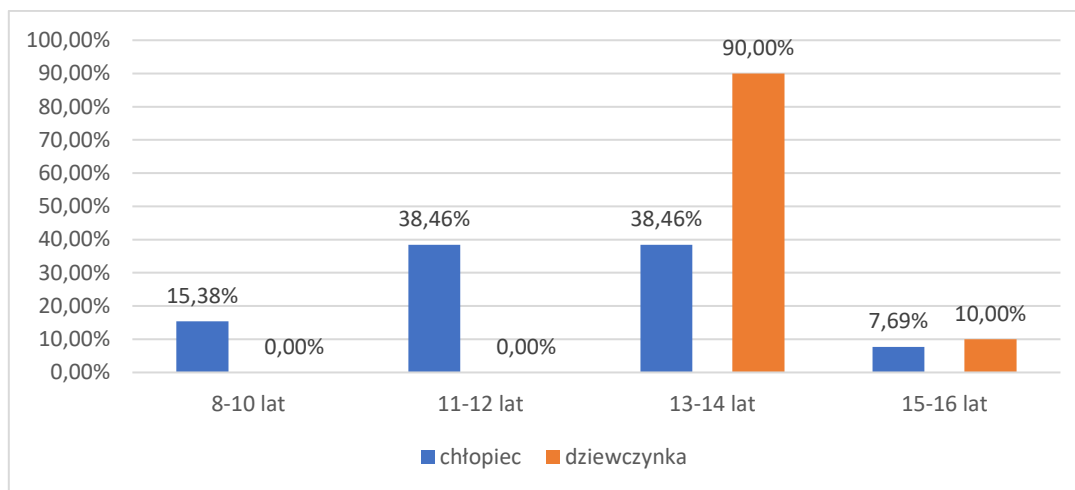

Wykres 61 Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – podział na płeć.

⁸ Łącznie 13 chłopców oraz 10 dziewczynek.

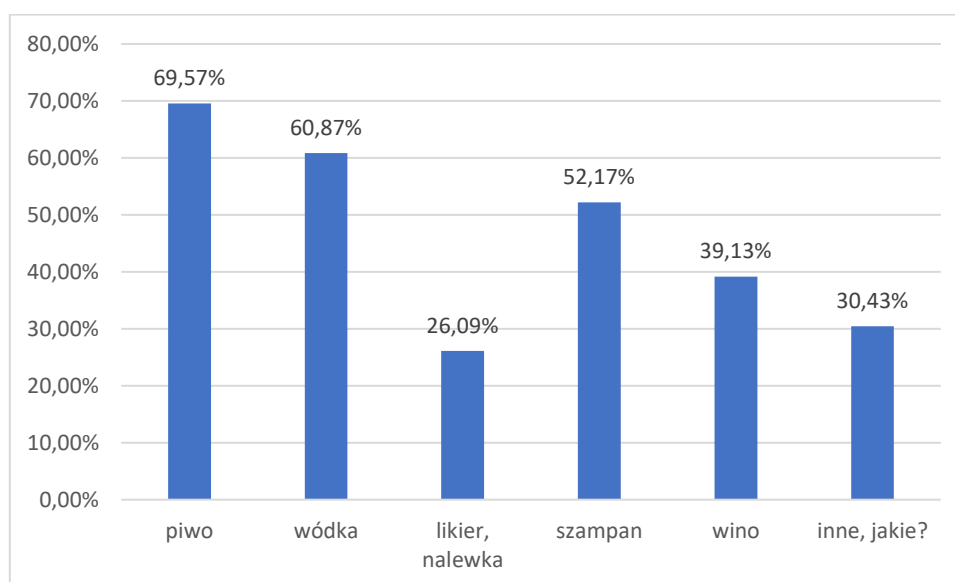
Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

Młodzi ankietowani najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol kolejno w wieku: 13-14 lat (38,46% chłopców, 90,00% dziewczynek), 11-12 lat (38,46% chłopców), 8-10 lat (15,38% chłopców), a także 15-16 lat (7,69% chłopców, 10,00% dziewczynek).

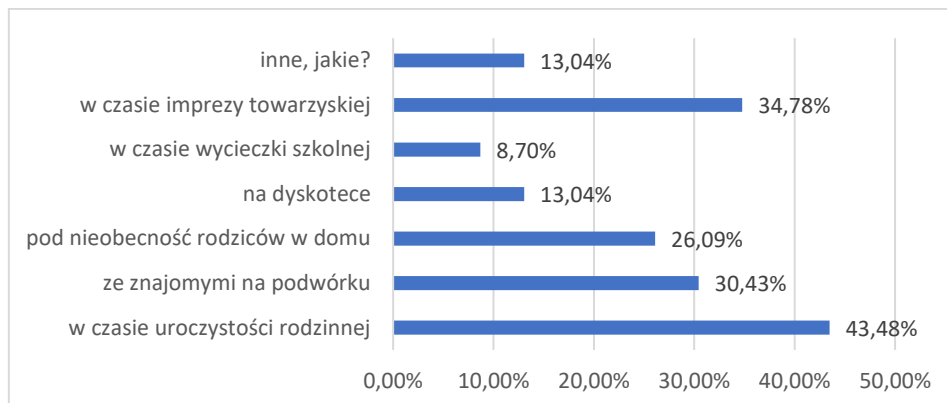
Wykres 62 W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol? – podział na płeć.

Następnie młodzież, która miała już kontakt z alkoholem, poproszono o wskazanie rodzaju napoju wysokowego, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (69,57%), wódkę (60,87%) oraz szampana (52,17%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (30,43%) wymieniono: bimbler, szampan, piwo bezalkoholowe, cydr oraz denaturat.

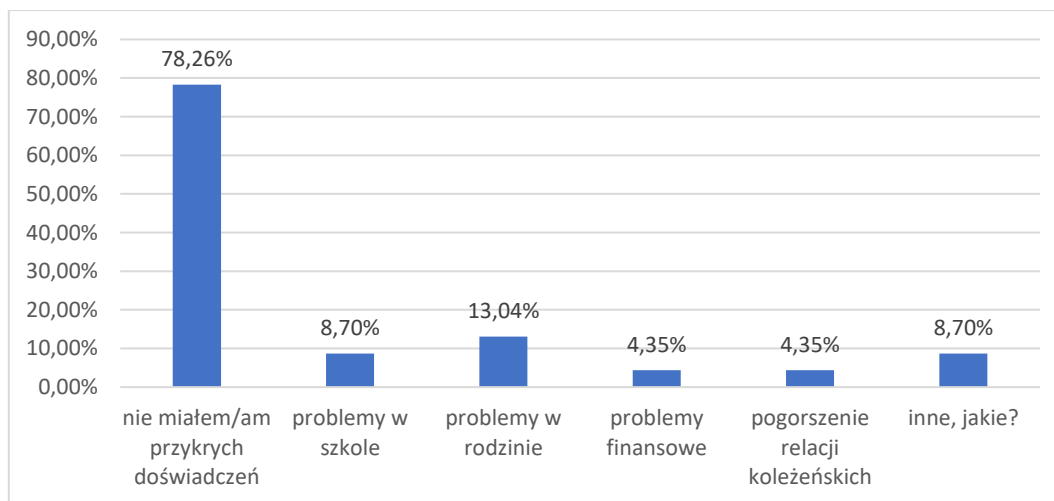
Wykres 63 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Uczniowie przyznają, że po raz pierwszy sięgali po alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (43,48%), w czasie imprezy towarzyskiej (34,78%) oraz ze znajomymi na podwórku (30,43%). Dodatkowo 13,04% uczniów wskazało inne okoliczności, takie jak: „wzięłam łyk piwa z szklanki babci” oraz „spróbowałam wódki z cukierka”.

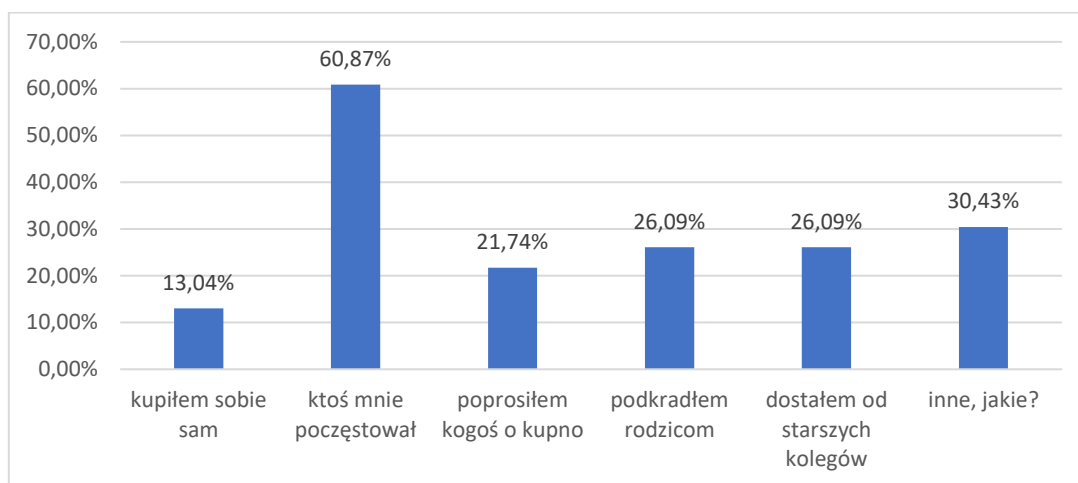
Wykres 64 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

78,26% uczniów, którzy przyznali, że spożywali już alkohol nie doświadczyło nigdy negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem napoju wysokoprocentowego. Natomiast 13,04% młodych osób doświadczyło problemów w rodzinie, następnie 8,70% - problemów w szkole, a po 4,35% - problemów finansowych oraz pogorszenia relacji koleżeńskich. W odpowiedzi „inne, jakie?” (8,70%) młodzi ankietowani napisali: „wymioty” lub „depresja”.

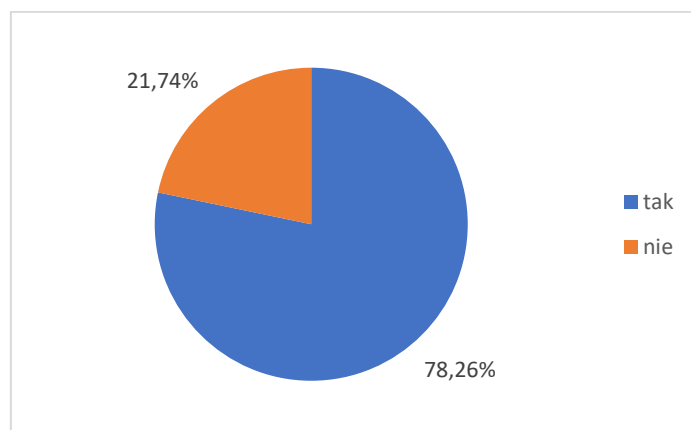
Wykres 65 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Następnie poproszono ankietowanych uczniów o wskazanie jak otrzymali alkohol. Prawie połowa badanych przyznała, że została nim poczęstowana (60,87%), może to wskazywać, iż uczniowie spożywali w tym przypadku alkohol jednorazowo na spróbowanie. Po 26,09% badanych podkraść rodzicom bądź dostało od starszych kolegów, a 21,74% poprosiło kogoś o kupno. Niepokojący jest fakt, że 13,04% młodych mieszkańców kupiło alkohol samodzielnie. 30,43% uczniów zdobyło alkohol w inny sposób: „łyk piwa od babci z szklanki z ciekawości i cukierek od wujka z bombonierki” oraz „znalazłem/am pod łóżkiem”.

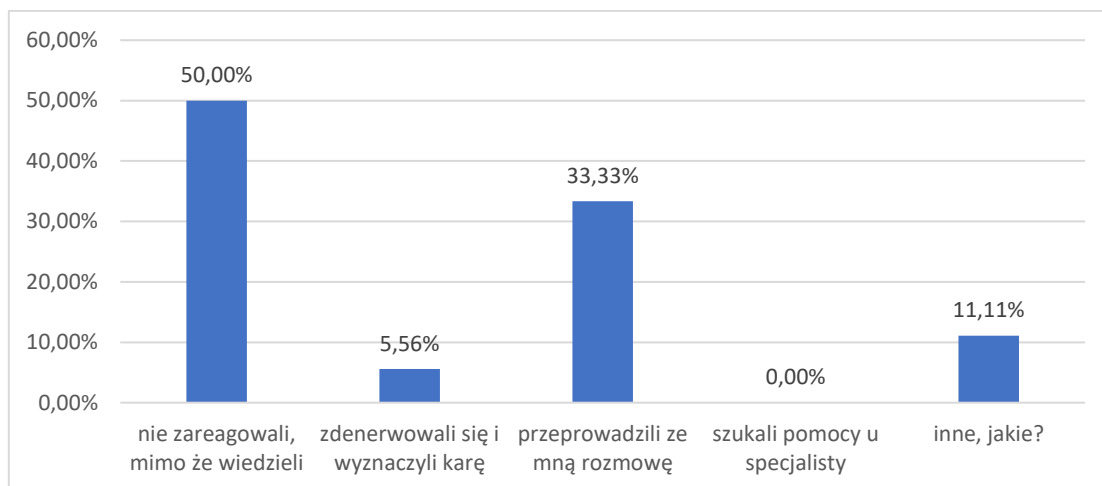
Wykres 66 Jak otrzymałeś/aś alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Co ciekawe, ponad połowa uczniów przyznała, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu – taką odpowiedź wskazało 78,26% badanych.

Wykres 67 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

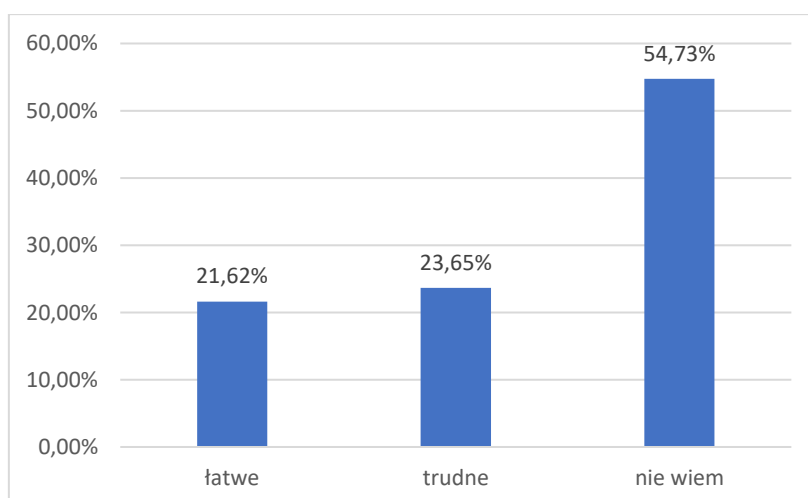
Niepokój budzi fakt, iż 50,00% uczniów uważa, że ich rodzice nie zareagowali na informację o spożywaniu przez nich alkoholu. Natomiast 33,33% respondentów przyznało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę. W odpowiedzi „inne, jakie?” (11,11%) młodzi napisali: „dobrze, ponieważ pije bezalkoholowe rzeczy” oraz „pili ze mną”.

Wykres 68 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

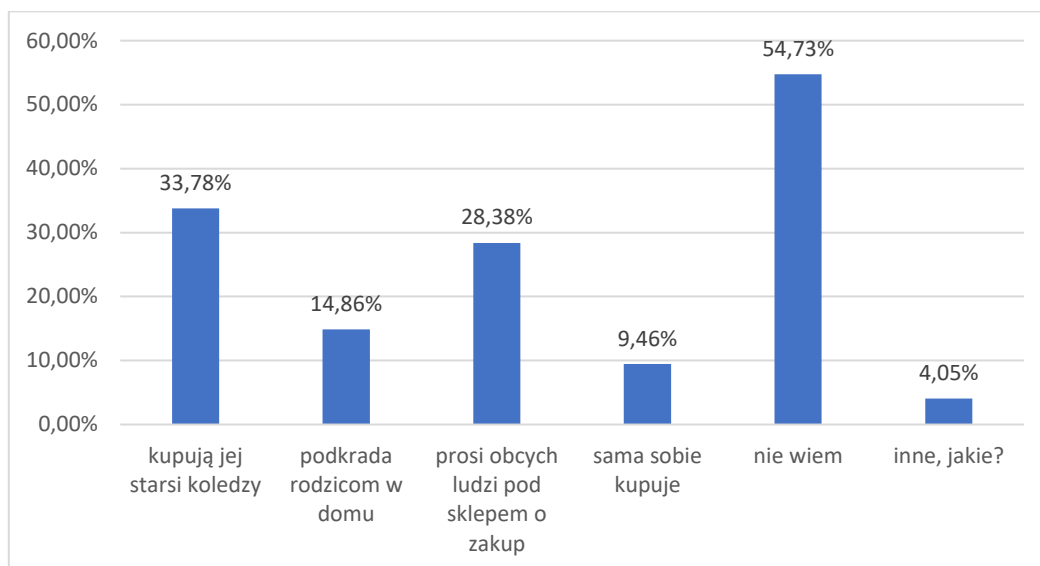
Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić wszyscy respondenci – nie tylko te osoby, które zadeklarowały, iż piły alkohol.

Uczniów zapytano, czy ich zdaniem kupno alkoholu przez osoby w ich wieku jest czymś osiągalnym na terenie Gminy Grodziec. Prawie połowa osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (54,73%). 21,62% uczniów wskazało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, a kolejne 23,65% osób uważa, że pozyskanie alkoholu w ich gminie jest trudne.

Wykres 69 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Znaczna część uczniów z Gminy Grodziec uważa, że młodzież z ich okolicy zdobywa alkohol dzięki starszym kolegom (33,78%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (28,38%), podkradają rodzicom w domu (14,86%) lub rówieśnicy sami sobie kupują (9,46%). Natomiast 54,73% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. W odpowiedzi „inne, jakie?” (4,05%) młodzi mieszkańcy napisali: „znaleźć pod łóżkiem” oraz „iść do Rysia i rysiu im kupuje”.

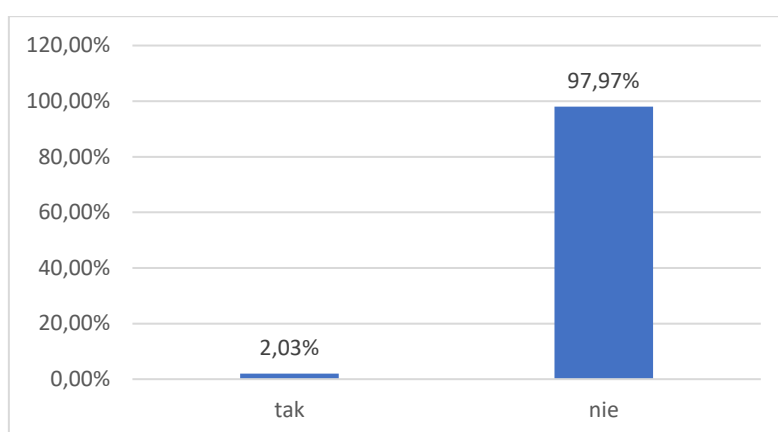

Wykres 70 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

4.3 Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczył problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów oraz sprawdzenie wiedzy młodych mieszkańców dotyczącej środków psychoaktywnych.

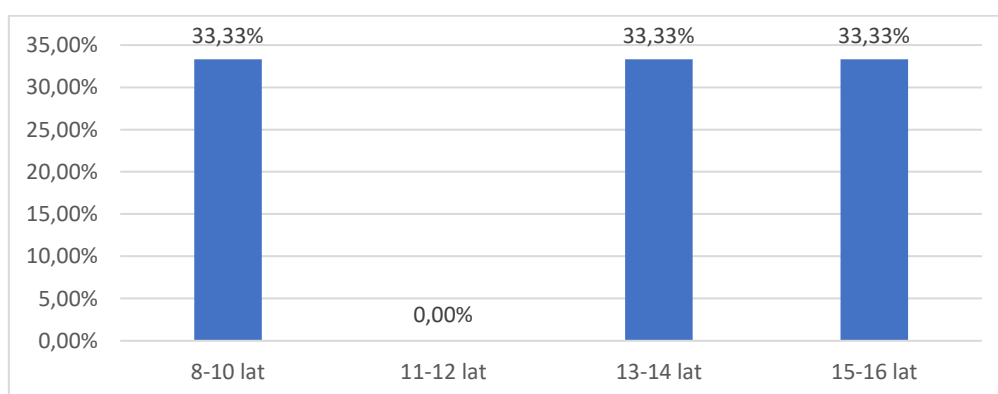
Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż jedynie 2,03% badanych próbowało kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy⁹.

Wykres 71 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Na kolejne pytania dotyczące zażywanie substancji psychoaktywnych odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż zażywały te substancje.

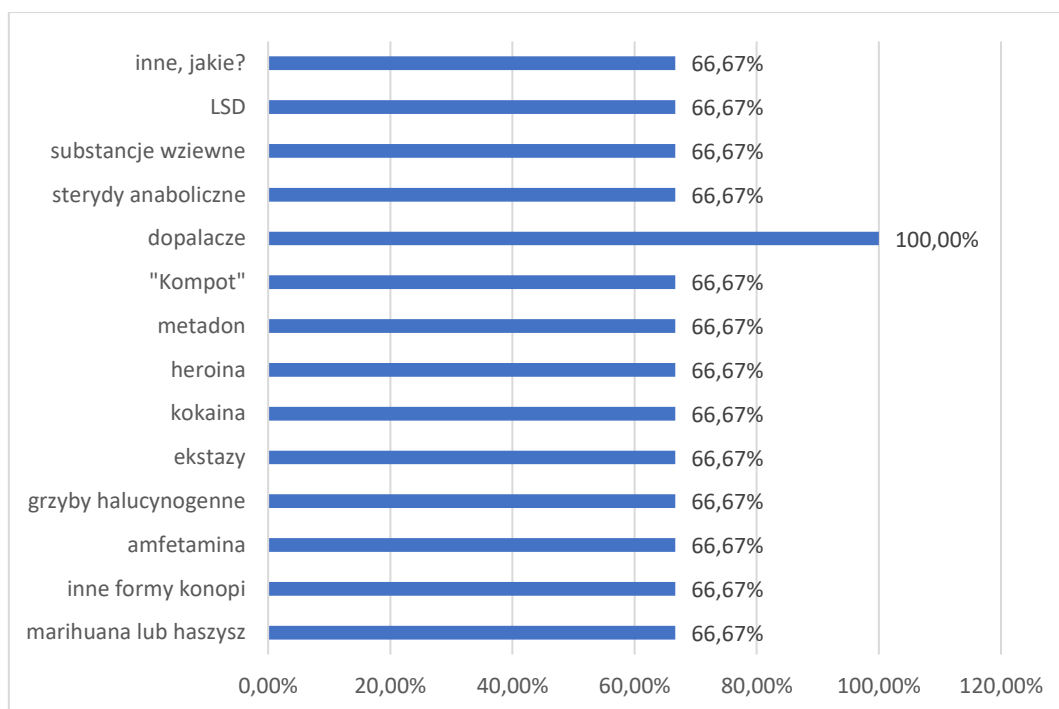
Uczniowie sięgający po substancje psychoaktywne zażywali je po raz pierwszy w wieku 8-10 lat, w wieku 13-14 lat, a także w wieku 15-16 lat (po 33,33%).

Wykres 72 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

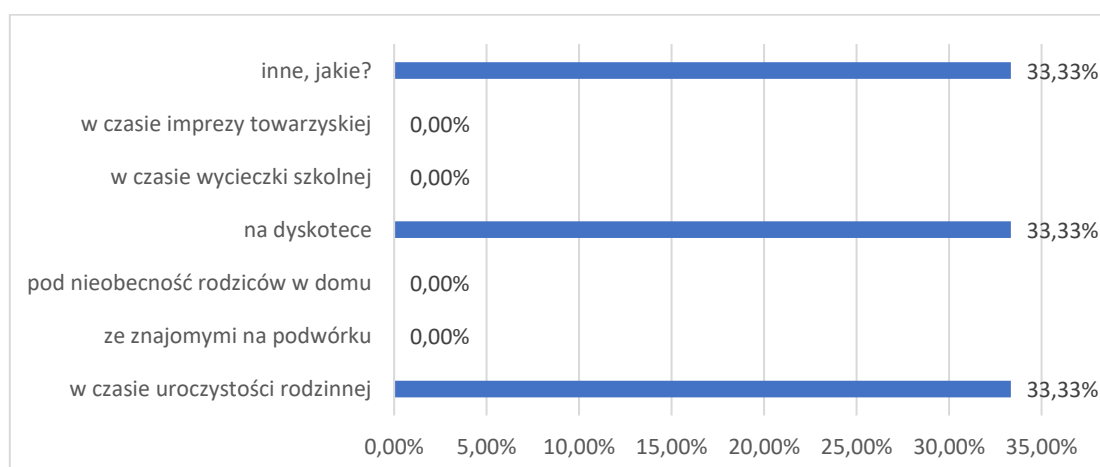
⁹ 3 osoby.

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wskazanie substancji psychoaktywnych, które zdarzyło im się spróbować. Młodzi mieszkańcy wymieniali najczęściej: dopalacze (100,00%), a także wszystkie inne substancje wymienione w pytaniu, co może świadczyć o tym, że uczniowie nie odpowiadali zgodnie z prawdą. W odpowiedzi „inne, jakie?” (66,67%) młodzi napisali: „e-papierosy”.

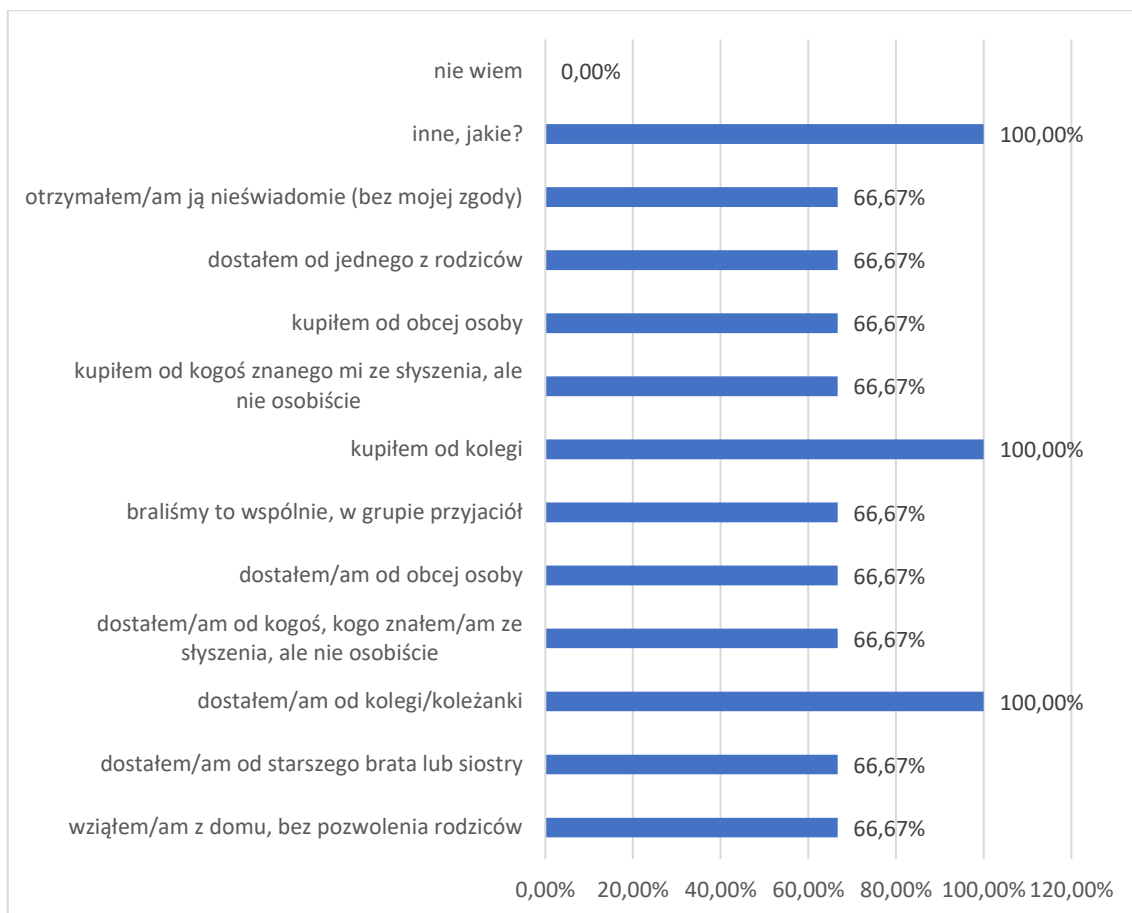
Wykres 73 Jakie były to substancje? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ponadto uczniowie przyznali, że po raz pierwszy sięgali po substancje psychoaktywne najczęściej w czasie w czasie uroczystości rodzinnej, na dyskoteci oraz „inne, jakie?” (po 33,33%) gdzie młodzi mieszkańcy napisali: „po szkole”.

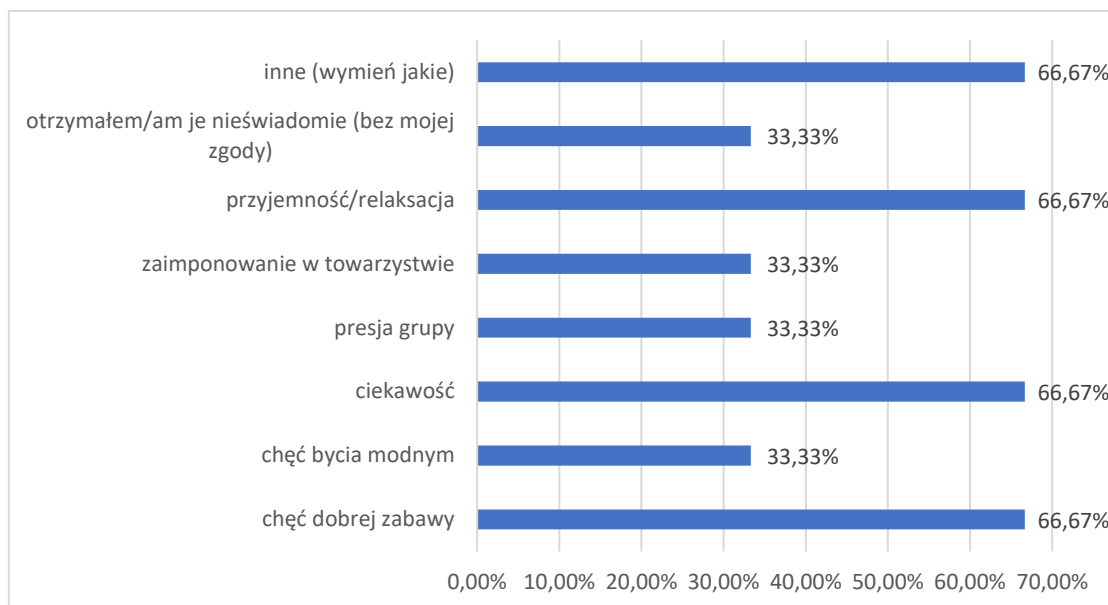
Wykres 74 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd młodzi mieszkańcy biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jak wynika z odpowiedzi, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Badani uczniowie wskazują, iż najczęściej narkotyki lub dopalacze dostają je od koleżanek/kolegów lub kupili od kolego (po 100,00%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (100,00%) młodzi ankietowani napisali: „kupiłem przez Internet”.

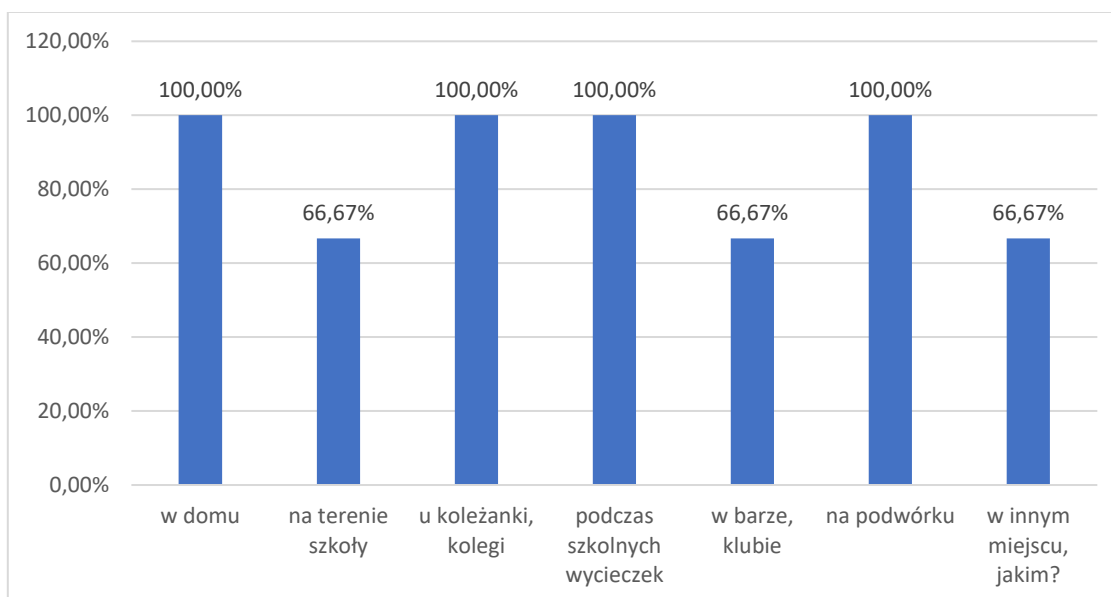
Wykres 75 Skąd wziąłeś/wzięłaś tę substancję? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Interesujące wydają się także to, dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki lub dopalacze. Najpopularniejszym powodem wskazywanym przez uczniów jest: przyjemność/relaksacja, ciekawość oraz chęć dobrej zabawy (po 66,67%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (66,67%) młodzi ankietowani nie wymienili konkretnych przykładów.

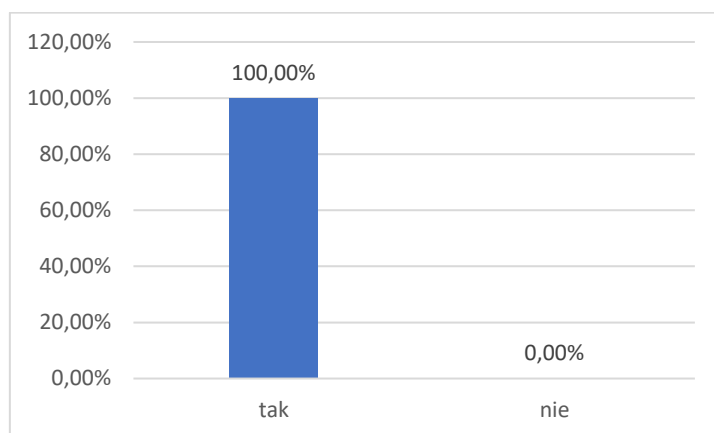
Wykres 76 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Jak przyznają uczniowie środki psychoaktywne zażywają głównie w domu, u koleżanki/kolegi, na podwórku oraz podczas wycieczek szkolnych (po 100,00%). Dodatkowo w odpowiedzi „w innym miejscu, jakim?” (66,67%) młodzi ankietowani nie napisali konkretnych przykładów.

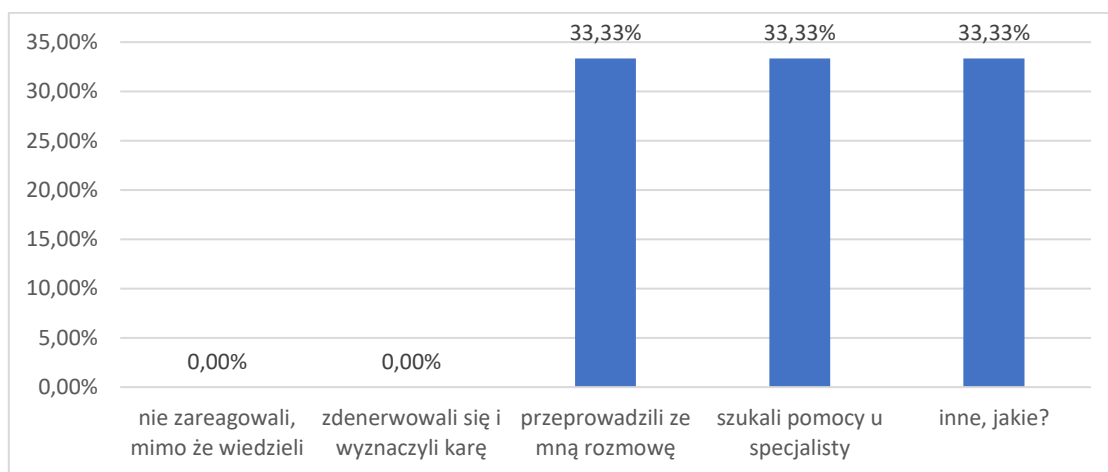
Wykres 77 Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Dodatkowo 100,00% uczniów, którzy przyznali, że zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne deklarują, iż ich rodzice wiedzą o sięganiu przez nich po narkotyki lub dopalacze.

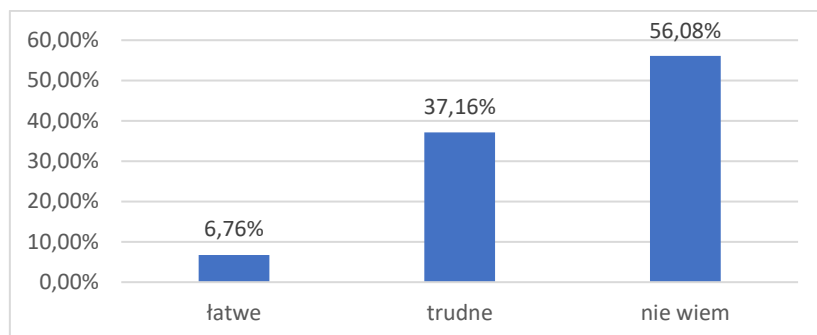
Wykres 78 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Uczniowie, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu narkotyków/dopalaczy przyznali, iż opiekunowie przeprowadzili z nimi rozmowę, szukali pomocy u specjalisty bądź zaznaczyli odpowiedź „inne, jakie?” gdzie padła odpowiedź „nie wiem” (po 33,33%).

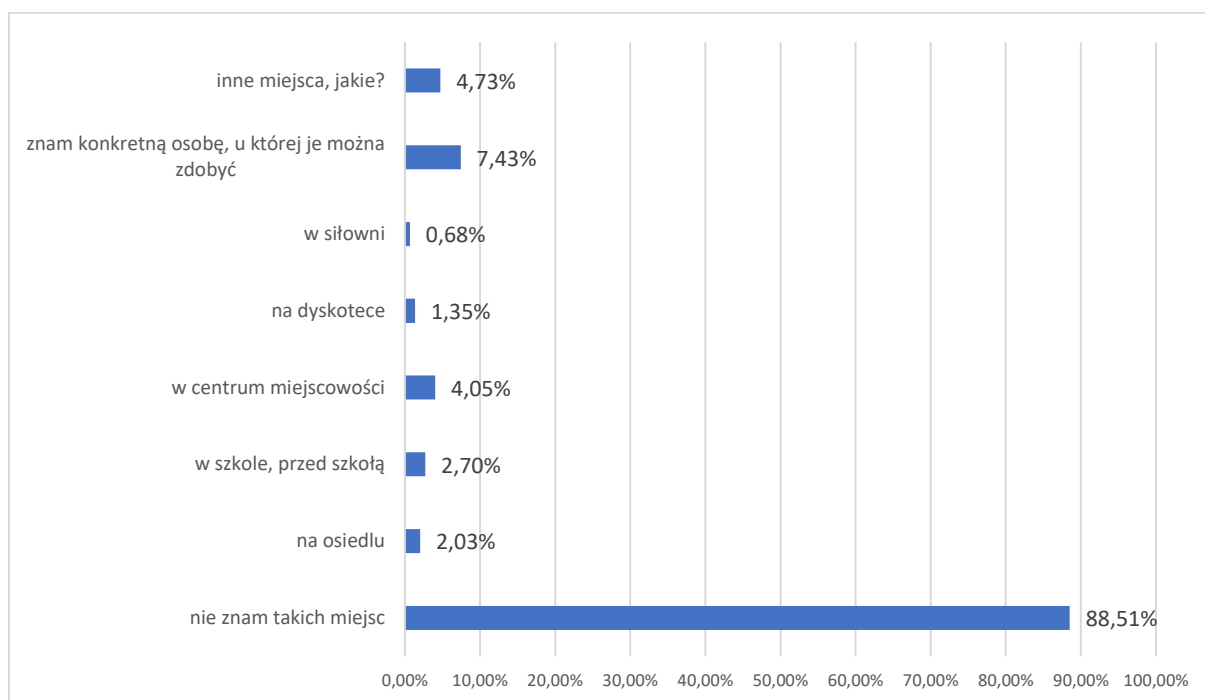
Wykres 79 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu. Większość uczniów nie wie, czy zdobycie narkotyków w ich gminie jest możliwe – taką odpowiedź wskazuje 56,08% uczniów. 37,16% uważa, że jest to trudne, zaś 6,76% uważa, że jest to łatwe.

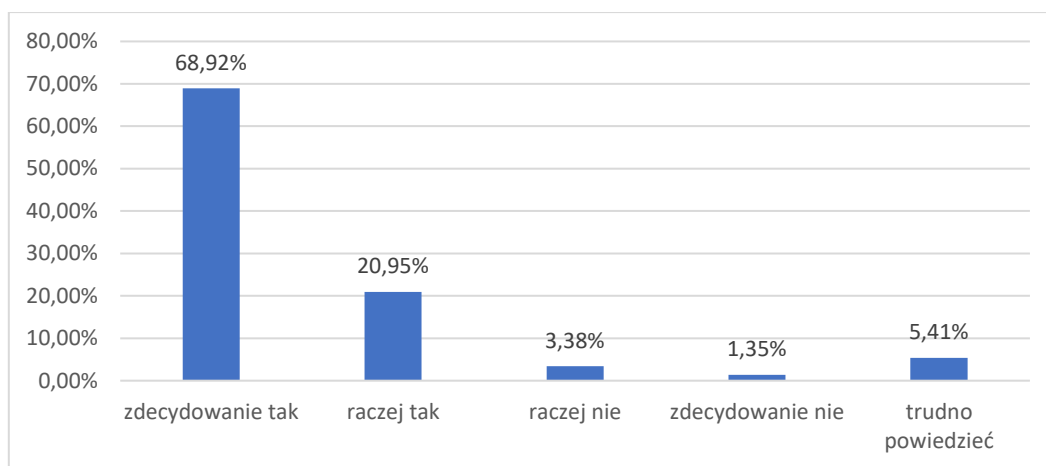
Wykres 80 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to?

Zdecydowana większość badanych uczniów również nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze na terenie Gminy Grodziec (88,51%). Natomiast pozostali respondenci wskazywali między innymi na: znajomość konkretnej osoby (7,43%) lub wskazali na centrum miejscowości (4,05%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne miejsca, wymień jakie?” (4,73%), młodzi ankietowani napisali: „nie ma, i nie znam takiej osoby jak i miejsca”.

Wykres 81 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

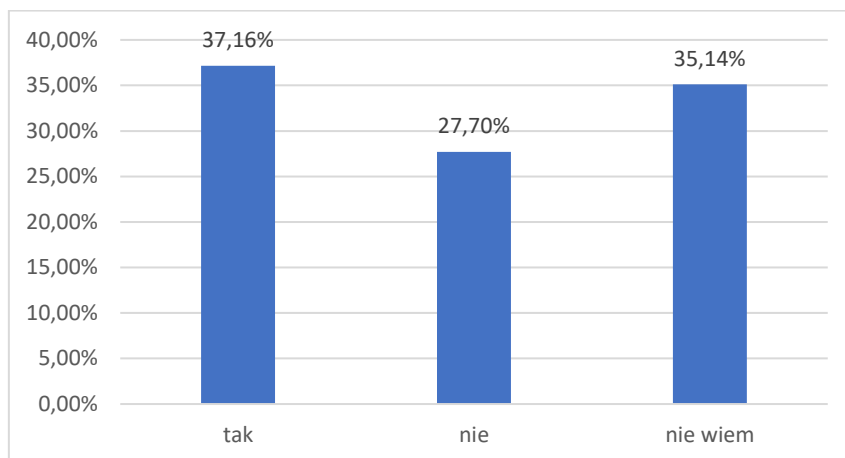
68,92% uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 20,95% osób uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się 4,73% uczniów, gdzie 3,38% sądzi, iż substancje te są raczej nieszkodliwe oraz kolejne 1,35% osób uważa, że są one zdecydowanie nieszkodliwe. 5,41% ankietowanych wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 82 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

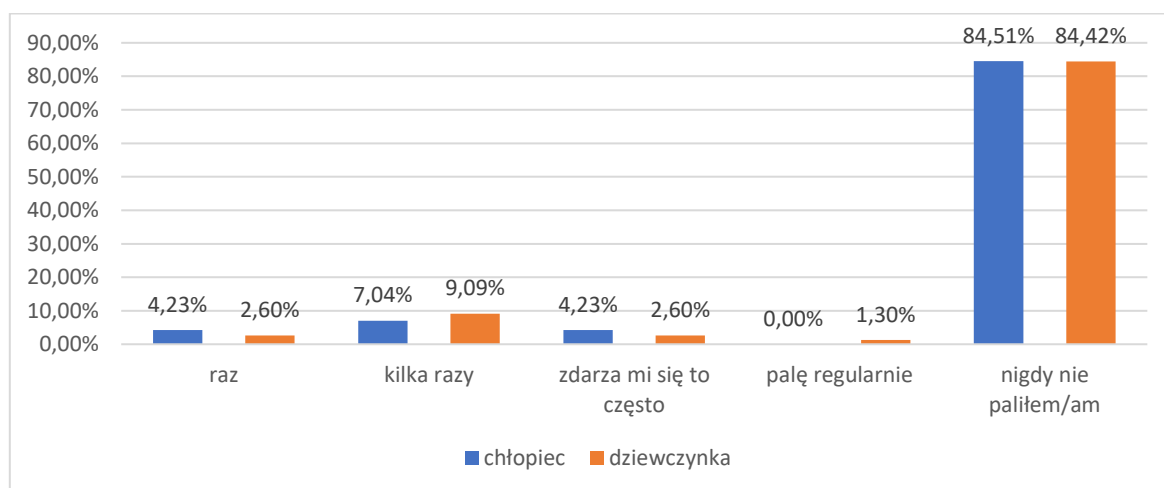
4.4 Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po papierosy. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. 37,16% uczniów przyznaje, że ich rówieśnicy palą papierosy, a 27,70% badanych twierdzi odwrotnie.

Wykres 83 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

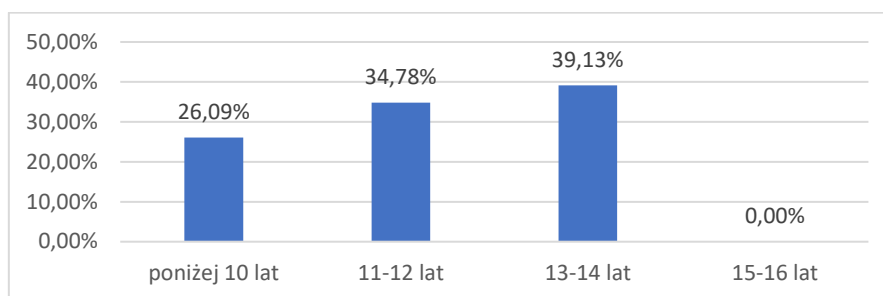
Następnie uczniów zapytano ile razy w życiu palili papierosy. W podziale na płeć, wyniki wyglądają następująco: 84,51% chłopców oraz 84,42% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Pozostali młodzi mieszkańcy palili: kilka razy (7,04% chłopców, 9,09% dziewczynek), palą często (4,23% chłopców, 2,60% dziewczynek), raz (4,23% chłopców, 2,60% dziewczynek), a także palą regularnie (1,30% dziewczynek)¹⁰.

Wykres 84 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? - podział na płeć.

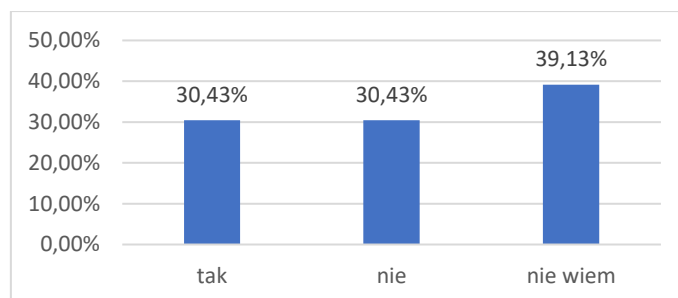
¹⁰ Łącznie papierosy paliło 11 chłopców oraz 12 dziewczynek.

Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Młodzi ankietowani po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: 13-14 lat (39,13%), 11-12 lat (34,78%) oraz poniżej 10 lat (26,09%).

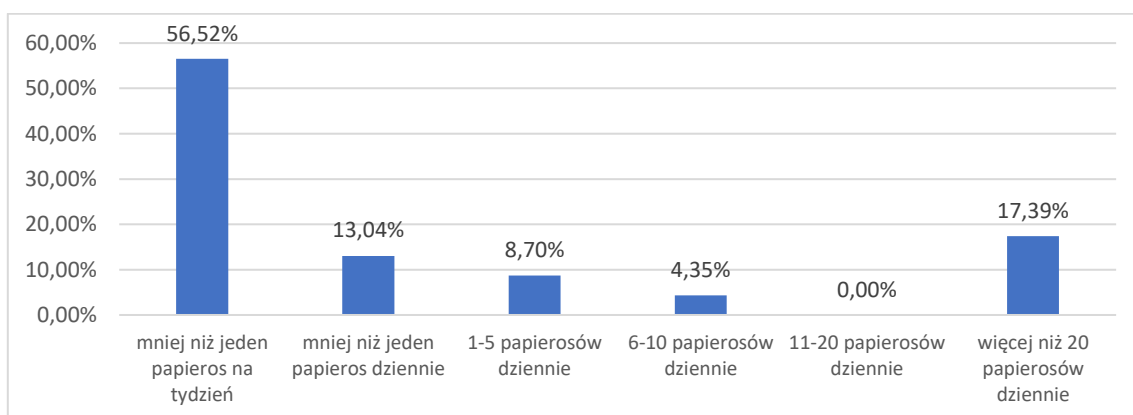
Wykres 85 W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

30,43% uczniów, którzy wskazali, że palą papierosy przyznało, że ich rodzice o tym wiedzą. Kolejne 30,43% respondentów twierdzi, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie. Pozostałe 39,13% ankietowanych nie ma wiedzy, czy ich rodzice są świadomi, że ich dziecko pali papierosy.

Wykres 86 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

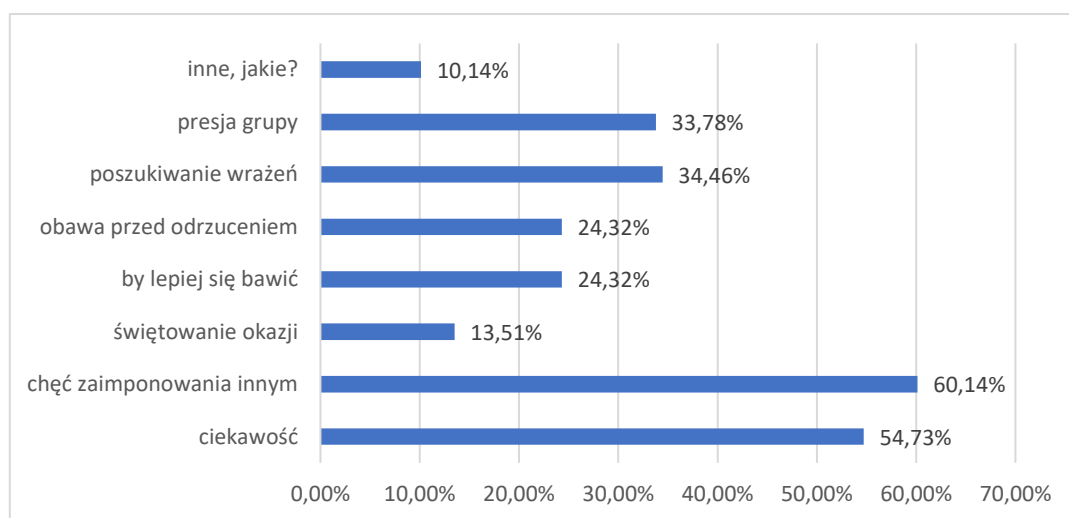
Pocieszający jest fakt, że większość ankietowanych (56,52%), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień. Pozostali wskazali, że palą: więcej niż 20 papierosów dziennie (17,39%), mniej niż jednego papierosa dziennie (13,04%) oraz 1-5 papierosów dziennie (8,70%).

Wykres 87 Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI (zaznacz jedną odpowiedź).

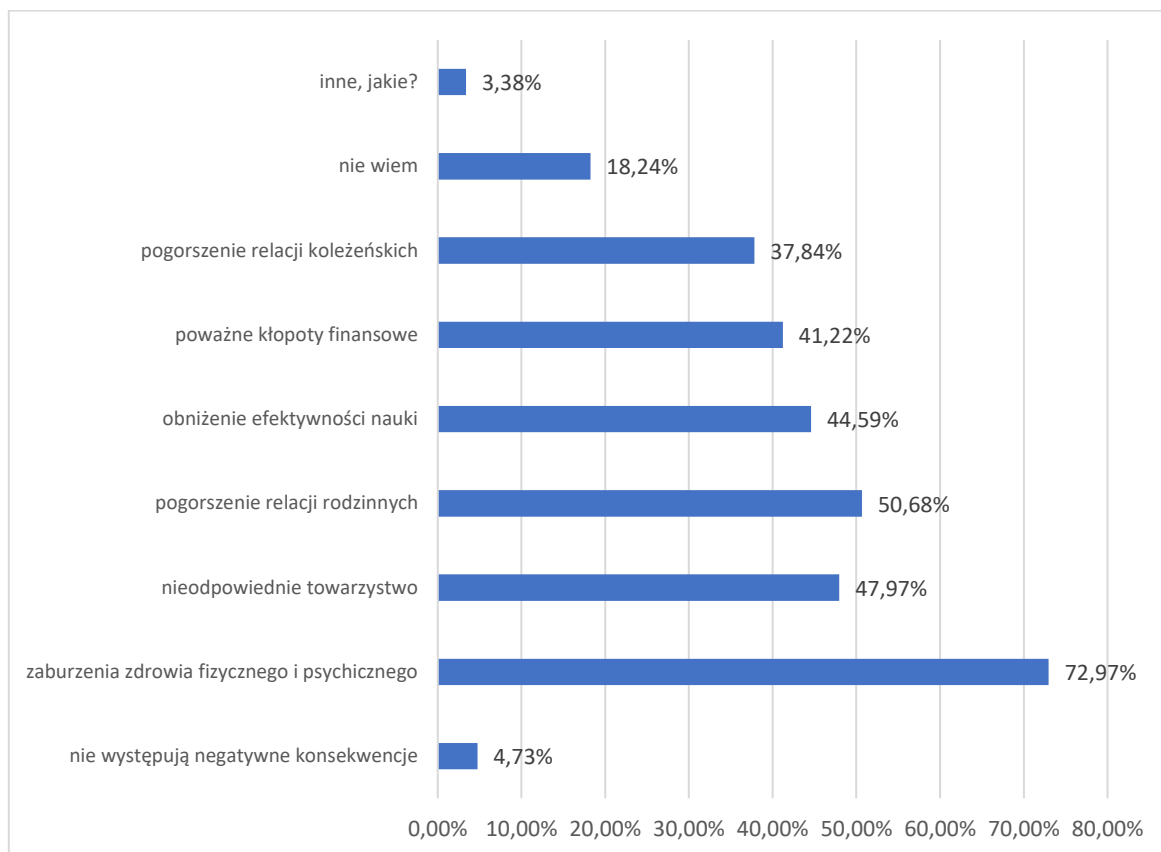
4.5 Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Niniejszy podrozdział miał na celu sprawdzenie wiedzy uczniów na temat substancji uzależniających. Zdaniem uczniów chęć zaimponowania innym (60,14%) oraz ciekawość (54,73%), a także: poszukiwanie wrażeń (34,46%) oraz presja grupy (33,78%) to główne powody, które skłaniają ich rówieśników do sięgania po narkotyki, czy dopalacze. W odpowiedzi „inne, jakie?” (10,14%) młodzi mieszkańcy napisali: „psucie psychiki przez rodziców” oraz „problemy”.

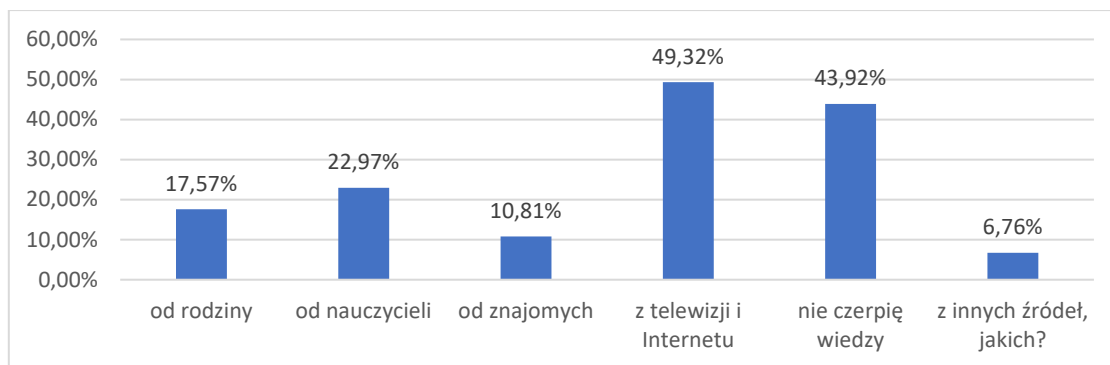
Wykres 88 Z jakich powodów osoby w Twoim wieku sięgają po narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Jeśli chodzi o konsekwencje zażywania substancji, takich jak: alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze, tytoń to zdaniem uczniów wpływają one przede wszystkim na: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (72,97%), pogorszenie relacji rodzinnych (50,68%), czy też nieodpowiednie towarzystwo (47,97%). 18,24% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 4,73% uczniów uważa, że uzależnienia nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji. W odpowiedzi „inne, jakie?” (3,38%) napisano: „marnowanie czasu” oraz „można umrzeć”.

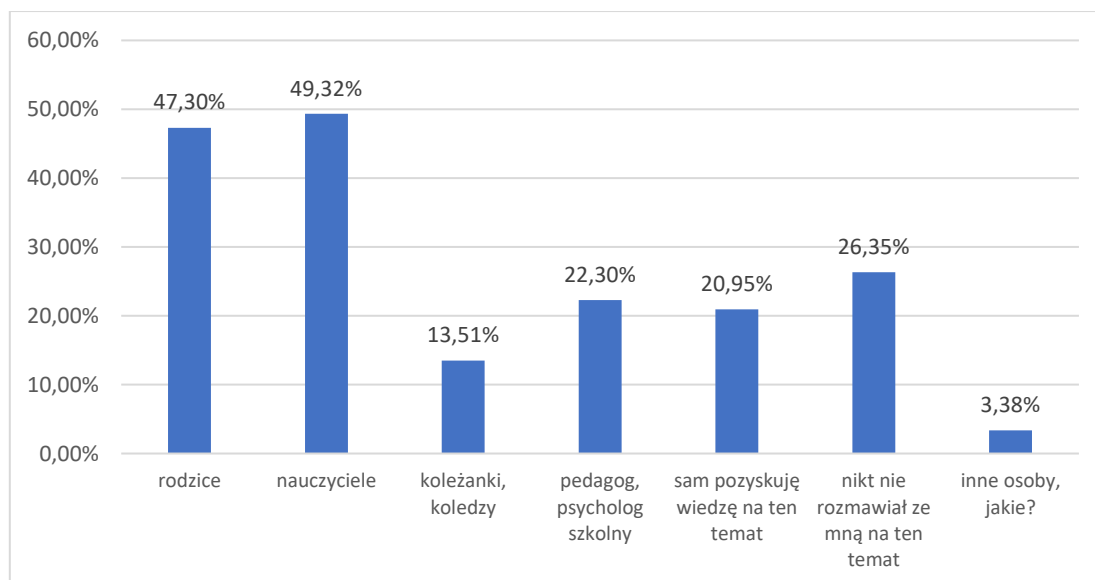
Wykres 89 Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, tytoniu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

49,32% uczniów przyznało, że pozyskują wiedzę na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, tytoń, narkotyki i dopalacze z Internetu i telewizji. Młodzi respondenci pozyskują wiedzę również od: nauczycieli (22,97%), od rodziny (17,57%), a także od znajomych (10,81%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (6,76%) młodzi mieszkańcy wymieniali: „nie wiem” oraz „po prostu wiem”. Pozostałe 43,92% uczniów uważa, że nie czerpie wiedzy na ten temat.

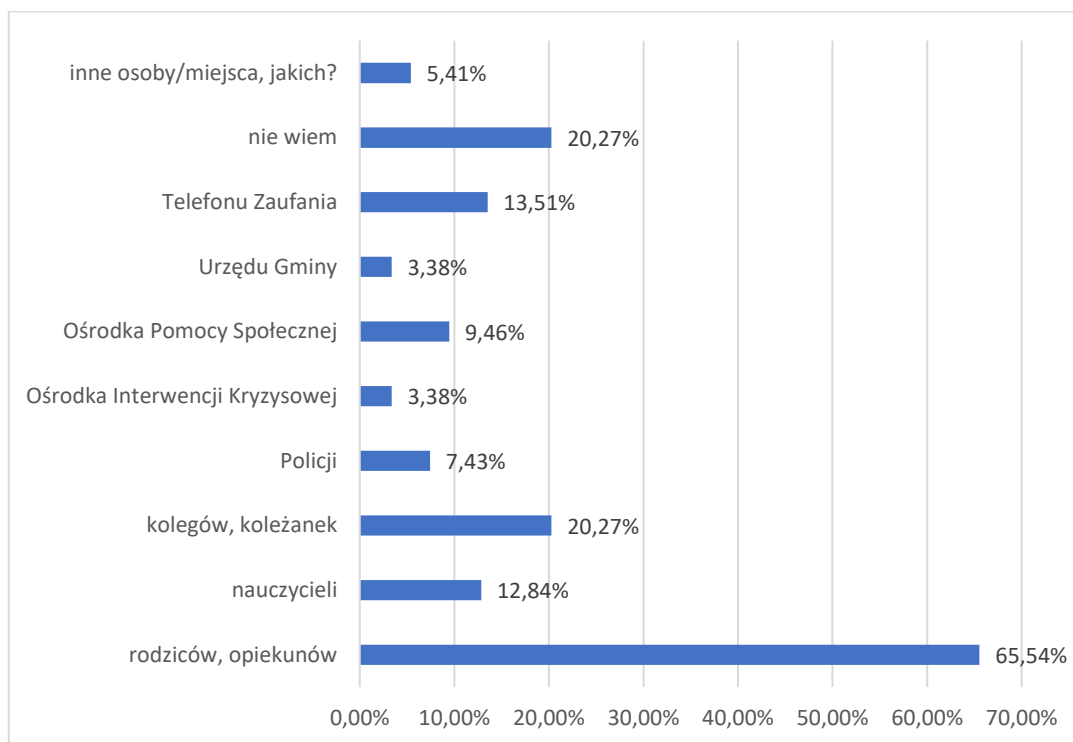
Wykres 90 Skąd czerpiesz wiedzę na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Uczniowie przyznają, że na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, alkoholu, czy papierosów najczęściej rozmawiają z nimi nauczyciele (49,32%) oraz rodzice (47,30%). Rzadziej są to pedagodzy lub psycholog szkolni (22,30%) oraz koleżanki i koledzy (13,51%). Niepokojący jest fakt, że 26,35% młodych respondentów nie rozmawiało z nikim na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą szkodliwe substancje, a 20,95% pozyskuje wiedzę samodzielnie. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (3,38%) młodzi mieszkańcy napisali: „siostry”, „jeden pan przyjechał do szkoły i mówił o alkoholu raz” oraz „nikt bo każdy wie że od tego się umiera”.

Wykres 91 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze, papierosy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Uczniowie w sytuacjach problemowych najchętniej zwróciliby się z prośbą o pomoc do rodziców i opiekunów – taką opinię wyraża 65,54% osób. W dalszej kolejności uczniowie wskazują na: kolegów, koleżanki (20,27%) oraz pod Telefonem Zaufania (13,51%). 20,27% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 5,41% w odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie?” wskazuje: „nikogo, poradzę sobie sama”, „nie posiadam takiego problemu”, „do specjalisty do leczenia uzależnień” oraz „nie mam problemu z alkoholem”.

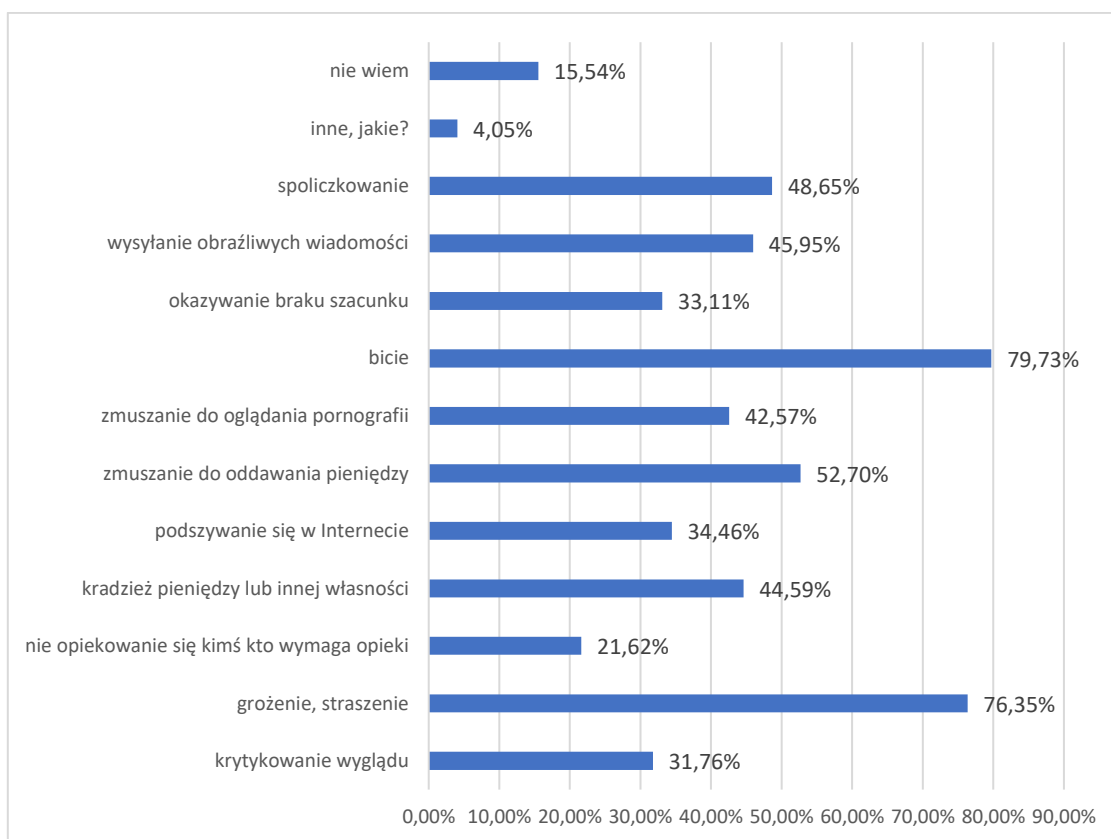

Wykres 92 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami?
Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

4.6 Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

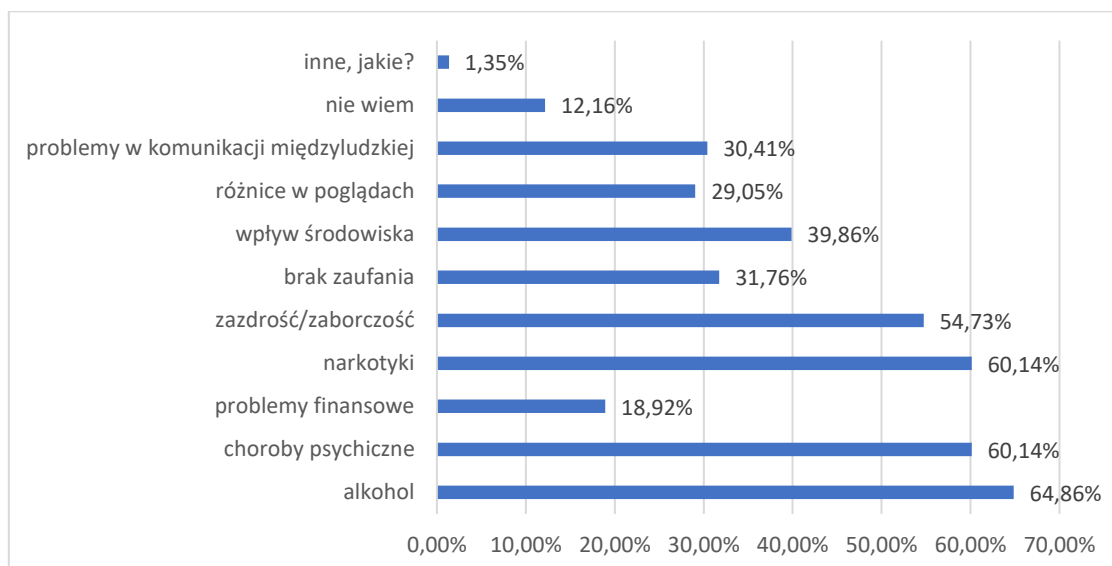
W kolejnym rozdziale omówiony został problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Jego celem, było sprawdzenie wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy. W związku z tym, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wskazują na następujące zachowania: bicie (79,73%), grożenie, straszenie (76,35%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (52,70%) czy też spoliczkowanie (48,65%). Natomiast 15,54% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a w odpowiedzi „inne, jakie?” (15,54%) nie napisano konkretnych odpowiedzi.

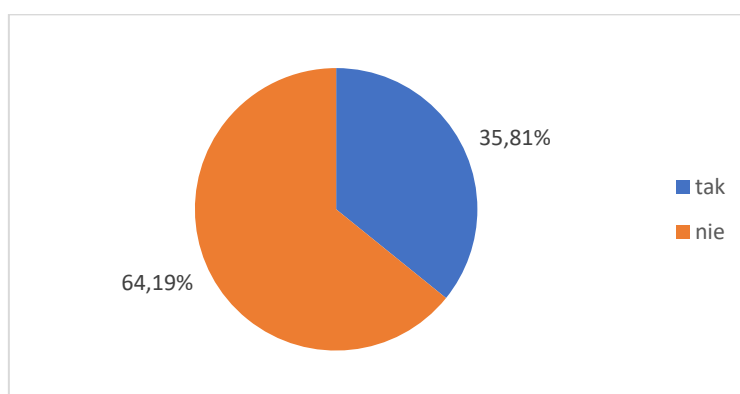
Wykres 93 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Następnie uczniów poproszono o wskazanie powodów, które ich zdaniem przyczyniają się do przemocy. Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (64,86%) i narkotyków oraz chorób psychicznych (po 60,14%), a także z: zazdrości/zaborczości (54,73%) oraz wpływu środowiska (39,86%). Dodatkowo 12,16% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,35%) napisano: „Internet”.

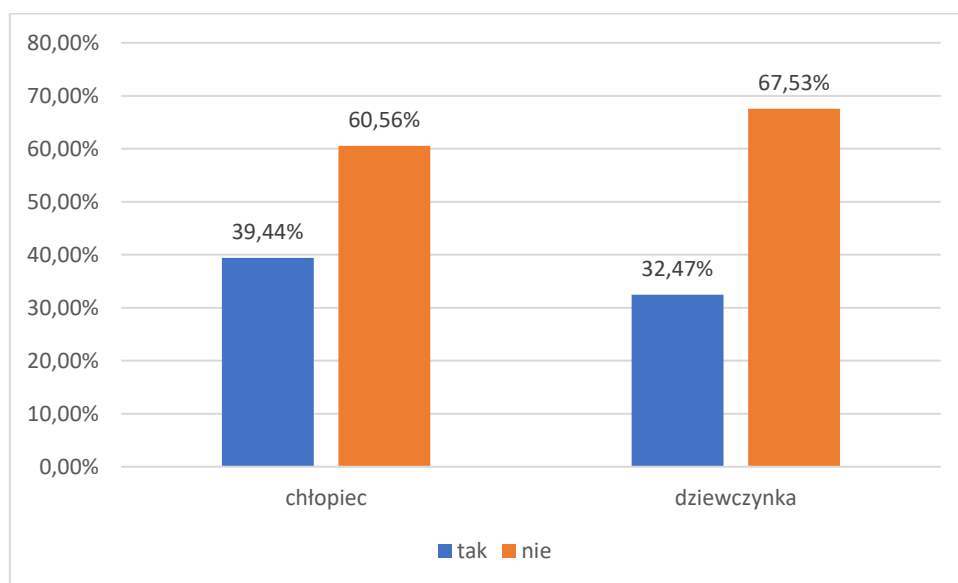
Wykres 94 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Kolejne pytania będą dotyczyły doświadczania oraz stosowania przemocy przez uczniów. Na początek uczniów zapytano, czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 35,81% ankietowanych, a 64,19% osób nigdy nie doświadczyło przemocy.

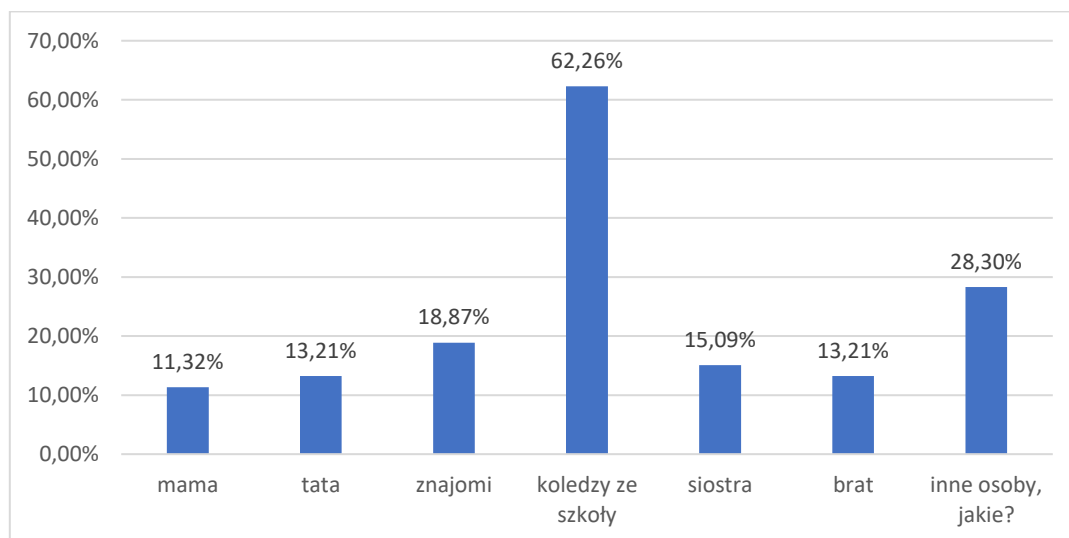
Wykres 95 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Analizując zmienną płeć z pytaniem o doświadczanie przemocy można dostrzec, iż to częściej chłopcy (39,44%) niż dziewczynki (32,47%) doświadczali przemocy¹¹.

Wykres 96 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? – w podziale na płeć.

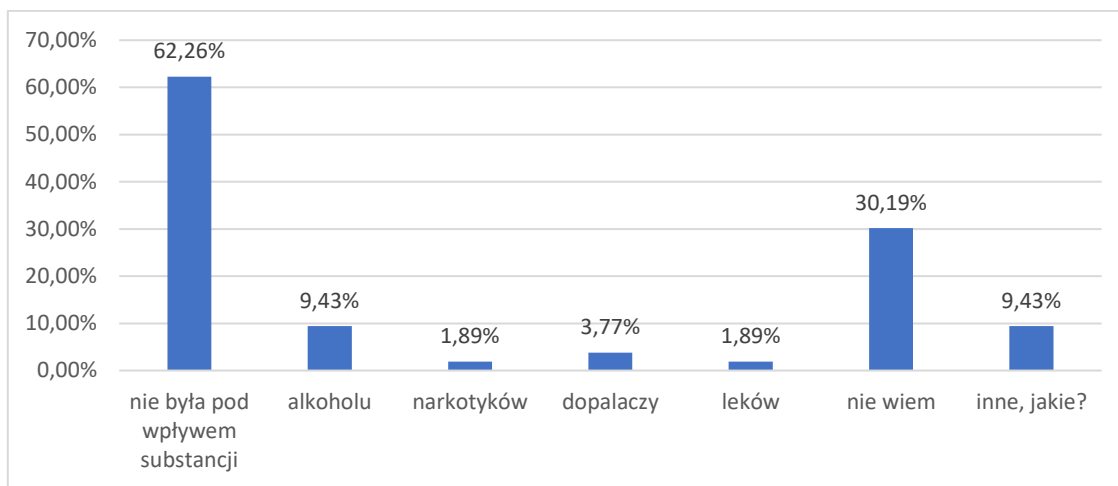
Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazuje 62,26% uczniów, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (18,87%), siostrę (15,09%), czy też brata lub tatę (po 13,21%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (28,30%) młodzi mieszkańcy wymienili: „nie pamiętam” oraz „nikt”.

Wykres 97 Kto stosował wobec Ciebie przemoc? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

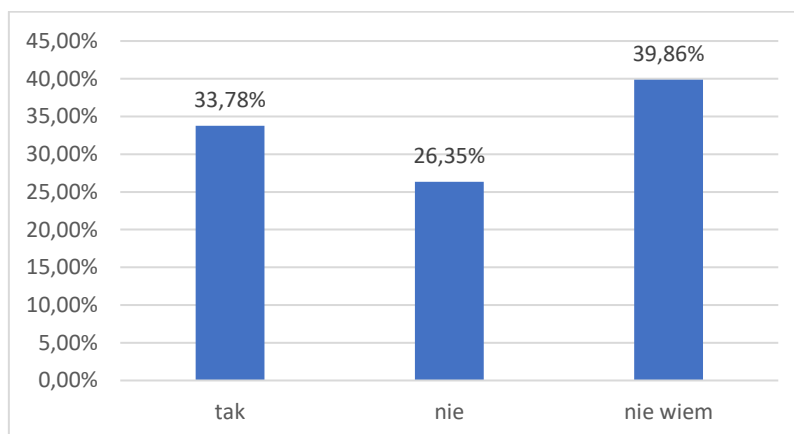
¹¹ Łącznie 28 chłopców oraz 25 dziewczynek.

Większość uczniów, którzy doświadczyli przemocy uważa, że osoby, które stosowały wobec nich ową przemoc nie były pod wpływem żadnych substancji (62,26%). Następnie uczniowie wskazują na alkohol (9,43%), a 30,19% młodych mieszkańców nie ma wiedzy na ten temat. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (9,43%) ankietowani napisali: „nikt” oraz „niczego”.

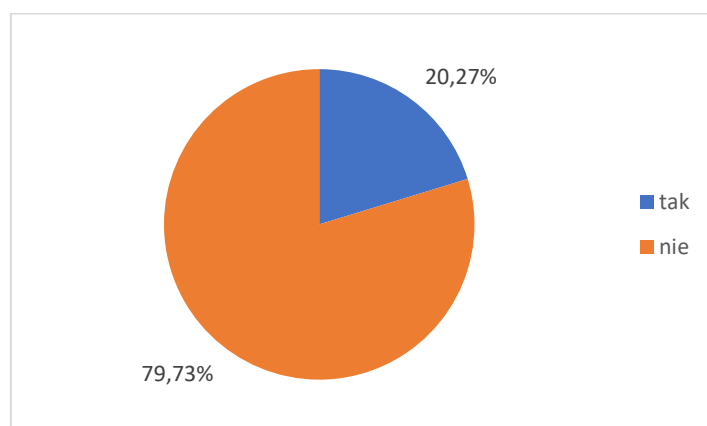
Wykres 98 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

33,78% uczniów przyznaje, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami. Natomiast 26,35% uczniów twierdzi, że w ich szkole nie ma zjawiska przemocy, a 39,86% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

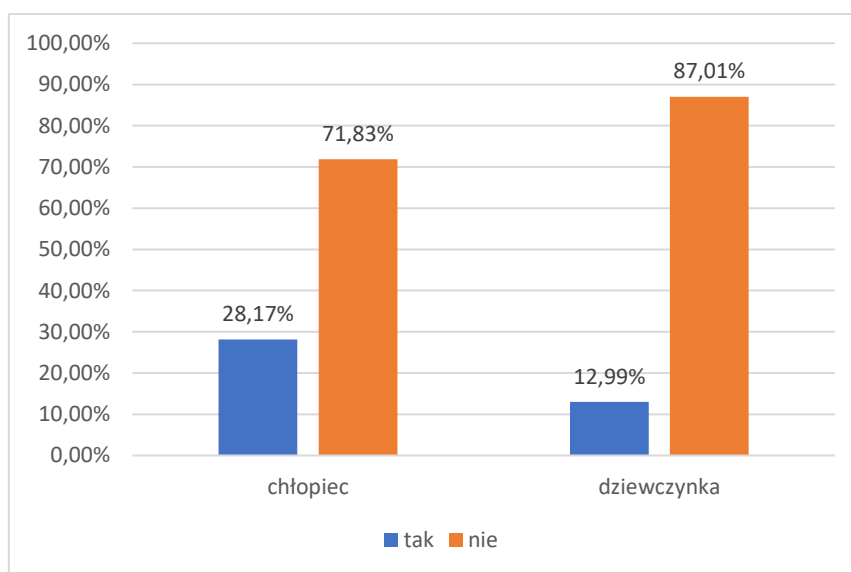
Wykres 99 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 20,27% ankietowanych uczniów, a 79,73% nigdy nie stosowało przemocy wobec innych.

Wykres 100 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

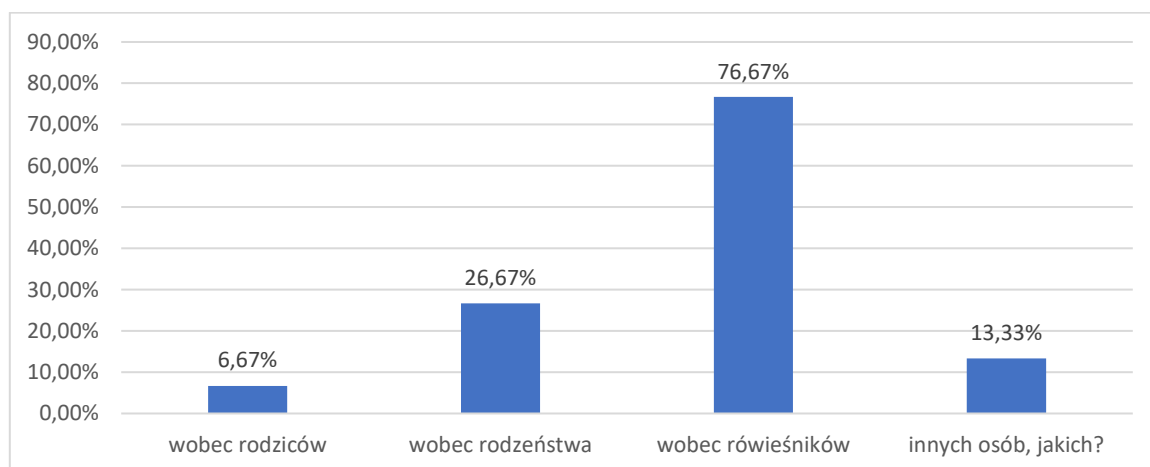
Ponadto do stosowania przemocy wobec innych osób przyznało się 28,17% chłopców oraz 12,99% dziewczynek¹². Natomiast 71,83% uczniów oraz 87,01% uczennic nigdy nie stosowało przemocy wobec innych.

Wykres 101 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? – w podziale na płeć.

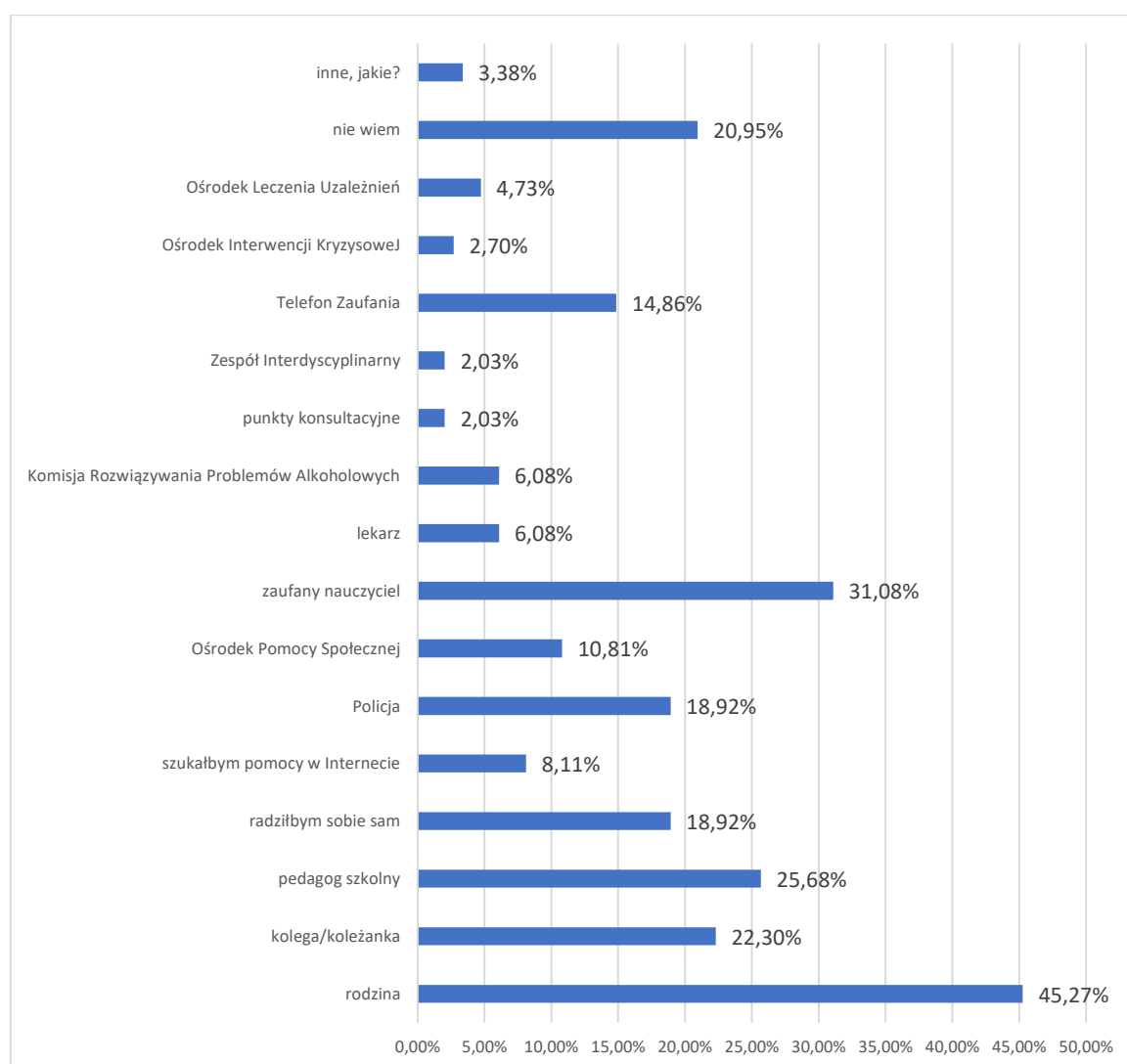
¹² Łącznie 20 chłopców oraz 10 dziewczynek.

Uczniowie stosowali przemoc głównie wobec rówieśników (76,67%) i rodzeństwa (26,67%), ale także wobec rodziców (6,67%) oraz innych osób (13,33%), takich jak: „nauczyciele” oraz „nie wiem”.

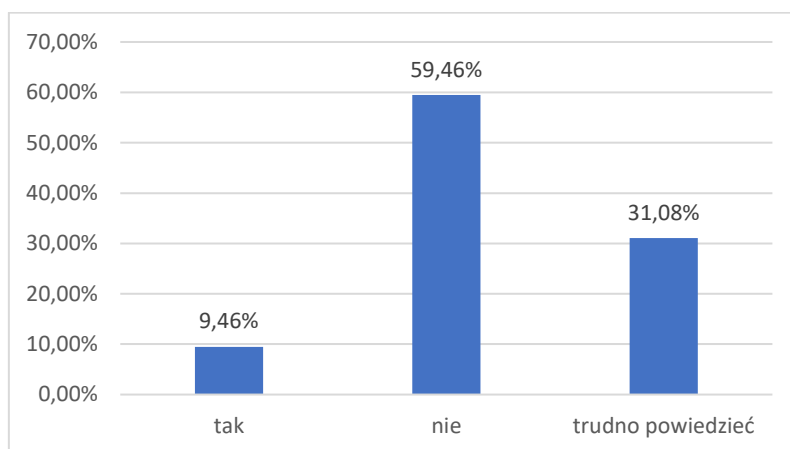
Wykres 102 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W sytuacji doświadczania przemocy, ankietowani najchętniej zwróciliby się o pomoc do rodziny (45,27%), zaufany nauczyciel (31,08%), pedagog szkolny (25,68%), czy też do kolegi/koleżanki (22,30%). Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi uczniów, którzy uważają, iż radziliby sobie sami w takiej sytuacji – taką odpowiedź wskazało 18,92% osób oraz fakt, iż 8,11% badanych szukałoby pomocy w Internecie. Pokazuje to, iż uczniowie nie wiedzą do kogo mogliby się zwrócić w sytuacji kryzysowej lub też nie mają zaufanej osoby, do której mogliby zwrócić się z takim problemem. To stwierdzenie może potwierdzić również odpowiedź „nie wiem”, która uzyskała 20,95% punktów procentowych. W odpowiedzi „inne, jakie?” (3,38%) młodzi mieszkańcy pisali: „nie mam takich problemów” oraz „nie wiem”.

Wykres 103 Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Dodatkowo 9,46% uczniów zna osoby doświadczające przemocy domowej. 59,46% ankietowanych nie zna takich osób, a 31,08% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

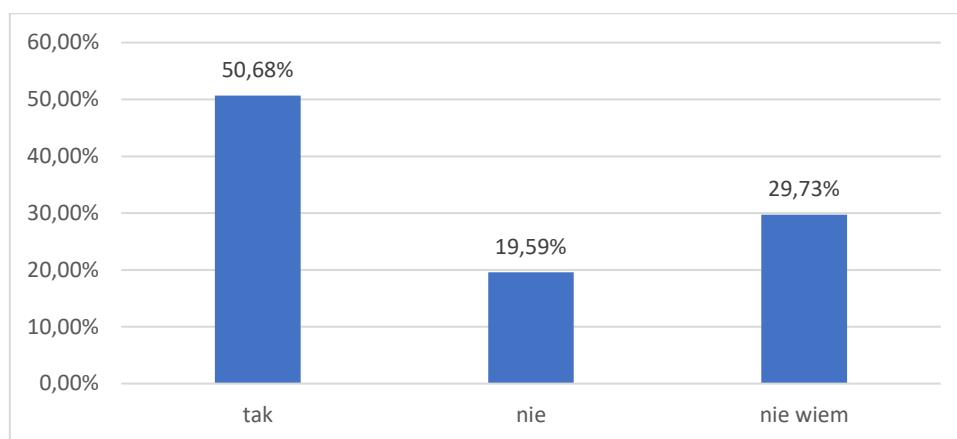

Wykres 104 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

4.7 Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży

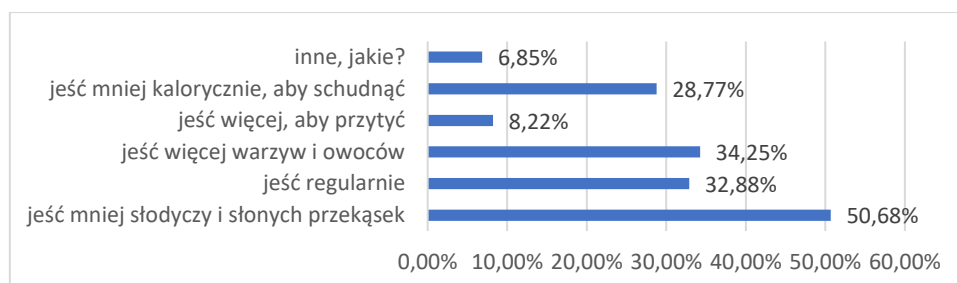
Oprócz uzależnień od substancji psychoaktywnych w ostatnich latach coraz większym problemem stają się uzależnienia behawioralne - uzależnienia od zachowań, uzależnienia od czynności, zachowania nałogowe czy uzależnienia niechemiczne, np. patologiczny hazard, czy narastające w ostatnich latach lawinowo uzależnienie od Internetu (siecioholizm) lub tzw. dysmorfofobia, czyli zaburzenie cechujące się przekonaniem o nieestetycznym wyglądzie swojego ciała i uzależnienie od poprawiania swojego wyglądu.

W ostatnim bloku tematycznym została poruszona kwestia problemu uzależnień behawioralnych. Na początek ankietowanych uczniów zapytano, czy ich zdaniem zdrowo się odżywiają. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 50,68% osób, jednak 19,59% młodych mieszkańców twierdzi, że nie odżywia się zdrowo, a 29,73% nie ma wiedzy na ten temat.

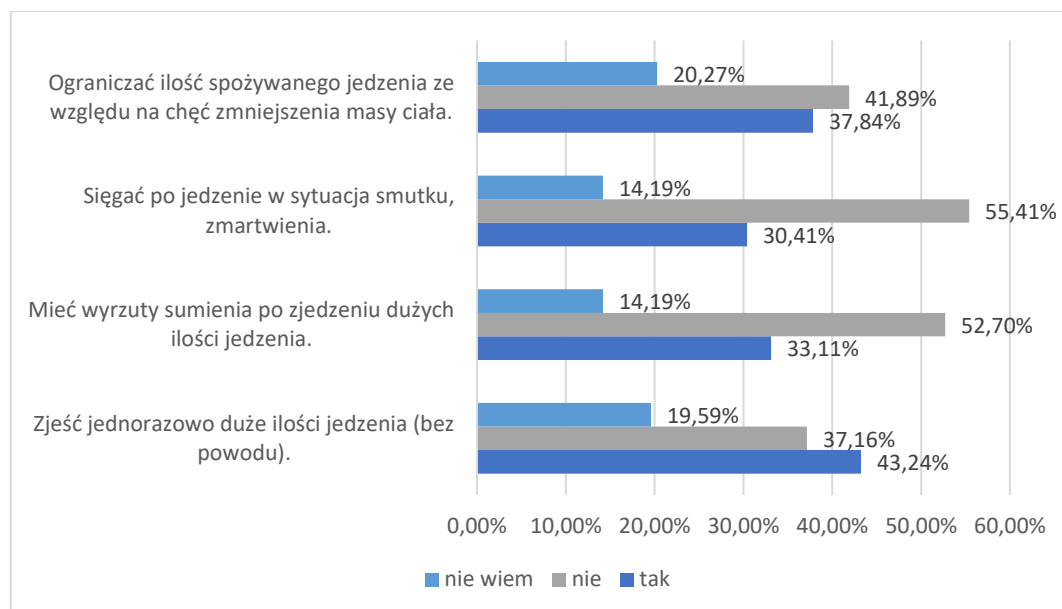
Wykres 105 Czy Twoim zdaniem odżywasz się zdrowo?

Młodzi mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, co chcieliby zmienić w swoich dotychczasowych zwyczajach żywieniowych. Uczniowie najczęściej wskazywali na odpowiedzi: „jeść mniej słodczy i słonych przekąsek” (50,68%), „jeść więcej warzyw i owoców (34,25%), czy też „jeść regularnie” (32,88%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (6,85%) ankietowani napisali: „nie wiem”, a także „odżywiać się zdrowo pic wodę oraz zrobić dietę”.

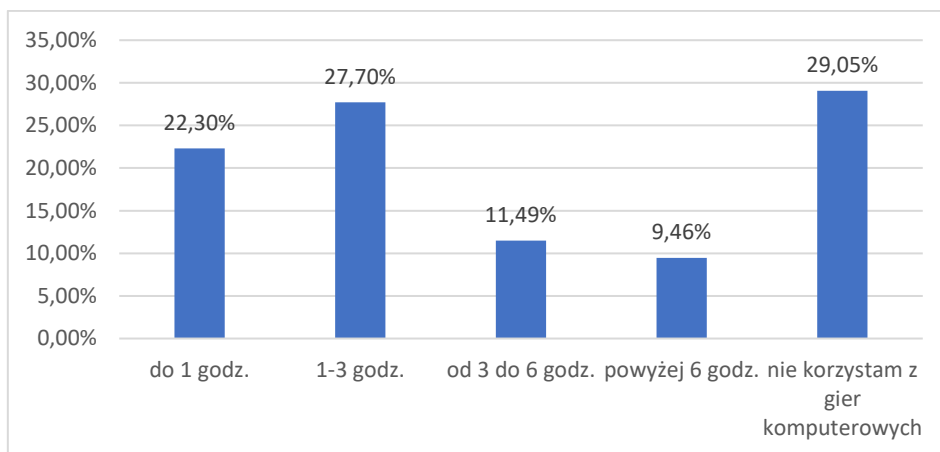
Wykres 106 Co chciałbyś/abyś zmienić w swoich dotychczasowych zwyczajach żywieniowych?

Następnie uczniowie zostali zapytani, czy kiedykolwiek zdarzyło im się ograniczać ilość spożywanego jedzenia ze względu na chęć zmniejszenia masy ciała. Większość uczniów twierdzi, że nie stosowało żadnych kroków w tym temacie (41,89%). Młodzi ankietowani przyznali również w większości, że nigdy nie sięgali po jedzenie w sytuacjach smutku lub zmartwienia (55,41%) oraz nie mieli wyrzutów sumienia po zjedzeniu dużych ilości jedzenia (52,70%). Dodatkowo 43,24% uczniów przyznało, że zdarzyło im się zjeść jednorazowo duże ilości jedzenia (bez powodu).

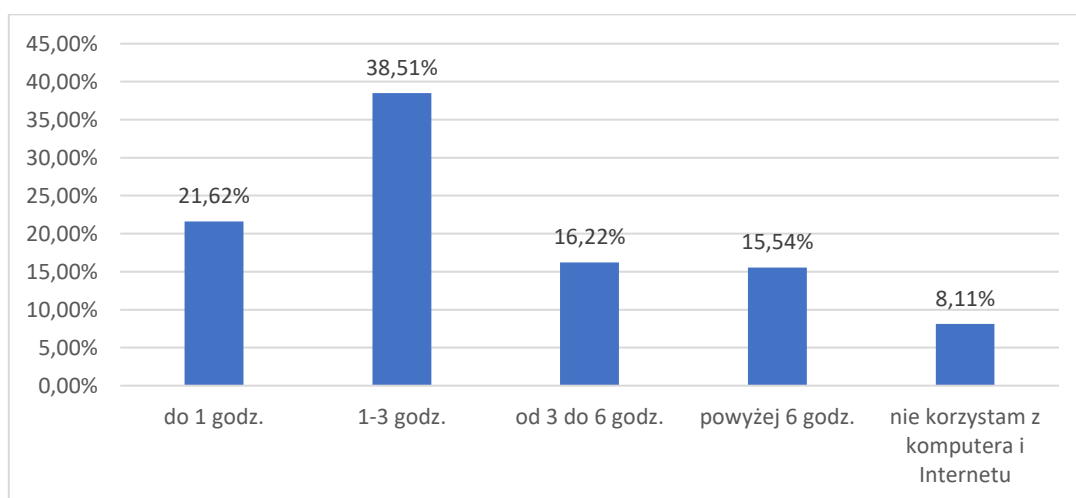
Wykres 107 Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się:

Następnie ankietowanych zapytano ile czasu poświęcają każdego dnia na granie w gry komputerowe. Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż uczniowie poświęcają dziennie: od 1 do 3 godzin (27,70%), do 1 godziny (22,30%), od 3 do 6 godzin (11,49%), powyżej 6 godzin (9,46%). Natomiast 29,05% uczniów nie gra w gry komputerowe.

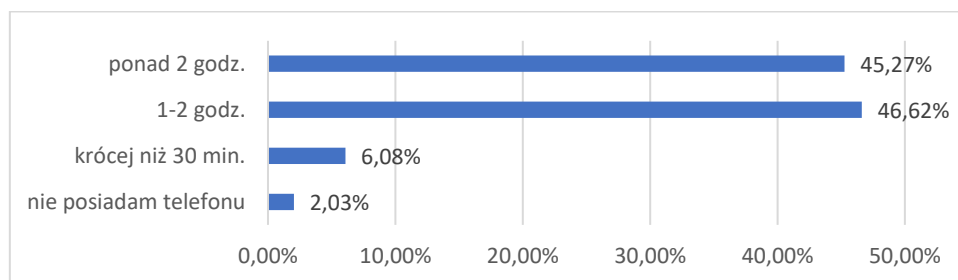
Wykres 108 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia: od 1 do 3 godzin (38,51%), do 1 godziny (21,62%), od 3 do 6 godzin (16,22%), a także powyżej 6 godzin (15,54%). 8,11% ankietowanych uczniów nie korzysta z nowych mediów.

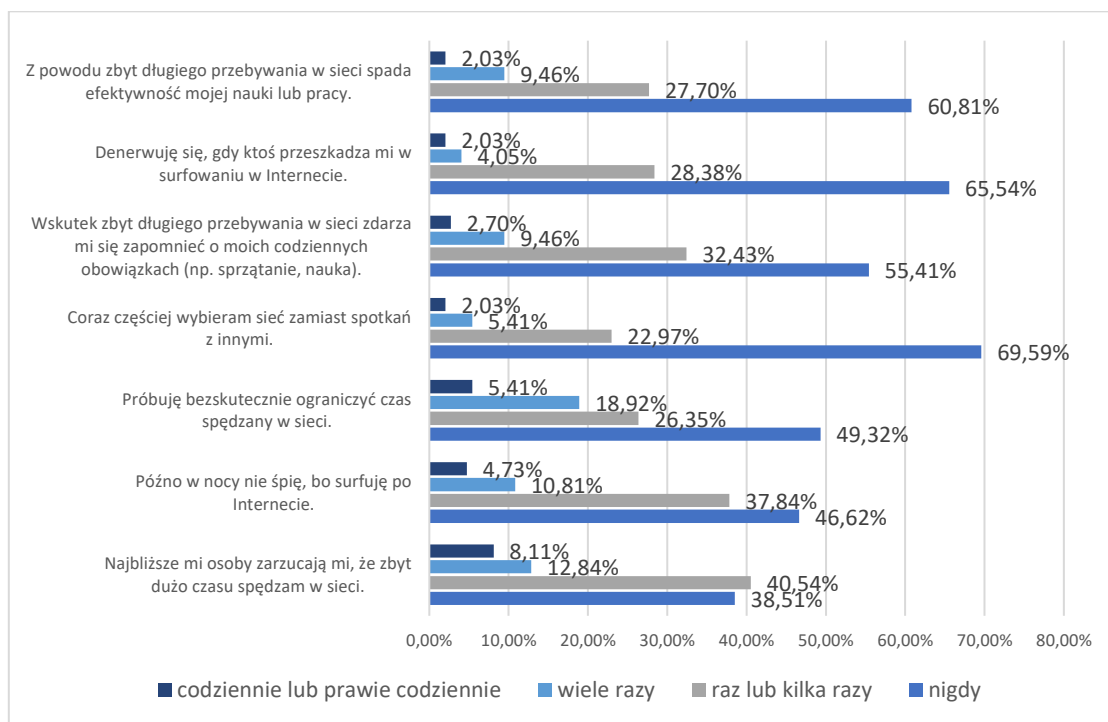
Wykres 109 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu (poza nauką)?

Młodzi mieszkańcy poświęcają w ciągu dnia na korzystanie z telefonu komórkowego najczęściej od 1 do 2 godzin dziennie (46,62%) lub powyżej 2 godzin dziennie (45,27%).

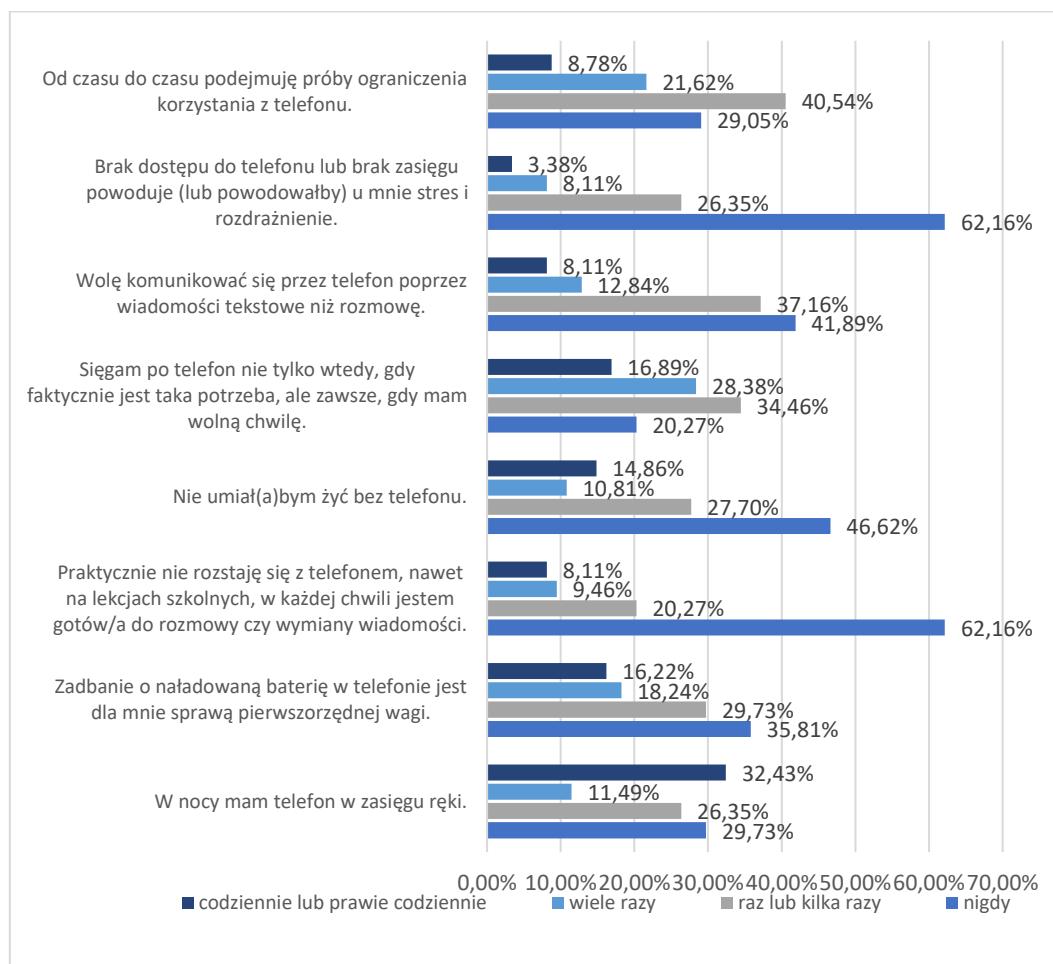
Wykres 110 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z telefonu komórkowego?

Celem sprawdzenia, czy uczniowie zmagają się z problemami uzależnień behawioralnych poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego skala problemu uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Jedynie 2,70% ankietowanych codziennie lub prawie codziennie próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 4,05% osób wiele razy denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 4,73% uczniów codziennie lub prawie codziennie późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (2,70%). 8,11% uczniów uważa, że najbliższe osoby codziennie lub prawie codziennie zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci. Co istotne zdecydowana większość uczniów nigdy lub bardzo rzadko spotkała się z problemami wymienionymi w ankiecie.

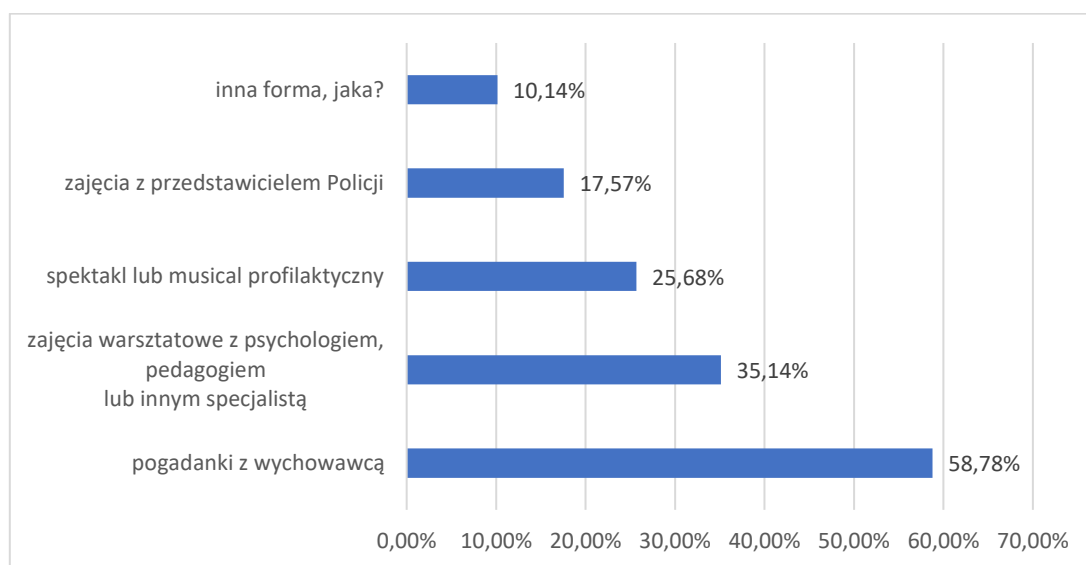
Wykres 111 Odniesi się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali.

Większość uczniów nigdy nie podejmuje próby ograniczenia korzystania z telefonu (29,05%), a 32,43% młodych osób w nocy zawsze ma telefon w zasięgu ręki. Dodatkowo dla 62,16% respondentów brak dostępu do telefonu lub brak zasięgu nigdy nie powoduje stresu i rozdrażnienia, a kolejne 62,16% uczniów nie ma problemu z rozstaniem się z telefonem na lekcjach szkolnych.

Wykres 112 Proszę odnieść się do stwierdzeń umieszczonych w tabeli.

Zdaniem uczniów, formami zajęć profilaktycznych najkorzystniejszymi dla nich są: pogadanki z wychowawcą (58,78%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (35,14%), spektakle lub musicale profilaktyczne (25,68%), zajęcia z przedstawicielami Policji (17,57%), a także inne formy zajęć (10,14%), takie jak: „rozmawianie z przyjaciółmi”, „wolna lekcja”, „dodatkowe”, „wy tłumaczenie połączone z zabawą nauka z zabawą” oraz „nauka połączona z zabawą”.

Wykres 113 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

5. BADANIE SPRZEDAWCÓW

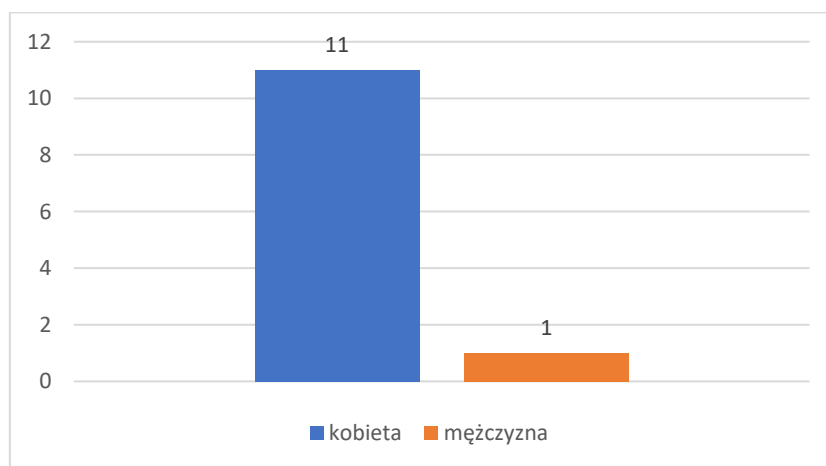
Badania ankietowe wśród przedstawicieli sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Grodziec obejmują przede wszystkim ich obserwacje dotyczące zjawiska uzależnień w otoczeniu lokalnym.

Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

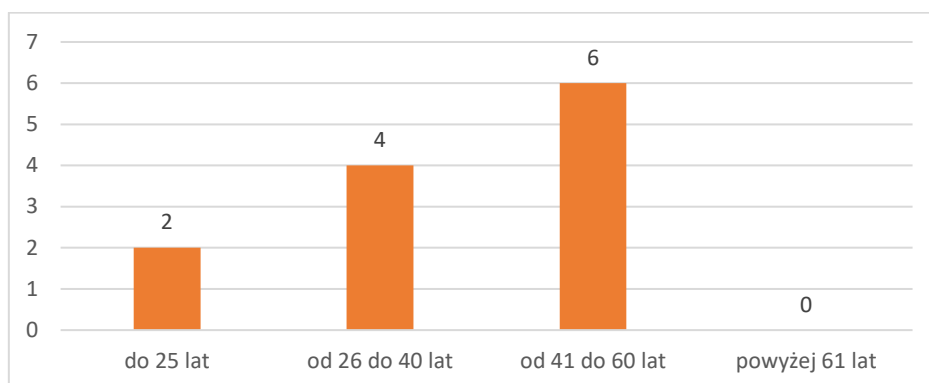
5.1 Struktura badanej próby

Kwestionariusze ankiet wypełniło dwunastu sprzedawców. Zdecydowaną większość próby badawczej stanowiły kobiety – jedenaście osób. W badaniu brał udział również jeden mężczyzna.

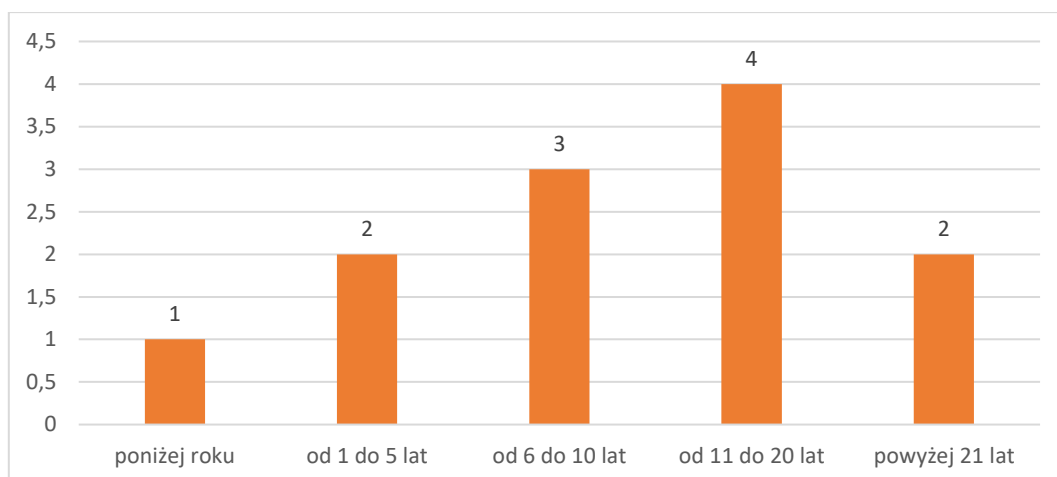
Wykres 114 Płeć.

Analizując strukturę wiekową badanej grupy możemy zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 41, a 60 rokiem życia (sześć osób). Czterech ankietowanych jest w wieku od 26 do 40 lat, a dwie osoby są w wieku do 25 lat.

Wykres 115 Wiek.

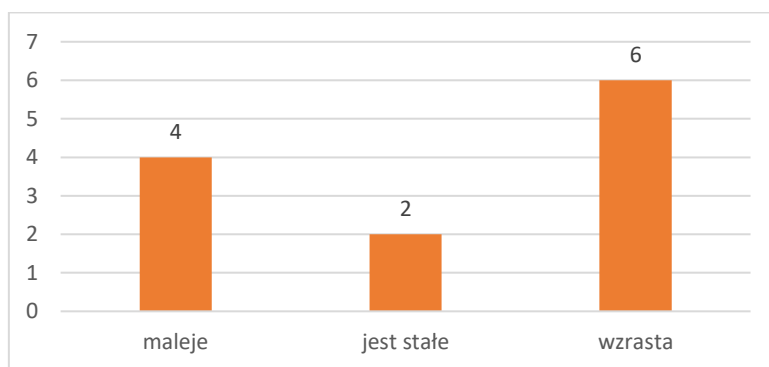
Cztery osoby ankietowane, zadeklarowały zatrudnienie w sklepie od 11 do 20 lat, następnie trzy osoby - od 6 do 10 lat, dwie osoby od 1 do 5 lat, dwie osoby powyżej 21 lat, a jedna osoba pracuje poniżej roku.

Wykres 116 Staż pracy.

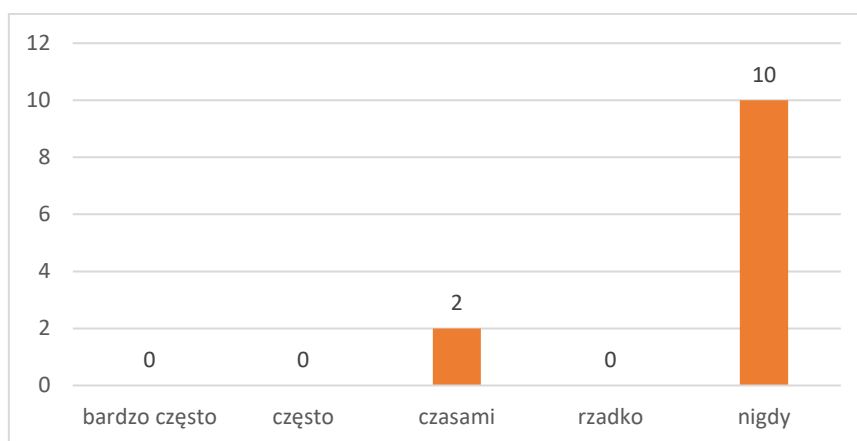
5.2 Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Grodziec, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Czterech respondentów zauważyło zmniejszanie się poziomu spożycia alkoholu, a dwóch ankietowanych stwierdziło, że jest ono stałe. Warto zwrócić uwagę na to, że sześciu badanych wskazało na jego wzrost.

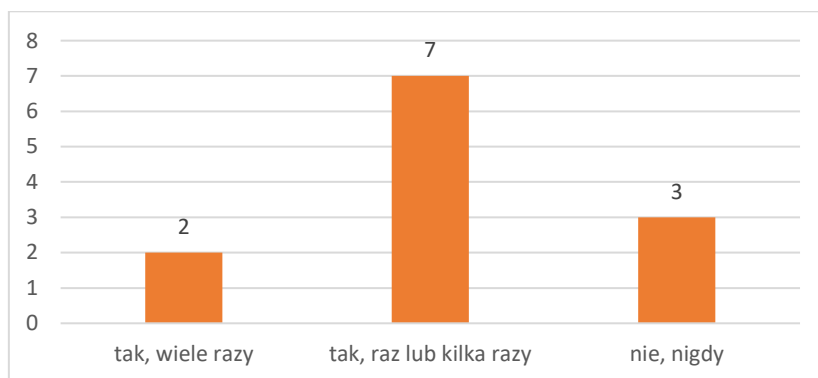
Wykres 117 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

W dalszej kolejności sprzedawców poproszono o ocenę częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim w ich gminie. Dziesięciu badanych stwierdziło, że do takich sytuacji nigdy nie dochodzi, a dwie osoby wybrały odpowiedź – czasami.

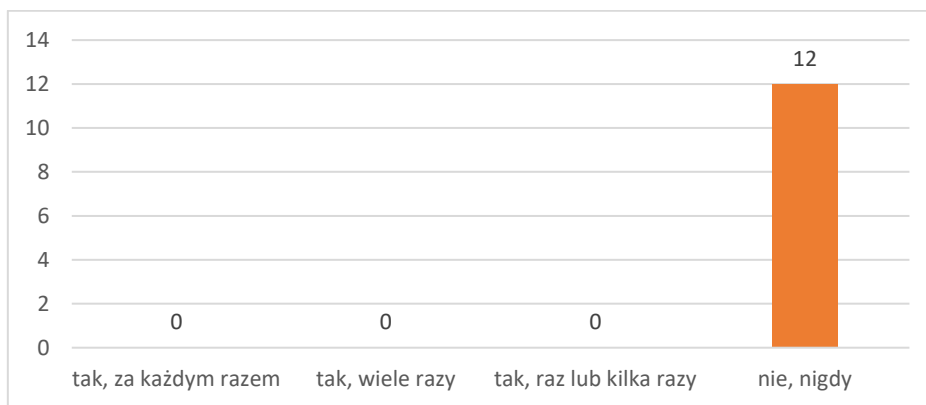
Wykres 118 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Kolejne zagadnienie dotyczyło sytuacji, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według siedmiu osób miało to miejsce raz lub kilka razy, zdaniem trzech respondentów – nigdy, a dwóch badanych przyznaje, że przytrafiło mu się to wiele razy. Dane pokazują, iż w Gminie Grodziec zdarzają się sytuację, gdy osoba nieletnia chce kupić napoje alkoholowe.

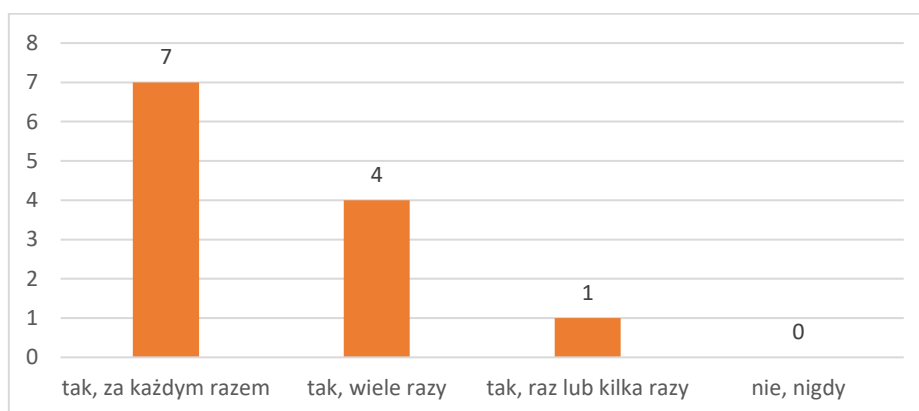
Wykres 119 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden z respondentów nigdy nie sprzedał alkoholu osobie nieletniej. Warto zwrócić uwagę, iż są to odpowiedzi deklaratywne, ankietowani często świadomie nie przyznają się do tego typu zachowań.

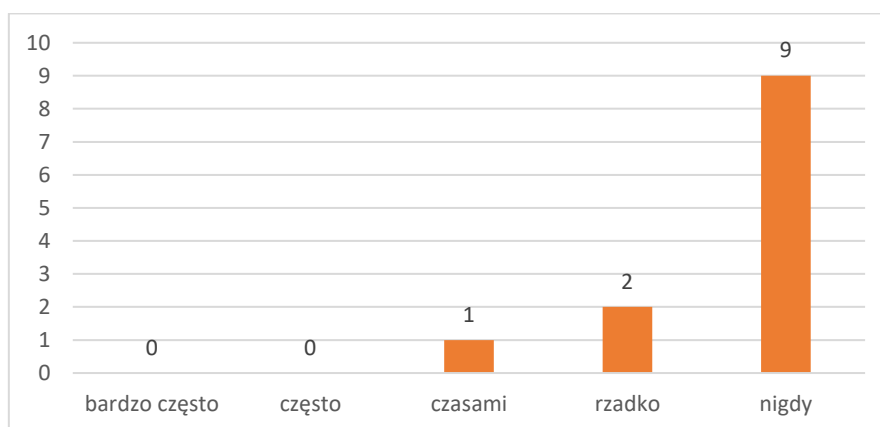
Wykres 120 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią **za każdym razem**. Czterech respondentów wskazało odpowiedź „tak, wiele razy”, a jedna osoba zaznaczyła odpowiedź – „tak, raz lub kilka razy”. W przypadku braku pewności, czy klient jest osobą pełnoletnią, siedmiu ankietowanych sprawdza dowód za każdym razem, gdy ma tę wątpliwość.

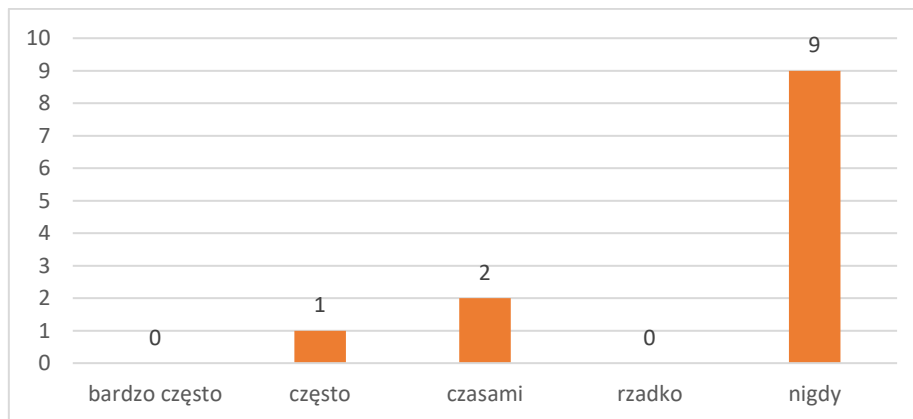
Wykres 121 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Respondentów zapytano również o to, jak często w ich opinii ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w ich gminie. Dziewięciu sprzedawców stwierdziło, że taka sytuacja nigdy nie ma miejsca. Dwóch ankietowanych sądzi, iż dzieje się to rzadko, a jedna osoba zaznaczyła odpowiedź - „czasami”.

Wykres 122 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Ponadto na pytanie dotyczące częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, dwóch sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje na terenie ich gminy mają miejsce czasami, a zdaniem jednej osoby, alkohol jest sprzedawany często. Dziewięciu ankietowanych stwierdziło, że alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

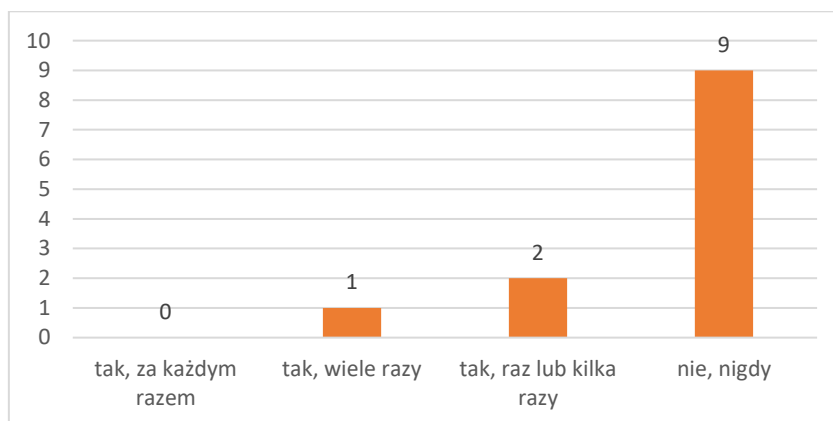
Wykres 123 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że według czterech sprzedawców wiele razy i zdaniem siedmiu sprzedawców raz lub kilka razy, zdarzyło się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Jednemu sprzedawcy nigdy nie przytrafiła się taka sytuacja.

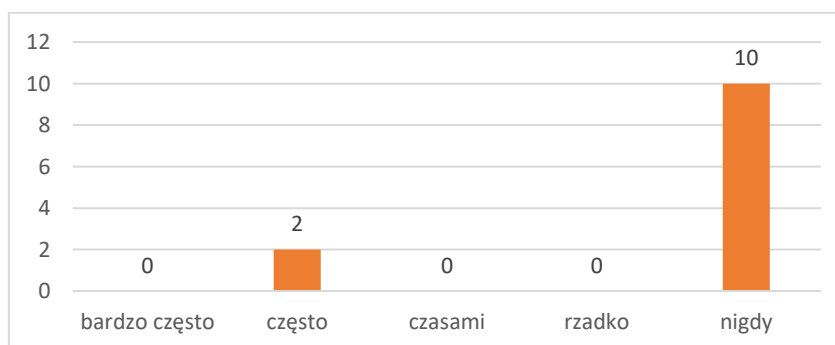
Wykres 124 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/iq punkcie?

Poprzednie pytanie wymaga uzupełnienia, ponieważ fakt, że osoba nietrzeźwa chciała alkohol zakupić nie znaczy od razu, że ten trunek zdobyła. Dlatego w następnym pytaniu sprzedawcy zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi czy dokonali takiej sprzedaży. Badania wykazały, że dziewięciu respondentów nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej. Natomiast dwie osoby przyznały, że sprzedały alkohol osobie nietrzeźwej raz lub wiele razy, bądź jedna osoba stwierdziła, że zdarzyło się to wiele razy.

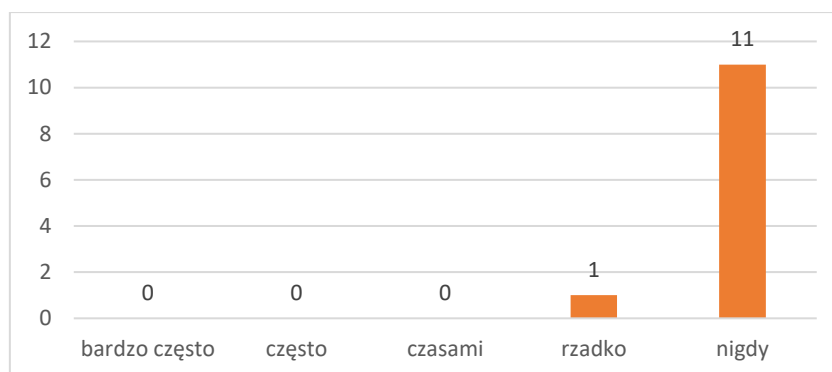
Wykres 125 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Ponadto dziesięciu ankietowanych stwierdziło, że klienci sklepów nigdy nie spożywają alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży w ich gminie. W opinii dwóch osób ma to miejsce często.

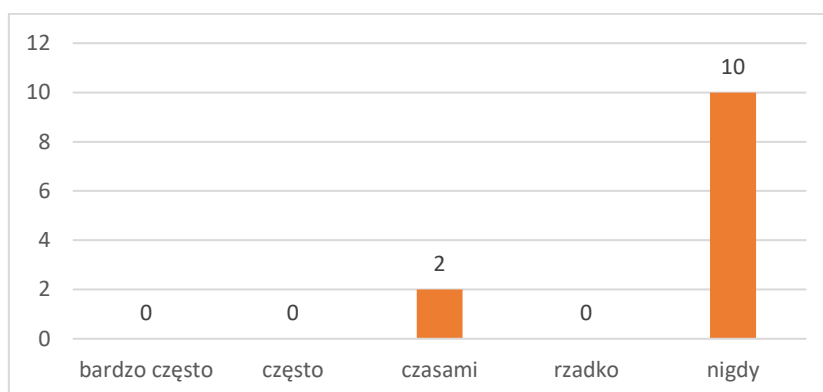
Wykres 126 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

Dodatkowo na pytanie, jak często sprzedawcom zdarza się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem napojów wysokoprocentowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy, jeden sprzedawca stwierdził, iż takie sytuacje mają miejsce rzadko, a pozostałe osoby, tj. jedenastu respondentów nie miało potrzeby wzywania policji.

Wykres 127 Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Wyroby nikotynowe, podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim. Dziesięciu ankietowanych zadeklarowało, iż w ich opinii, w gminie nie sprzedaje się wyrobów nikotynowych osobom niepełnoletnim, a dwie osoby zaznaczyły odpowiedź – „czasami”.

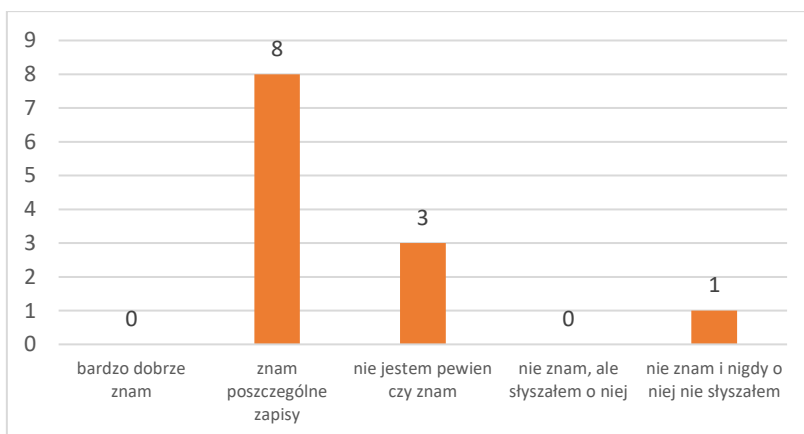
Wykres 128 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

Wszyscy ankietowani sprzedawcy zadeklarowali, iż nigdy nie sprzedali wyrobów tytoniowych osobom nieletnim.

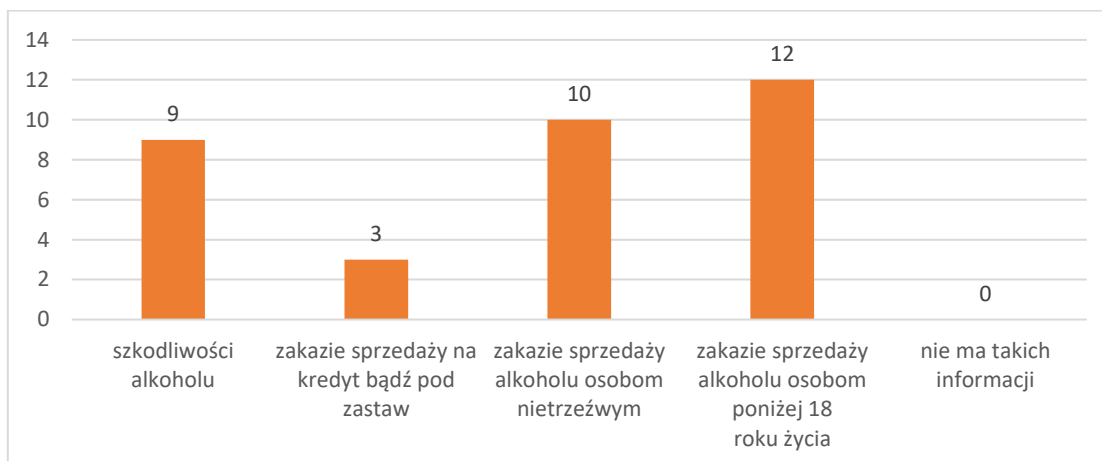
Wykres 129 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że jeden respondent nie zna i nigdy nie słyszał o ustawie, trzy osoby nie są pewne czy ją znają, a osiem osób zna poszczególne jej zapisy.

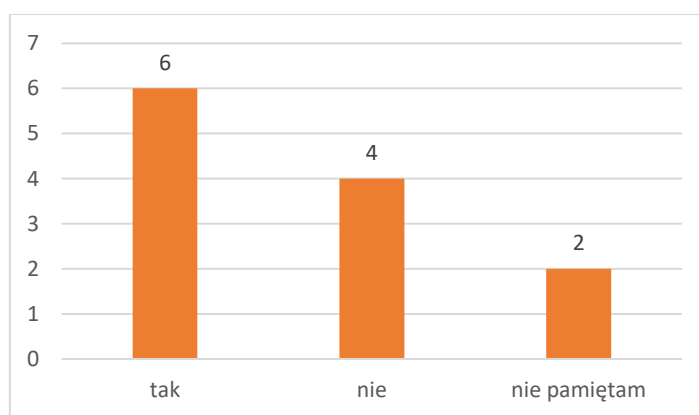
Wykres 130 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie, informację o szkodliwości alkoholu (dziewięć osób). Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieje taki komunikat. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało dwanaście osób, a informację o zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym – dziesięć osób. Trzy osoby przyznały, że w ich punkcie sprzedaży widnieje zakaz sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw.

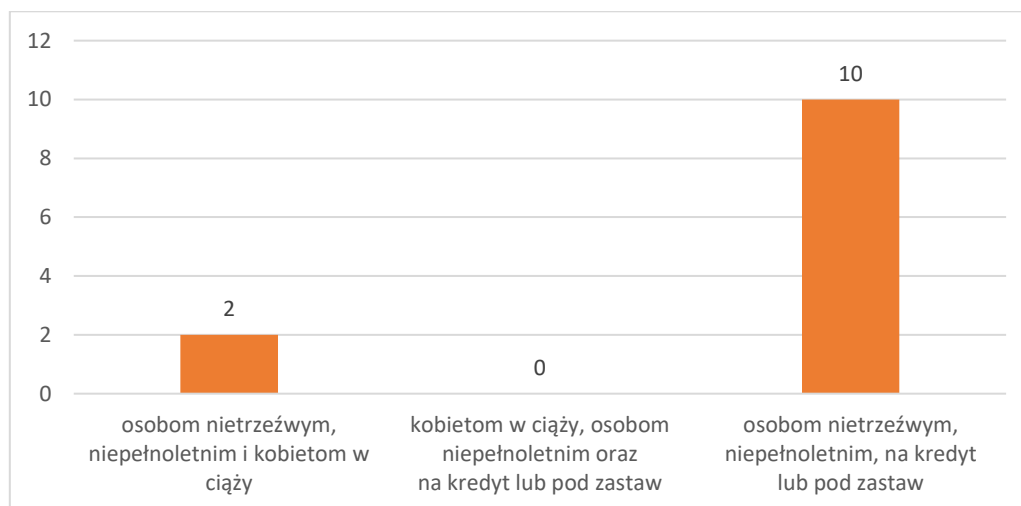
Wykres 131 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

Warto zwrócić uwagę na to, że sześciu na dwunastu respondentów brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Natomiast cztery osoby nie zostały przeszkolone, a dwóch sprzedawców nie pamięta, czy brali udział w szkoleniu.

Wykres 132 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat wskazało dziesięciu sprzedawców, gdyż stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Dwóch respondentów zaznaczyło błędną odpowiedź, tj. „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży”.

Wykres 133 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę wybrać jedną odpowiedź.

6. WNIOSKI

Badania ilościowe realizowane wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grodziec, uczniów szkół, a także sprzedawców podających i sprzedających napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe, pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

6.1 Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców

Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów – 69,00% ankietowanych spożywa alkohol, natomiast jedynie 2,00% z nich robi to codziennie. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (55,07%) oraz wino (44,93%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (97,10%). Jedynie 2,90% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest chęć lepszej zabawy (50,72%) oraz towarzystwo (42,03%).

Dobłą informacją jest fakt, iż **skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu nie przybiera dużych rozmiarów** – 4,35% respondentów przyznało się do takiego zachowania. W Gminie Grodziec również **nie obserwuje się problemu pijanych kierowców**. Jedynie 4,35% ankietowanych prowadziło raz pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Dodatkowo należy zauważyć, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, jednak 16,00% ankietowanych widziało na terenie swojej miejscowości kobiety w ciąży pijące alkohol.

Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynizmu wśród ankietowanych, można dostrzec, iż **28,00% pali papierosy, przy czym 17,00% sięga po nie codziennie**. Jeśli chodzi o częstotliwość wypalanych papierosów to 17,00% sięga po nie codziennie, po 5,00% osób pali kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu, a 1,00% - kilka razy w tygodniu. Respondenci sięgają

po papierosy głównie dla przyjemności (53,57%) bądź w stresie (50,00%), a dodatkowo większość raz próbowała rzucić palenia, ale bezskutecznie (35,71%).

Problem narkotykowy

Również **problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w Gminie Grodziec nie przybiera dużych rozmiarów** – 9,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 5,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, 2,00% osób sięga po nie kilka razy w roku, a po 1,00% wskazuje na odpowiedzi: „kilka razy w miesiącu” oraz „raz w miesiącu”. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po **marihuanę** (77,78%). Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie z ciekawości (55,56%). Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 11,00% mieszkańców narkotyki **w obszarze miejsca ich zamieszkania są łatwo dostępne**.

Problem przemocowy

Mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą klasyfikacji zachowań przemocowych. Wiedzą również do kogo należy zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy. Dane pokazują, iż **26,00% ankietowanych doświadczało kiedykolwiek przemocy**. Większość osób doznała przemocy psychicznej (76,92%), a przemocy fizycznej doświadczyło 53,85% mieszkańców. Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie partner/partnerka (50,00%) oraz mama (42,31%). Jeśli chodzi o **stosowanie przemocy to robiło to 7,00% ankietowanych**. Stosowali oni głównie przemoc psychiczną (71,43%), rzadziej przemoc fizyczną (42,86%). Respondenci stosowali przemoc **głównie wobec partnera/partnerki (71,43%) oraz dziecka/dzieci (42,86%)**. Dodatkowo 6,00% badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość mieszkańców przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się samodzielnie odchudzać (43,00%) oraz 94,00% respondentów nigdy nie stosowało środków lub odżywek służących budowaniu masy mięśniowej. Dorośli ankietowani przeglądają Internet **w ciągu dnia od 1 do 2 godzin** (54,00%), a dodatkowo większość osób nigdy nie odwiedza stron erotycznych w Internecie (72,00%), nie gra w gry online pieniądze oraz nie korzysta z solarium (po 98,00%), nie korzysta z zabiegów medycyny estetycznej (88,00%), czy też nie gra w gry komputerowe (80,00%). **22,00% mieszkańców przyznało, iż doznało kiedykolwiek cyberprzemocy.** W Gminie Grodziec **nie obserwuje się wysokiego odsetka osób, które mogą być uzależnione od hazardu.** Jedynie 1,00% wiele razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystało z takich miejsc oraz nie obstawiało zakładów bukmacherskich. Mieszkańcy sądzą, iż najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (68,00%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (46,00%), wykłady/pogadanki (45,00%) oraz akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (33,00%).

6.2 Problemy społeczne wśród uczniów

Problem alkoholowy

Zdaniem 27,03% uczniów, ich rówieśnicy spożywają alkohol. Natomiast **do spożywania kiedykolwiek alkoholu przyznało się 18,31% chłopców oraz 12,99% dziewczynek.** Niepokojący jest fakt, iż **uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku.** Niektórzy z uczniów deklarują, iż po raz pierwszy pili alkohol w przedziale wiekowym 8-10 lat. **Badani uczniowie, którzy sięgają po alkohol, przeważnie wybierają piwo (69,57%), a także wódkę (60,87%),** zaś alkohol spożywają głównie w czasie uroczystości rodzinnej (43,48%). Dodatkowo, uczniowie w większości przyznają, iż **nie kupują alkoholu, ponieważ inni ich nim częstują (60,87%).** Co istotne, zdaniem większości młodzieży, **rodzice mają wiedzę o tym, iż ich dzieci spożywają alkohol (21,74%), jednak często nie podejmują działań (50,00%).** Są to bardzo alarmujące dane, pokazujące, iż rodzice nie mają wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji zażywania przez dzieci i młodzież środków uzależniających lub też nie potrafią rozmawiać

z dziećmi. Ciekawym wydaje się również fakt, iż **zdaniem młodzieży, alkohol w gminie jest łatwo dostępny – taką odpowiedź wskazało 21,62% osób.** Co więcej, **uczniowie przyznają także, iż ich rówieśnicy proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (28,38%) lub kupują go starsi koledzy (33,78%).**

Problem narkotykowy

Przyglądając się skali **problemu narkotykowego** wśród młodzieży z Gminy Grodziec, można zauważyć, iż **skala tego zjawiska nie jest powszechna.** Jedynie 2,03% (3 osoby) ankietowanych uczniów zażywa narkotyków lub dopalaczy. Większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Gminie Grodziec. Dodatkowo większość (68,92%) uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia

Problem nikotynowy

Młodzi mieszkańcy w większości nie palą papierosów (84,51% chłopców, 84,42% dziewczynek), a dodatkowo 37,16% uczniów przyznaje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Osoby, które przyznały się do palenia papierosów w zdecydowanej większości robią to rzadko – palą mniej niż jednego papierosa na tydzień (56,52%).

Problem przemocowy

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. **39,44% chłopców i 32,47% dziewczynek przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych.** Dodatkowo, jak przyznają ankietowani przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (62,26%). Kolejno **33,78% uczniów, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami.** Większość uczniów deklaruje, iż samemu nie stosowało przemocy (79,73%). Natomiast osoby, które przyznają się do tego typu zachowań (28,17% chłopców, 12,99% dziewczynek), zachowania przemocowe stosują głównie wobec rówieśników (76,67%) i rodzeństwa (26,67%). 9,46% uczniów zna osoby doświadczające przemocy domowej.

Problem uzależnień behawioralnych

Badania pokazują, iż uczniowie w większości zdrowo się odżywiają (50,68%). Młodzi mieszkańcy korzystają z komputera i Internetu poza nauką zazwyczaj od 1 do 3 godzin dziennie (38,51%). Natomiast z telefonu uczniowie korzystają od 1 do 2 godzin w ciągu dnia (46,62%) lub ponad 2 godzin dziennie (45,27%). 2,70% ankietowanych codziennie lub prawie codziennie próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 4,05% osób wiele razy denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne **4,73% uczniów codziennie lub prawie codziennie późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu** oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (2,70%,). 8,11% uczniów uważa, że najbliższe osoby codziennie lub prawie codziennie zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci.

6.3 Problemy społeczne według sprzedawców alkoholu

Analizując odpowiedzi sprzedawców alkoholu można zaobserwować, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie Grodziec wzrasta (6 osób). Dodatkowo **wszyscy badani sprzedawcy przyznali, że nigdy nie sprzedali alkoholu ani papierosów osobie niepełnoletniej.** W przypadku braku pewności, czy klient jest osobą pełnoletnią, siedmiu ankietowanych sprawdza dowód **za każdym razem**, gdy ma tę wątpliwość. Sześciu na dwunastu sprzedawców uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

7. REKOMEDNACJE

Celem niniejszej diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Grodziec w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej, będącej podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy Grodziec, w tym jakości życia jej mieszkańców. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje wypływające z przeprowadzonych badań.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Pozytywne wyniki, mogą być konsekwencją inicjatyw edukacyjnych ze strony środowiska szkolnego i GKRPA w Grodźcu, dlatego należy kontynuować tę działalność.
- W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych.
- W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą oraz jak widać spełniają zamierzony cel, dlatego warto dalej organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

- Warto zwrócić się do instytucji zewnętrznych, których specjaliści mogą prowadzić szkolenia dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, nauki asertywności, aktualizacji systemu prawnego oraz sposobów na skuteczne przekazywanie odpowiedniej wiedzy dostosowanej do etapu rozwojowego uczniów. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną szkolenia takie powinny odbywać się również online.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę.

- **Profilaktyka uniwersalna** – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:
 - Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
 - Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
 - Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderek i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
 - Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
 - Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
 - Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
 - Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).
 - Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.
 - Dalsze rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie Gminy Grodziec. W tym celu można wykorzystać tablice informacyjne w: Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, parafiach, siedzibach organizacji pozarządowych, Punkcie Konsultacyjnym GKRPA w Grodźcu, szkołach, urzędach itp.
- **Profilaktyka selektywna** – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych

zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Rekomenduje się:

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.
 - Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
 - Na terenie Gminy Grodziec powinna zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.
 - Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.
 - Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.
- **Profilaktyka wskazująca** – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:
- Zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych.
 - Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych.
 - Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
 - Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

- Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
 - Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
 - Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.
 - Wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie Gminy Grodziec dla młodzieży, poprzez edukację i kontrolę sprzedawców.
- **W związku z problemem przemocy rekomenduje się:**
- Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.), a także możliwości uzyskania pomocy (przede wszystkim bezpłatnej) i miejsc, które taką pomoc świadczą.
 - Włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.
 - Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
 - Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
 - Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały

informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.
- Zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskiej Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem.
- Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie.

➤ **W ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych:**

- Biorąc pod uwagę rozwój mediów elektronicznych i związanych z tym zagrożeń, zasadne jest zwiększanie aktywności w działalności szkół w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom, np. poprzez zajęcia profilaktyczne omawiające problem cyberprzemocy.
- Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania mediów cyfrowych oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do dzieci młodszych (w szkole podstawowej) i ich rodziców.
- Wymagane jest wdrożenie procedur zwiększających bezpieczeństwo cyfrowe w szkołach.
- Rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne mogą okazać się broszury/ulotki plakaty informujące o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.

8. PODSUMOWANIE

Badanie przeprowadzone na terenie Gminy Grodziec miało na celu zdiagnozowanie oraz określenie głównych problemów występujących wśród społeczności lokalnej. Bezpośrednim rezultatem przeprowadzonej diagnozy jest niniejszy raport, stanowiący podstawę do zaplanowania oraz zrealizowania przez władze lokalne konkretnych oddziaływań, które będą miały na celu stopniową eliminację zagrożeń i problemów występujących na terenie Gminy Grodziec.

Wstępne określenie rozmiaru skali zjawiska przemocy, narkomanii, alkoholizmu, nikotynizmu, a także uzależnień behawioralnych pozwoli na odpowiednie wprowadzenie działań profilaktycznych. Należy pamiętać, że grupą wysokiego ryzyka są przede wszystkim dzieci i młodzież. Wiele badań naukowych wskazuje na fakt, iż to dom rodzinny jest czynnikiem decydującym o dalszym rozwoju osobowościowym i światopoglądowym nastolatka. Dlatego

też, należałoby skupić się na nawiązaniu ścisłej relacji pomiędzy środowiskiem szkolnym oraz rodzicami, w celu wspólnego rozwiązywania problemów, z jakimi borykają się młodzi mieszkańcy Gminy Grodziec.

Komunikaty medialne oraz wpływ rówieśników mogą w wielu przypadkach negatywnie oddziaływać na nieustannie kształtującą się osobowość młodego człowieka, a to z kolei może przejawiać się w ryzykownych zachowaniach nastolatków. Władze lokalne powinny w sposób szczególny zadbać o małych dzieci pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to ważna kwestia, gdyż często problemy z dzieciństwa oraz domu rodzinnego przenoszą się na dorosłe życie.

Ważne jest, aby szkoła również była miejscem, które przyczyni się do budowy systemu wartości młodego człowieka oraz ostrzeże i poinformuje go o konsekwencjach wynikających z podejmowania ryzykownych działań. Ze szczególną uwagą, powinno się traktować dzieci, których rodzice nie potrafią poradzić sobie z własnymi uzależnieniami.

Powyższe wnioski opisujące tendencję w dynamice zagrożeń lokalnych, wskazują na umiarkowany stopień występowania danych problemów społecznych na terenie Gminy Grodziec. Pomimo to, należy podjąć wszelkie działania, które nie dopuszczają do pogłębiania się zjawisk marginalizacji, wykluczenia oraz patologii społecznych.

Ważną kwestią jest również uświadamianie społeczności lokalnej, w związku z odpowiednim reagowaniem na przemoc rówieśniczą oraz przemoc domową. Jak wynika z badań, istnieje spora część osób, która wie o działaniach przemocowych w obrębie swojego środowiska. Należałoby wskazać tym osobom, jak powinny zachować się w sytuacji, kiedy są świadkami takich zachowań oraz, gdzie zgłosić się o pomoc.

Badania oraz analiza problemów społecznych w Gminie Grodziec, wskazała różne obszary społeczne, które wymagają szczególnych interwencji. Raport wykazał wiele pozytywnych zjawisk, jakie mają miejsce wśród lokalnej społeczności. Przeprowadzona diagnoza wskazuje odpowiedni kierunek zmian, jakie powinny dokonać się na terenie Gminy Grodziec.

*Zespół badawczy i osoby opracowujące powyższy raport mają nadzieję,
że zaprezentowane wyniki stanowią będąc przydatną wskazówkę
w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych występujących
w obrębie Gminy Grodziec.*